

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארת שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת תצוה תשע"ט

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת _____

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורשי עם התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט או הרבה כפי הפנאי.

חולין, פרק רביעי - בהמה המקשה דף עה עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"
 רש"י תוספות

כשיחשה **בישוא** - עסקין, שלא יצא ממנה דם, שאף אמו לא הוכשרה. ולהאי
 תנא שחיטה בלא דם לא כמנשרה. ודלא כרבי שמעון. **מאן תנא** - דמטמי ליה
 אף על פי שהוא חי. **טמא טומאת אובלין** - בן פקועה. ואפילו חי, אם גנע
 בטומאה. **ואיך חבשו** - דחיי גופי נינהו. אלמא לרבי יוסי הגלילי מטמא מחיים.
 וכרבנן דמתניין לא אוקמה. ונבא ליהודה

כבשרא בדיקולא דמאי. דקסבר רבי יוחנן:
 אפילו רבנן דפליגי אדריבי יוסי הגלילי
 בטומאה, סבירא להו כרבנן דמתניין
 בשחיטה. ואפילו הכי לא טמא מפני שהוא
 חי, ולאו בפלותא דרבי מאיר ורבנן
 דמתניין קמפליגי. ואידיא רבי יוחנן
 למעשה - כמקאמר רבי יוחנן: רבי יוסי
 הגלילי ובית שמאי המשטאין גדים מחיים
 אמרו דבר אחד, שטעו מניה רבנן דמטרי
 לבן פקועה - לאו משום דסבירא להו
 דטען שחיטה כרבי מאיר. דאי שטימיהו
 משום דטען שחיטה הוא. אינהו נמי בדגים
 דלא טענין שחיטה מורו דמטמו בבית
 שמאי, והכי משמע דרבי יוסי הגלילי דרבי
 שמאי אוקמה. וכיון דאין שטימיהו
 שחיטה - שיהו הן כחיים - כפסעי -
 מפרפה, וכגון שיש בו כסלע וכן ספקיה
 דתו לא חי. כדאמרנן במנכס טהור (ק"ג).
 נולדו בדינים סימני טרפה - כגון נקיבו
 מעיקר, לרבי עקיבא. מהו - שטימא. אבל
 דניס אית - כמיטין - טרפה, לא חי טרפות
 לגבייהו בבית. והתנינן נפל - בהמה
 המפלת. הלבו חלב בהמה - כבבת.
 בחלב חי - ואין בו אלא איסור כבילה,
 שאן שחיטתו מותרת. וכן חלב בכשור.
אוריאי גיים - לשויה בהמה, וכיון דנולד
 מיחיה. ואפילו לרבי יהודה דאמר לעיל
 (חולין ע"ג), חלב מותר - הנהו הוא ולא
 יצא חליה. חלב בחלב היה חריש נמי
 גרמי - חדשים ואידיא בענין דהחישוי ידו
 כז חריש גרמי - וכיון דכלו לו חריש -
 חלבו אסור. ומיהו, כן שחיטה לאמו - שרי
 ליה ביה יודיה מיכל בבחמה תאלף
 (ורביס יד). מה חלב ושחי הבליות בי -
 תורת כהנים שנייה בשלמים: "אל תכל
 החלב אשר על הקרב" (ויקרא ג) - ואת את
 השליל. יכול לא יהא בעונש ואוהרה, אבל
 ידא בעונש וחקריק? כשהוא אמר חלב
 ושחי הבליות באשם, כהוא תלמוד לומר,
 דמה שלמים שאן כל מינן טעון איליה -
 הרי הן טעונין חלב ושחי הבליות, אשם שכל
 מינו טעון איליה? אינו דין שטעון חלב
 ושחי הבליות? והנה תלמוד לומר?
 לומר לה: מה חלב ושחי הבליות האמור
 באשם מוצא ככלל שליל - חלב זה מוצא
 מכלל חלב שליל, שאיך יכול לומר חלב
 שליל וקריב המנעא באשם, שהרי אין אשם
 נקבה. אף כל - אפילו בקרבנות הבאין
 נקבה. חלב האמור בהן מוצא ככלל שליל.
 בשלמים ליהי - דאמינא חריש גרמי
 איכא לאוקמא להא כבן תשעה חי, דכין
 דבהמה הוא - אמצריך למעט. **אלא ליריד** -

מאי - בעיניה דג מקרע - לאו בן רבי עקיבא ובית הלל קא בעי, דמתולקתן מפרש
 בחיאי, דלביה הלל דוקא משיתמו. אלא בן בית שמאי לרבי עקיבא קאמר,
 דחרייהו מחיים טמאו. ומפרש דאיכא בעיניה דג מקרע, פירושו: שפקין ומולג בחוק,
 דלביה שמאי טמא. ולרבי עקיבא טהור. כיון דאם חוקי בימים הוא יכול לרחות. "מקרע"
 לשון כח בחותך גדול, כמו שחיבא בעור,
 מדאמר בילמודא בפרשת בחלותך; וכיון שהוא
 יצא וראה את הער - מיד הוא מתחיל טמא
 ועומד ומקרע לפניו. "חריק דאבה" (איוב מא)
 מרגינין; קדמיא מקרע.

רבי יוחנן אמר חלבו חלב בחלב בהמה - הוא
 דשרי רבי יהודה לעיל חלבו של בן
 תשעה חי - דני מילי לאו שחיטה. דגיתר
 בשחיטת אמר.

מה חלב ושחי בליות - ואם תאמר: מאי
 קאמר בתורת כהנים שהיא בקונטרס:
 יכול לא יהא בעונש ואוהרה, אבל איה בעונש
 וחקריק? והא יהווא קרא ד"חלב אשר על
 הקרב", דמנעט מניה שליל, לענין הקריבא
 כתיבי וזו שומרא. דהא דקאמר בתורת כהנים:
 ולא חלב שליל - לאו משום דלירעט מהדא
 קרא. אלא משום דמותרין הן כל בבחמה, ואין
 שחיט חלב. ובתר הכי קאמר, דרלמא אף על גב
 דנפקא לן מ"ל בבחמה? דאינו שחיטה ואוהרה,
 מכל מקום הוי בעונש וחקריק.

לדבריו המהיר אסור - הוא דתנן: קרעה טען
 שחיטה - אתיא אפילו לרבי
 המהיר. דהבא דוקא לרבי המהיר אסור,
 דמתני' שחיטת טרפה לענין טומאה, והי' כחציו
 שחוט וחו לאו מנחיה ביה שחיטה. אבל הנהא לא
 שחיטת אמר כלל. וכן הא דאמרנן לעיל (חולין
 ע"א) גבי בעיא דחריש ידו למעי בחמה ושחי
 בה בן תשעה חי מהו או הילמא אפילו לרבנן
 ארבעה סימנין אבשר ביה הרמנא - לא דמי
 להא דאבשרין ובהא לרבנן, משום דחלבו חציו
 שחוט כפרשית. ואפילו לרבא דאמר הבא:
 ארבעה סימנין אבשר ביה הרמנא. איכא
 למביע לעיל, דרלמא שאני חלבו דלא יצא
 לאורי העולם. ואסור אפילו לרבי מאיר. והכי
 נמי. כן לרבי יוחנן בן לריש לקיש דפליגי
 בתלש חלב מכן תשעה חי, מתוקמא היא
 בעיא לעיל. דאפילו לרבי יוחנן דחריש
 גרמי - היינו לחלב שנתלש ויצא לאורי
 העולם, ואין איסור חלב חל' ער שחול, במיכוס
 פריק "גיד תשעה" (חולין ק"א) ובסוק פריק "דם
 שחיטה" (כריתות ק"ג, כ"ב). ואפילו לרבי שיש
 דאמר חריש ואידיא גרמי, אפשר דבעיני אמר
 מהו ביה שחיטה. כי דהכי דמהניא ליה שחיטה
 אמר.

וליעטמך
מה חלב ושחי בליות האמורות באשם - מוצא מכלל שליל;
אף כל - מוצא מכלל שליל;
בשלמים ליהי - מושום הכי מעיטיה רחמנא, אלא ליריד - ליקרבו אמר ליה: מירי דהוק
אמחובר וזמן אמר רבי אמי: השוחט את הפרפה ומצא בה בן תשעה חי, לרבי האסור
מותר, לרבי המהיר - אסור. רבא אמר: לרבי המהיר - נמי מותר, אפניקה סימנין
אכשר ביה רחמנא. אמר רב חסדא: השוחט את הפרפה, ומצא בה בן תשעה חי -
מטען
מחא - דהא אפיקה רחמנא מכלל חלב, דמעטיה מהקריבא, ואי לא דמעטיה - הוי אמינא דחלב הוא. משום הכי מעיטיה - לא משמעוין חלב הוא. ואלא ליריד דאמרת חלב הוא לענין אבילה, אמאי מעיטיה מהקריבא? מירי דהוא אמחובר וזמן - דירצא לאורי וכלו חריש, ודכולי עמא מהמא הוא. ופסילה חרבא
 בהקריבא כל שבעה. לרבי האסור - כן תשעה חי בכשרה ער שישחטנו. מתי - את זה באבילה, דשחיטתו מותרת. לרבי המהיר - בלא שחיטה בשל כשרה.
אסור - בשל טרפה. דירידה לא מנחיה ביה. ובשחיטת טרפה לא משרתי. שהרי הוא כאדור מאביה. ארבעה סימנין - היתרא הוא רבי ביה רחמנא מיכל
 בהמה תאלף, שאם רעה - אובלו כמנחיה אמר, אבל אם אף עריך הוא לשחיטת עצמו. כן שילי של טרפה - שוחט ומתרה. שוחט בשנים מארבעה סימנין,
 או ברשת וקשה ולי, או ברשת וקשה של אמו. בן ברב חסדא ובן בתרי רבי חייא ביבולדו גריסיה: השוחט את הפרפה ובתוספת חלב חייא אמר, כן
 מטען

חולין. פרק רביעי - בהמה המקשה דף עה עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - רשינו" (שינוי)

1 **וְלִמְעַמְדָּךְ** חזק רבי חייא בר' - תמשה כיון דשמיע ליה ברייתא, לימא ברייתא!
2 **בן** פקעה רבי על בהמה מעלייתא הולד אין לו תקנה - מה שפירש
3 בקונטרס, דהרי הוא כמי שאין לו אלא סימן אחד מצד אחד, ובהמה בחד סימן לא
4 מתבשרה. וגם פירש דהוא תירא לא מוצרף לקמא. שאין לך שדיה גדולה יותר ומו.

5 וגם פירש דלרב משרשיא לי לא היה דאדמרון
6 לעיל: ארבעה מנינים אבשר ביה רחמנא. וחביל
7 מנומנום, דאפילו היתה בהמה רחוקה בסימן
8 אחד - אין להכשיר, ודחייב כל סימן וסימן
9 כחצוה שחוט, ואין ארב סימן שיהא ראי
10 לשחיטה. ואפילו לא היתה השדיה פוסלת
11 בשחיטה - אין שייך להחיר, כיון דחצי הגוף
12 של ולד היה אצל מבח אלא משחט כלל. ואפילו
13 מאן דאמר לעיל: ארבעה סימנין אבשר ביה
14 רחמנא - מודה הבא. דהתם שחיטת טרפה לא
15 היתה שחיטה, אבל אבי יודו כאילו משחט חצי.
16 ומודה רבי לטוטרס ברלע הרקין (פולין טוטרס, גב) ובי
17 מזה לחוש לדעת של עובר, דמשעת דעובר
18 היוצא אין לו תקנה בשחיטה. דהתם הסימנין
19 בשחיטה, ושבו אין בני שחיטה להחיר כלום.
20 ולפירושי הקונטרס ברלע הרי"א סוגיא דלא
21 מוחייה, וזה הרוחק.

22 **דנפש** דרבא נעלה בו ויל שחטיה - רסבר
23 כובא, דלא אסר משהם דרסות חזאי
24 דדוקא בשחיטה גזרו דמפירסמא, אבל טרפות
25 דידיה לא מפיססמא כל כך. ובקונטרס פירש
26 נמי: ולא היה עדי יכול לחיות, ואפילו הכי שרי.
27 וכן ר' נחאי, דלא על ידו השמינונו דגפל דבא
28 עליה.

29 **והא** אמר רבי תינא הלכה כרבי
30 שמעון שוריי - אלא מיתיה ליה אלא
31 משום "ואל עזר", דאי לא הכי - מאי אלימא
32 דרבין דמוריעיה?

33 **אנא** כי ואל סבירא לי - וכן קיימא לן, דפסיק
34 באן הלכה במעשה, ואדאי מוסבין
35 להדיק בשבת בכל שמנים, אף על גב דרבי
36 שמעון שוריי קאמר פירש "במה מרליקין" (שבת
37 ברא) בעיטור ובנפס דוקא. דאי אף בעיטור
38 קאמר - היינו כרבי קאט. **אף** בתול אבול
39 ואוכל על פוי - כירושלמי מפרשי: שאימת
40 דמינע על עם ארבי, דכין שורפשי - תמו
41 בעינו יזרז כשחודו מותרבי. ובטעמא דאנא
42 קמא ודאי שרי אלא בשבת - פליגי בירושלמי
43 חד אמר: מפני כבוד שבת, וחד אמר: מפני
44 שאימת שבת עליה, וחד אמר: אמת. ופירכי אי
45 אימת שבת עליה, ואד תנינא: מרביא שבת לא
46 יאכל עד שיעשה, ואי אומר: אמת אבאי לא
47 יאכלה מפני שבת שבת עליה באימה. ולמאן
48 דאמר מפני כבוד שבת - שואלו על ידי עולה
49 (עולה). ועוד פירי, תנינא: שואלו בחול - לא
50 יאכל בשבת. ולמאן דאמר: מפני כבוד שבת
51 אבאי לא יאכל בשבת? קאמר: לא אמרו אלא
52 בשוגג, אבל במיד - שואלו: דתנינא: ושכח
53 לעשרה.

אלא

1 **מטען שחיטה**, ותיבי פרוצו והלחיים והקבה, ואם מת
2 - טהור מלמטמא במשא. אמר ליה רבא: מטען שחיטה,
3 כמאן - פרבי מאיר, ואם מת טהור מלמטמא במשא,
4 כמאן - פרבנן! - ולימעמיד, הא דתני רבי תינא:
5 השוחט את הפרה ומצא בה בן תשעה חי - מטען
6 שחיטה, ותיבי פרוצו והלחיים והקבה, ואם מת - טהור
7 מלמטמא במשא; מטען שחיטה, כמאן - פרבי מאיר,
8 ואם מת - טהור מלמטמא במשא - פרבנן! - הא לא
9 קשיא, רבי תינא: אם כפר מצאו מת קאמר. אלא
10 לדידין קשיא! אמר ליה: לדידי נמי לא קשיא, ארבעה
11 סימנים אכשר ביה רחמנא. פי סלק רבי וריא, אשכחיה
12 לרב אסי דתיבי וקאמר ליה: הא שמעתי. אמר ליה:
13 יישר, וכן אמר רבי יוחנן. - מקלל דפליג עליה רבי
14 שמעון בן לקיש? - משהא הוה שחייה ושתיק ליה. רבי
15 ואיפא דאמר: משהא הוה שחייה ושתיק ליה. רבי
16 שמעון שוריי אומר אפילו וכו', תינא תנא קמא! אמר
17 רב פהנא: הפרים על גבי קרקע איפא ביניהו. אמר
18 רב משרשיא: לדידי האומר חוששין לרוע האב, בן
19 פקעה הבא על בהמה מעלייתא - תולד אין לו תקנה.
20 אמר אבין: הכל מודים בקלות בן פקעה שמת, מאי
21 טעמא? כל מלתא דתמיהא - מידבר דכורי לה אינשי.
22 איפא דאמר: אמר אבין: הכל מודים בקלות בן פקעה
23 בן פקעה - שמת, מאי טעמא? תרי תמיהו מידבר
24 דכורי אינשי. אמר ועירי אמר רבי תינא: הלכה פרבי
25 שמעון בן שוריי, וכן היה רבי שמעון שוריי מתיר בבנו
26 וכן בנו עד סוף כל הדורות. רבי יוחנן אמר: הוא
27 מתיר, ובנו אסור. אדאי בר חבו הוה ליה בן פקעה
28 דגפל דובא עליה, אלא לקמיה דרב אשי. אמר ליה:
29 זיל שחיטה. אמר ליה, האמר ועירי אמר רבי תינא:
30 הלכה פרבי שמעון שוריי, וכן היה רבי שמעון שוריי
31 מתיר בבנו וכן בנו עד סוף כל הדורות. ואפילו רבי
32 יוחנן לא קאמר אלא בנו, אכל איהו - ולא אמר ליה:
33 רבי יוחנן, לדידי רבינו, שמעון שוריי קאמר. והאמר
34 רבין בר תינא, אמר עולא אמר רבי תינא: הלכה
35 פרבי שמעון שוריי; ולא עוד, אלא כל מקום שישנה
36 רבי שמעון שוריי במשנתנו - הלכה כמותו! אמר ליה:
37 אפי הוה סבירא לי, דאמר רבי יוחנן: הלכה פרבי
38 שמעון שמעון שוריי במסוכן, ובתרומת מעשר של
39 דמאי. מסוכן - דתנן: בראשונה היו אומרים, היוצא

1 מטען שחיטה - להחירו באבילה, דבשחיטת אמו טרפה אין נתיב, דאם כן היה ליה
2 כאחד מאביריה. ותיבי פרוצו והלחיים והקבה - ד"וביחוב הובי" קרינא ביה דברים
3 יתו, ואם מת - בלא שחיטה. מהור מלמטא - דשחיטת אמו מותרת. כרבי מאיר
4 אף - סלקא דעתיה: לרבנן לא מחניא ליה שחיטה דידיה כלל. דהא שמעון (ושחטון)
5 ועומד הוא. כבר מצאו מת - (בטעם) אמר
6 קאמר. וכולה רבי מאיר אמיה, דמודה רבי
7 מאיר בן תשעה ממ דשחיטת אמו מותרת,
8 וזה שאמו טרפה היא - ומתירונו מיהא מדי
9 נבלה כאחד מאביריה. אלא לדידי - ולא
10 מהדרתי לי: כבר מצאו קאמינא, קשיא!
11 איבעה סימנים - וכולה רבנן, ומודו רבנן
12 אלא דא לשחטו - שחט ומועיל לו, ולא
13 אמר שחטו ועומד הוא. אשכחיה רבי אבי -
14 לרבי יודא. יישר - שפיר קאמרת דארבעה
15 סימנין כשרין בו, וכן אמר רבי יוחנן. ככלל
16 דפליג עליה רבי לקיש - בעיא עמי מניה:
17 שמעת שחלק עלי? משהא הוה שחי ליה
18 - מנהגו של ריש לקיש, שאומר רבי יוחנן
19 שמועה שאינו מודה לו - שהה ריש לקיש
20 שעה או שתים קודם שחלוק עלי, אולי
21 יחזור בו. ובתוך כך רבא רבי אבי, ולא שמע
22 את חלק עלי. שמתה הוא שחי - כותה
23 מנה דהא כשאמר רבי יוחנן. ובתוך כך רבא
24 רבי אסי. הפרים - עמד על פרסותיו. להנא
25 קמא. כיון דלא - טען שחיטה מרבנן,
26 דאחי לחלופי לאבול בהמה בלא שחיטה.
27 דלדידי האמר - תנינא רבא. ביאתו אלא
28 גבר (חולין ע"ג), דקאמר: נוהג בוכרים. אין
29 לו תקנה - שחורו רבי שמעון שאין לו רבא
30 סתם אלא מצד אמו, שהסימן השני שחוט
31 ועומד הוא. שאין שחיטה נחמיה בו, ובמה
32 בוד סימן לא מוחשירה. והאי סימנא ברא
33 לא מצרפה לקמא, שאין לך שדיה גדולה
34 ומו שדראשון שחוט ממשלך, ולית ליה לרב
35 משרשיא הא דאמרן לעיל: ארבעה סימנים
36 אבשר ביה רחמנא. הכל מודים - נתא קמא
37 דפליג ארבי שמעון שוריי, ומצריך שחיטה
38 לחריפם על בני קרקע מרבנן, בחאי מדי.
39 מידבר דכורי - קול יוצא עליו מאה קלוטו זה
40 מתיר והוא. ומתיר שמתחיל על קלוטו
41 וזכור את כל דבריו. והכי גרסינן: איכא
42 דאמרי אמר אביי - הכל מודים בקלות בן
43 קלוטו, ונאנתה קלוטו פקעה היתה, וזה
44 הקלוטו גמולא. וזה היה בן פקעה -
45 שנתקיים נגדו. דגפל דובא עליה - האב
46 טרפו, ולא היה יכול עוד לחיות. זיל שחיטה
47 רבנן, דאמרי: הפרים על גבי קרקע עתן
48 שחטה. ואפילו רבי יוחנן לא קא פליג
49 עליה דעירי אלא בבנו. כמסוכן ובתרומת
50 מעשר של דמאי - ותו לא, ומשמעין מניה
51 דהפרים על גבי קרקע טען שחיטה. היוצא
52 בקלות - שנתחייב מיתה למלכות. כגב -
53 אף על גב דלא אמר "חנר" - דעתיה שתינו
54 לה. ועשאן שלוחים אף לגרשי, אלא שהיה
55 בדול על נפש. והמפשיש - כן מיישוב לימ.
56 והיוצא כשיירא - לדמברות. המסוכן -
57 מתוך חלי. תרומת מעשר של דמאי שחורה
58 למקוה - חרין קו מדומעין, שאין תרומה
59 עולה ליה כאחד ומאה וכו', ואין אלא
60 מאה. ודרי הוא הפסד גדול. אף בחול - דהדואל אין כאן תקנה -
61 העשרתים. והאי דנקט "אף בחול" - משום דקניי רשא: הלוקח פירות מיד שאינו נאמן על המעשרות. ושבת לעשרו דמאי - שואלו בשבת, דמשום כבוד שבת התירו לו
62 לסמוך עליו אם אמר לו עשרתים, ואוכל על פיו אתה סעודה לבלדה, ולמצוא שבת לא יאכל עד שיעשר - הדר קתה לה דרבי שמעון שוריי.

חולין. פרק רביעי - בהמה המוקשה דף עז עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)" ר"א רש"י

1 **משנה** גזילה - הארוונים. ארובה - מפרש בגמרא. צומת הגידין - למעלה
2 מארכובה הוא. וסמוך לה. וזו אתרו שלשה חושין שנטולין מנקרי הבשר מתלולית
3 העצם שקרוי צינקרין. וכן שניטל - אפילו לא נחרץ העצם. נשבר העצם - ולא
4 נחרץ. **אם רוב בשר קיים** - מפרש בגמרא: רוב עכו"ז רוב הקפו. חיובו שמתירו

5 - ומותר באכילה, ואם לא - אין שחטנו
6 מסתורו. ואפילו במקום שהבנתו מותרת -
7 היו אבר אסור משום "ועשר שבהו טרפה"
8 כדאמרין (חולין ע"ג). לא הביא האבר והבשר
9 הגדול ודולק. שלשה עצמות בירך: התחתון,
10 והוא עצם הנחרץ עם הפרסות כשמפשיטין
11 בהמתו. ואתה ארכובה קראת "ארכובה"
12 הנמכת עם הרגש. ולמעלה הימנה עצם
13 האמצעי. וצומת הגידין בתחתיתו. סמוך
14 לפרק ארכובה הנמכת עם הרגש. העליון
15 הוא קרוי התחובה כשירה. **גמרא** למטה
16 - דקתני מתינתין כאלה. למשה מן
17 הארכובה - סמוך לה מיד קאמר. דלא
18 תימא: ארכובה דמתינתין היא ארכובה
19 העליונה שבין הקולית ועצם האמצעי. ומאי
20 למטה דקתני כשרה - למטה הימנה ומכל
21 עצם האמצעי שבו צומת הגידין קאמר.
22 דלמטה משכ ליכא למימרי כשרה. דלא
23 אפילו צומת הגידין שהוא בשפילי של עצם
24 אמצעי קתני מתינתין טרפה. וכל שכן
25 בגובהו. הא לא אמרין. אלא: למטה -
26 למטה מן הארכובה. סמוך לה קאמר כשרה.
27 כדכתיב: מלתיה ואילו. דארכובה הנמכת
28 עם הראש קאמר. למטה למעלה מן
29 הארכובה - סמוך קאמר טרפה. והיינו
30 בצומת הגידין שהוא סמוך לה. וכל שכן
31 בגובהו. ולקמן פריך: מאי "וכן שניטל צומת
32 הגידין? והא תנא ליה: למעלה מן
33 הארכובה - כשנל נכדו - של אותו
34 מקום דמתינתין. כשנל ניכר - דקסבר ניכר
35 אושעיא: ארכובה דמתינתין היא ארכובה
36 העליונה. ושם כולט עצם בירך הגמלי. וחיב
37 אטת בכבורות חוץ. ואת גמלי. דאדחת ארכובה
38 ניכרת בבשרו. תתן: ובז העגל שאינה נמעת
39 לערוקם. ארכובה - היא מום לפסול. ותני
40 עלה: דקפי העליון קאפץ תחתון. וכנגד
41 בגמלי ניכר. היינו קתני וכן שניטל - משום

42 דתנא: למטה מן הארכובה עליונה כשרה. והיינו נחרץ עצם האמצעי - איצטרך למיתני: וכן שניטל. דאף על גב דא נחרץ בגובהו כשרה. היכא נחרץ בשפילי במקום
43 צומת הגידין. וכוונתו ר' יצחק: והא חותבה כמאן ומתה וחותבה מכאן וידה. לר' יודן. דאמר: ארכובה תחתונה. למעלה ארכובה מתינתין. ולמעלה
44 מיד בסמוך משמע. היינו ניטל צומת הגידין. אמר ליה ר' יצחק: ומהו צומת הגידין? כמו נשבר העצם והגידין קיימין. ותנא צומת הגידין בלא ארכובה. והא נחתבו
45 לגמרי משמע. אלמא. תנא ליה תנא: למה ליה למחר ולמתינתין? והא ליכא לשיב: תנא רבבה עם צומת הגידין. וזוהי תני צומת הגידין בלא ארכובה.
46 דאם בן ניתני: ניטל צומת הגידין. וכל שכן נחתבו לבתר רגפ - עולא. אמר - רב יהודה לנפשיה. מאי טעמא לא אמרי - דלמטה דקאמר. הוא למטה מן הארכובה
47 ומצומת הגידין - ולמעלה דקתני - לאו ולמעלה מאי משמע. אלא בגובהו של עצם. למעלה מן הצומת. ור' תנא: וכן שניטל העצם. דאם נחרץ בתוך הצומת גמי טרפה.
48 דהא אמר - שפיר עבד אמרי ליה. ולא אמרי ליה. בתמימי. וכי ולא אמרתי לו טעם הנתן. וכרובה בלא צומת הגידין בלא רכובה. ופריכיה מלישטא מתירחין. ור' תנא: מן
49 נחתבו קתני? ורבא נמי. אי הוה אמרי ליה. קא הוה זיית נמי לישטא. ואמר ליה: "מן הארכובה ולמעלה" קתני. דמשמע כבסמוך. והיינו בצומת הגידין. רב פפא מתני -
50 לדרב יהודה הכי. למשה - דמתינתין. לאו למטה מיד קאמר. דכרובה דמתינתין כרובה עליונה מיירי. הלכך למטה דיהה היינו עצם אמצעי. ומינן דטרפה. כגון בצומת
51 הגידין. אלא הכי קאמר: למטה מאותה רכובה ומעצם אמצעי כולה. היינו בעצם התחתון - דאי כשרה. למעלה למעלה מן הארכובה - דהיינו בקולית. ודאי טרפה כל
52 מקום שחתך. וכן שניטל צומת הגידין - וכעצם אמצעי של מקום שהיא טרפה - כגון בצומת הגידין. ושם מקום שדאית כשרה - כגון מעלה מן הצומת. ורוביה גופה אילו
53 היא? כדעולא - עליונה. ופריכין לישטא דעולא ודרב פפא: ומי איכא מידי דכי מרדי פסיק לה - למעלה מן הצומת הגידין בעצם אמצעי - כשרה. וכי מתינתין פסיק לה
54 וכוונתו שפיר ליה. ולקמן פסיק להתבא זה. אפילו בשובר העצם. וכל שכן נחרץ לגמרי. אלו הן צומת הגידין - מתינתין מתחלה. והיכן בהו צומת הגידין? דאנימא ולב -
55 משויצאין הגידין מן העצם ומתלכין בבשר. שהעצם למעלה מן הפרק ערום בלא בשר כשתיים ושלש אצבעות. והגידין קיימין. והגידין קיימין. והיינו משותף משמעו וממנו למעלה מתחלה.
56 וכן זמן שזן צומתין שקרוין תלייתו - קרי צומת. של מקום שמתפשטין ומתפצלין זה מזה. כדמפרש לקמן. דאימא לויגו - אין קרפיא צומת אלא מקום אידן בעצם.
57 במקום שאנדקין בו ער הפרק. רעיליא ערקויא - עצם קטן הוא המתכר את הפרקים. ומה שיש מן הגידין ולמעלה הימנו עד מקום שמתפשטין - קרי צומת. וכל מקום שיתכנס
58 שם טרפה. איהו שיערא נפש מכלולה. ומתחלה מיד מן הערוק ולמעלה. הוא למטה מסוף העצם האמצעי. ואם נחרץ בין עצם אמצעי לאתרו ערוק - טרפה. ושיערוק
59 גופה - נחתבו גידין כנגד הערוק עצמו. לא תציתו ליה - דמחמי טפי. דפריעי כבוזי - במקום שפתוחו הטבוחי להפרישי הבשר מן העצם כשמנקרין אותו צינקרין. ורורץ
60 לישול אתרו גידין. והיינו מעילוי ערקומא. לישטא ארוונים: כשמפשיטין הבהמה. משם מתחילין לפרוח ולתפשיט העור של גולמי ארוונים. צומתין - מחוברין דחד וריאין
61 כניד אחד. ועד כפה - ארוו של צומת. ארבעה כפרי - ארבע אצבעות. בלישי - קודם שיבלעו בתוך הבשר. אשוני - קשין. ריכיו - לאחר שנוכסין לבשר נעשין קשין
62 דווי

1 מור בר רב אש אמר כי - פירש בקונטרס דכמר בר רב אשי קיימא לן בכל דוכתי, בר
2 ממתכח ארחיא ומיפק שבעות. וכן כי בסדר תנאים ואמוראים. ורבינו חננאל פירש
3 דקיימא לן כוותיה בכל דוכתי בר ממיקף שבעות, דחזירי, וסימין כולו תפי' לכן. ודחזירי
4 - דחזירי דרשמינתין. וכן פירש רבינו הגה"מ. **אִיפְסִיק** חד מנייהו טרפה - לא אשיך
5 למתני גבי "תר עולין עוקי" (חולין נטא.) משום
6 דכשנפסק אחד מן - סוף חולין כולו. **ואם**
7 לאו זה הוה אסור - הוא דקתינן דשטא: נתחבו
8 נגילה מן הארכובה למעלה - הוא הדין נמי
9 נשבר העצם ואין רוב בשר קיים. ואגב סיפא
10 נקט נתחבו, דלמטה אפילו נתחבו לגמרי כשרה.
11 **רוב** עובי ואמרי לה רוב הקיפו - ועינין
12 דמשכחת לה זה בלא זה, שאין העצם
13 עגל לגמרי אלא מרובי מצינן אחד ומיער מצינן
14 אחד. וכן פירש פירש בעיני אחר.
15 **למאי** ליתוס לה חודא דאמר רבי יוחנן ב -
16 תימה: והדמין גבי פסח מליני, משום
17 דמר אזיל בתר השתא ומר אזיל בתר סוף.
18 כדנפירש ב"ביצה עולין" (פסחים פה, א.) ומה
19 שיכח ההיא פלוגתא הבא לענין הגנה ויש
20 לומר, משום דברייתא קתינן אמר עור ובשר
21 חופין את רובו, משמע דהא שכיב בשר - מגין.
22 **גידין** שחפון להקשות - בפרק "ביצה עולין"
23 (פסחים פה, א.) פירש בקונטרס גידין
24 צואר. ואין נראה, דרבא מיתיה לה אנדיי רגל.
25 ועוד, דגידין צואר פלעם קשיין הן, ואין הגיחה
26 לאכלן כלל, כמו עצמות. כדארמינן ב"ביצה
27 עולין" (שם פגב.) הגידין והעור והבשר
28 שירפו לששה עשר. ומפרך: הני גידין הכי דמיין
29 אי גידין בשר - לילכיליהו, ואי דאיתור - היינו
30 נחתו אלא פשיטא גידין צואר. משמע שהם
31 רגילים להיות נחת בכל שעה.
23 **וזה וזה אסור; למטה מן הארכובה, אם רוב הבשר קיים - זה וזה מותר, אם לאו - אבר אסור,**
24 **ובהמה מותרת. ושמואל אמר: בין למעלה בין למטה, אם רוב הבשר קיים - זה וזה מותר, אם**
25 **לאו - אבר אסור, ובהמה מותרת. מתקין לה רב נחמן לשמואל: יאמרו, אבר ממנה מופלג**
26 **באשפה, ומותרת? אמר ליה רב אחא בר רב הונא לרב נחמן: לרב נמי, יאמרו: אבר ממנה מופלג**
27 **באשפה ומותרת! אמר ליה, הכי קאמינא: אבר שחיה ממנה מופלג באשפה, ומותרת לשלוחו מתם:**
28 **הלכתא כוותיה דרב, דהוי שלוחו: כוותיה דשמואל, דהוי שלוחו: כוותיה דרב, ואבר עצמו ממצוא**
29 **במשוא. מתיב רב הקדאי, לא, אם טיהרה שחיטת טרפה אותה ואת האבר המדולדל בה, דבר**
30 **שגופתו - הטהרה את העופר, דבר שאינו גופה? אמר ליה רבה: דהוי אפירי? למה לד? אותיב**
31 **מיתנייהו: נשחקה בהמה - הדבשורו בדמה, דברי רבי מאיר. רבי שמעון אומר: לא הויבשרו! אמר**
32 **ליה: ממתנין איפא לדחוי, בדרחוני. פי' סליק רבי יודא אשפחיה לרב ירמיה דתיבי וקאמר ליה**
33 **לחא שמתנין. אמר ליה: ישר, וכן תרנגולת אירוד כבלל - אירודי מנו - שמואל, וחה מיפלג פליגי:**
34 **חדר ביה שמואל לנביה דרב. תנו רבנן: נשבר העצם ויצא לחין, אם עור ובשר חופין את רובו**
35 **מותר, אם לאו - אסור וקמה רובו? פי' אתא רב דימי אמר רבי יוחנן: רוב עוביו, ואמרי ליה:**
36 **רוב הקיפו. אמר רב פפא: הלך, בעינין רוב עוביו, ובעינין רוב הקיפו. אמר עולין אמר רבי יוחנן:**
37 **עור דרי הוא כבשה. אמר ליה רב נחמן לעולין, ולקמא מר: עור מצרף לבשר, דהא "עור ובשר"**
38 **תקניו אמר ליה: אגן "עור או בשר" תקנין. איפא דאמרי, (אמר עולין) אמר רבי יוחנן: עור מצרף**
39 **לבשר. אמר ליה רב נחמן לעולין, ולקמא מר: עור משלים לבשר לחומרא? אמר ליה: אגא עובריא**
40 **דעניא, דהתיחא בר גזולא תתיב פי' רבי יצחק, דעור מצרף לבשר תיה, ותחת לקמיה דרבי יוחנן**
41 **ואכשריה. אמר ליה: בר גזולא קאמרת? בר גזולא דרבי - שאינו תהיו גידין ריבין דאתו לקמיה**
42 **דרבה, אמר רבה: למאי לחוש להו? אמר רבה, דאמר רבי יוחנן: גידין שסופון להקשות**
אמר נחמן

חלוץ. פרק רביעי – בהמה המוקשה דף עז עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רטו

החוטפות

1 אל תקטניו – דאיתביה ריש לקיש לרבי יוחנן מהדאי דאלו שעותיהו בכשרו בו.
2 ואם תאמר: לירידה גופיה תקשה ליה. דהא קסבר דברו בסוף אוליון, בוך גידין
3 שסופן להקשותו ויש לומר: דלמי פסח דלאבילה, לטומאה. דאפילו עור ששלק
4 מטמא טומאת אבולין בין חלוץ ודאי. דראבא בסמוך, ואף על דאי ארא אין נמנין
5 עליו עבדו דבני תלמי. ודבי נמי גידין שסופן להקשות. וכן
6 בפירק "ביצד עולין" (פסחים פרא.) דפרקי
7 מהדאי דרבי יוחנן דאמר: עור הראש של עגל
8 הדיך אין מטמא טומאת אבולין, אהדיא דגידין
9 שסופן להקשות – מכל שכן פריך, וירושלמי
10 אהדיא דראשו של עגל הדיך, אמר רבי יוחנן:
11 לקח שנו אלא לטומאה, דראבא בלית ליה. ורש
12 דקיש אמר: משנה שלמה היא. וכן
13 ובין לקלות. ומסיק תהם: מיהלך שיתיהו דרש
14 לקיש. תמן אלא עביד ליה בשר בני גידין שסופן
15 להקשות. דאמר: אין נמנין, וכאן עביד ליה בשר?
16 אמר רבי בון, עטמט דרבי אבא (בלבול) את
17 ה"בשר" – בשר ולא גידין. שמעט לפי
18 הירושלמי דבכל מקום אולו בשר השתא. בר
19 יוחנן פסח דרביבך בנשנה.

20 **בלשון** חייב בו – היה שנה בשנה. דרבי
21 רבי שמואלך. ולא כמו שפרש
22 בקונטרס: משום דאתא כתיבא. דאמר רבי
23 "החלוץ" (במות מבט) פריך. אלא בפירק
24 יוחנן הלכה כסתם משנה. אף על גב דאתא
25 כרבי יודנה. ואם תאמר: ומאי מהדאי דפסח
26 כרבי ביבי? דלמא מהדאי דלקנן רבי ביבי ויש
27 לומר: דמסתמא נהירי ביה לגבי תריה.
28 **נתמסמם** מהו – הא דאמר ביאלו טרפת?
29 (חולין ג"ג.) נתמסמם הבשר
30 רואן אותו ביאלו אנו. היינו כגון בריאה
31 ובגידין, שהטרפת תלוי בהן. אבל הבא,
32 שהטרפת תלוי בעצם, אף על גב דנתמסמם
33 הבשר – שמו עדין מנין.
34 **דקננה** משכב ירדה – בקנטרס גרס בדלית.
35 ורבינו תנאלו ורבינו חם גרסי בריש,
36 פירוש: ירדים, ליתיה שלו. שאז מרבך בו העור
37 ומעלה בו ארובה.
38 **עור** ששלקו מטמא טומאת אבולין – ואם
39 האמה אן כן יאכל עור בפסח, דהא תנן
40 (פסחים פרא.) אכל תכלא בישור גדול בשלקא
41 – ואכל בצלוי בניו דהדין שילי. ויחמי: דבעינן
42 שהיא נאכל בשלקא שלא על ידי חדו.
בבבבלתא

1 נמנין עליהם – דאפילו לא נמנה אדם עם החבורה אלא לאכול מהן – יגא ידי
2 אבילת פסח, אלמא שני בניו. ריש לקיש – פלוגי עליה בפסחים ביביעז עולין
3 (פרא.) ואמר: אין נמנין. והבא לאכשורי טרפה קאתי, ואיסורא דאורייתא היא, ואת
4 אמרתו בו. **ואמאי אישתיקו והאמר רבא** – ביבמות ו(לא.) ב"החלוץ" – הלבנת
5 כריש לקיש בתי תלמי. ותו לא: קמא פירודת,
6 החולץ למעוברת, ומתנה באמצע. כולן
7 ב"החלוץ. אלמא, בוך גידין הריבוי הלבנת
8 כרבי יוחנן, דאף על גב דסופן להקשות הרי הן
9 עבשו בכשרו שאני באב הדיך ביה רבי יוחנן
10 – מגידין הריבין, ואמר: כל מדי דסופן
11 להקשות – בטר סוף אוליון. ובמקרא התי
12 סמך רבי יוחנן אלא דהתן ב"העור הרוטב"
13 (חולין קכב.) ועוד שהראש של עגל הדיך
14 כשרו לטומאת אבולין ונבלות. ואף על גב
15 דסופן להקשות, והדיך ביה ואוקמה להדיא
16 כתיבא. דאמר רבא – רבי יוחנן לרש לקיש
17 "העור הרוטב" דקביעי מניה: עור הראש
18 של עגל הדיך מיהו שטמא? ואמר ליה: איני
19 מנמנא הויא? וסופי להקשות. ואמר ליה,
20 הרי שני: ואלו שעורותיהו בכשרו... עור
21 הראש של עגל הדין? ואמר ליה: אל תקטניו
22 בה, בשלשון יודו אני שניה אותה. כלומר,
23 יודיהא היא וסופי להקשות. ואמר לן כוונתיה.
24 דאישתקיל קורטתא – לשון קורט, כלומר
25 מעט מן העצם נעבל ונפל לארץ. שתייה
26 לתלמי ריגלי – לשאלו הלכה לחכמים
27 הנאספים לרובל. אמר ליה רבא בריה רב מרנה
28 – לבעול הבהמה. רבא בריה רבי יוסף בר
29 חמא – הוא רבא בר פלוגתיה דאבי,
30 דהויא סביתא – כל פתח לו כסברא.
31 מכדי נשבר העצם ויצא לחוץ תנן –

32 בברייתא דלעיל, מה לו נפל מניה מה לי
33 איתיה? הויאל ועוד שהויא חופי את רובו
34 – כשהיא. דאמר רבא מיהו – בשר הנותר
35 לכסות הרוב אינו יחד, אלא כאן מעט וכאן
36 מעט סביב העצם, ואם תפדה את הרוב
37 הקיפו כשהיא חופה – ויתרפה הבשר
38 מרודד וקלוש תחופה את רוב העצם.
39 נתמסמם – בשר הנשאר לכסו ריקב. קורדו
40 – נתלכו בסבין כקדירי ארובה. **איכתיא** ליה
41 ניבך – דארתו בשר החופה, נקב קטן בל
42 הסרוך. מהו – מי הוי ריעותא או לא? נסדק
43 – הבשר הנותר לכסוי, מהו? ניבך מעיל
44 העצם – אותו שחופה החופה ואינו דבוק
45 בעצם. מהו? אם תמצי לומר נקלה בל
46 הסרוך הבשר – בשר. ניבש שליש התחתון
47 של עובי הבשר סמוך לעצם, הרי שני שליש
48 עליונים עומדים איתו. מהו? תא שמע –
49 חדא מהנך בעיי, דאמר רבי יוחנן: עור הדי

50 הוא בכשר. אלמא, ניבש שליש התחתון ונשאר העור. ושני שליש העצם עומדים – כל שכן דכשר. דלמא תהם דקנה משכב ירדה – שחזוקו העור בשרו. תהם לאו בנייל
51 הבשר מתחתיו העור עמוד דאקמור, אלא כגון שנעבר העצם שפילעו שהוא ערום מבשר, סמך לארבוכו שאין שם אלא עור, והעור דבשרו פלוג בעצם ומחוקין. נקד
52 הקנה בסבין כעל השער בעגול כמין פבעה, רובו הקיפו מוסתה. מהו – מי אמרינן: כיון דנקדו בעגול – שוב אינו מעלה ארובה. או לא אמרינן? שם פירוש: בעצם – דעלמא,
53 ומתוך שהוא מוציא דם – מתחבר הבשר ונמשך זה אל זה ומעלה ארובה, וכן דרך הרופאים. מוהר"ם ויר"ם – עשה חירצין בשר ומכאבי המכה. והוא דקנה נרמא ירדה
54 שאנו רואים שהעצם מחוקש בשליו, סביבות הקדירה מירבב העצם בלש. וסימן ותחלת עלות ארובה הבה. **משנה** נפש היפה – שאין דעתו קצה בה ממתת מראת
55 **תאבלנה** – ולא אמרינן אבר מן הדי הוא, שם הדי הוא נתר בשחיתא באם. ואינה מטמאה – דלא חשיבא אוכל. ולא טומאת נבלות – אם מתה בהמה. שם מילת –
56 לאבילה. **מטמאה טומאת אבולין** – אם נגעה בטומאה. דמחשבה משווא ליה אוכל. אבל לא טומאת נבלות – דלאו בשר הוא, אלא כשאר אוכל בעלמא הוא. אברה
57 כאבילת – ואף על גב דלא נפק אלא פורתא, וליכא למימר כל מיעוץ הולד היה שם – שאף באותו מקנת יגא ראש הולד, חרדי הוא כילוד. הכי רטיסין: סימן ולד באשה
58 וסימן ולד בבהמה. **המכבדת** – זהו פטר ריש שלה. **שליבנה** שליש לכלב. שם אן בה קדושה. דאף על גב דאין שליא בלא ולד, הא רובא רובי כל מיקדשה הוא. דלמא נקבה
59 הדיך, בלמקן מגרמא ועמוד. וכן **במקורשין** – כגון בחמת שלשום שפיליה בלש. תקבן – דכיון דאין שליא בלא ולד – קדושה. ורבי אבא רבוב נקבה נפקת מן המזבח והדין
60 קדיש **בפרשת** ריבים – מקום שהדרכים מתפרשים לשנים. ודרך המנחשים לקוברת שם שלא תפיל עור. **הרבי האמוני** – נידחו, וכתיב (שמות כג.) "אל תעשה
61 במעשריהם." **גמרא** למה לי קרא – למימר: ולא סליחנה? שישא דאברהם, וששא יצא הולד ורבי הוא כילוד, ושליא בריהא אולא, ולא שריחתי שחיטתו אסכתתא בעלמא
62 ולדדתי אריתיה אתא. עקב קרא חוחרת מן התחולן בהיתול. דכאמר לעיל בפירקין (חולין ט"ו.) עור המור – שהוא קשה ומטאס. ששלקו – בשלו הרבה מאד. אי
63 למטמאת אבולין – אם נגעה אוכל לטמא טומאת אבולין.

1 **נמנין עליהן בפסח**. ועוד: התורה קסה על ממונין של
2 **ישראל**. אמר ליה רב פפא לרבה: רבי שמעון בן
3 לקיש, ואיסורא דאורייתא, ואת אמרת מאי להיחיל
4 להו? אישתיק. ואמאי אישתיק? והאמר רבא: הלכתא
5 כוונתיה דרבי שמעון בן לקיש בהני תלמי! – שאני תבא,
6 דהדיך ביה רבי יוחנן לגביה דרבי שמעון בן לקיש,
7 דאמר ליה: אל תקטניו, בלשון יודו אני שניה אותה.
8 הווא נשבר העצם ויצא לחוץ הלתא דאבי. ויחנן
9 מניה, אתא לקמיה דאבי, שהייה הלתא וירבא.
10 ליה רב ארם בר תמאנא: זול קמיה דרבא בריה דרב
11 יוסף בר תבא, דהריפא סביניה. אתא לקמיה, אמר:
12 מפרדי נשבר העצם ויצא לחוץ תנן, מה לי נפל מה
13 לי איתוהי? אמר ליה רבינא לרבא: מתלקט מהו?
14 מתרוסס מהו? מתמסמם מהו? הויי דמי מתמסמם?
15 אמר רב הונא בריה דרב יהושע: כל שרופא קורדו.
16 איבעיא להו: ניבך מהו? נקלה מהו? נסדק מהו?
17 ניבש שליש התחתון מהו? תא שמע, דאמר עולא
18 אמר רבי יוחנן: עור הדי הוא ככשר. – דלמא דקנה
19 מטמא ירדיה? אמר רב אשי: בי הוינן בי רב פפי
20 איבעיא לן, נקדו מנין פבעת מהו? ושלמנא תבא
21 דאמר רב יהודה אמר רב: דבר זה שאילתי לתבאים
22 ולרופאים, ואמרו: מקרמו בעצם מעלה ארובה, אבל
23 פירא – מוהר"ם ויר"ם. אמר רב פפא: והוא דקנה נרמא
24 ירדיה. **משנה** השוחט את הבהמה ומצא בה שליא
25 ונפש היפה האכלנה, ואינה מטמאה לא טומאת
26 אבולין ולא טומאת נבלות. חישוב עליה – מטמאה
27 טומאת אבולין, אבל לא טומאת נבלות. שליא שצנתה
28 במקתה – אמונה פאכיליה; סימן ולד באשה וסימן ולד
29 בבהמה. המכבדת שהפילה שליא – שליבנה לתבאים,
30 במקדושיהן. תקבן. ואין קורבין אותה בפרשת ריבים,
31 ואין חולין אותה באילן, מפני דרבי האמוני. **גמרא**
32 **תאבלנה** – לרבנות את השליא; יבול אפילו צנתה במקעתה? תלמוד לומר: "אתה" – אותה
33 ולא שלייתה. מכדי שם שליא בלא ולד, למה לי קרא? – קרא אסכתתא בעלמא. ואינה
34 מטמאה. דעו רבי יצחק בר נפחאי: עור המור ששלקו, מהו? למאי, אי לטומאת אבולין – תנינא,
א

חולין. פרק רביעי - בהמה המוקשה דף עז עמוד ב - מותר מהדרת "אבן ישראל - (שטיינליץ)" תוספות

בנבלתה ולא בעור ולא בגימטום - ואם התמוא אמאי לא מייתי מחתינת ד'העור
הרטיב"ן (תלך ק"ג), נתבן כהדיא דהעור אינו מצטרף לטמא טומאת
נבלתו; ויש לומר דמייתי מהבא משום דרבה בר רב אבא קאמר עלה: לא נצרכה אלא
עין לצידי קרדה. דאמנותינן לא צידי למימר, ומניתינן איצטריך לאשמעינן משום
צדקה. דאין מצטרפין.

אי לטומאות נבלות - תנינא! טומאת אוכלין - דתנינא:

העור והשליא אין מפתמאין טומאת אוכלין; עור ששלוקן,
והשליא שחישב עליה - מפתמאין טומאת אוכלין.
טומאת נבלות גמי תנינא: "גבולתה" - ולא בעור,
ולא בעצמותיו, ולא בגידיו, ולא בפנינים, ולא בפלפלים;
ואמר רבה בר רב הונא: לא נצרכה אלא שששאין ציבן.
קדרה! - לעולם טומאת אוכלין, ושאיני עור המורה
דמאס. "שליא ששנתה" אמר רבי אלעזר: לא שנו
שאיין עמה ודל, אבל יש עמה ודל - אין חוששין
לולד אחר. ורבי יוחנן אמר: בין אי עמה ודל, בין אי
עמה ודל - חוששין לולד אחר. אינו? והא אמר רבי
רמיה: לחומרא אמרה רבי אלעזר! אלא, אי אהמר הכי
אהמר, אמר רבי אלעזר: לא שנו אלא שאינה קשורה
בולה, אבל קשורה בולד - אין חוששין לולד אחר. ורבי
יוחנן אמר: אנו אין לנו אלא שליא בלא ודל; אבל יש
עמה ודל, בין קשורה בולד בין אין קשורה בולד - אין
חוששין לולד אחר. והינו דאמר רבי רמיה: לחומרא
אמרה רבי אלעזר. תניא פותיה דרבי אלעזר: המפלת
מין בהמה היה ועוף ושליא עמהו; בומין קשוריה בתן -
אין חוששין לולד אחר, אינה קשורה בתן - הרניו מפיל
עליה הוימר שני ודלות, שאני אומר: שמא נימות משמע
של שליא, שמא נימותה שליות של שפיר. "המכפרת
שהפילה" מאי טעמא? אמר רב אקא בריה דרב
אמי: רוב בהמות יולדות דבר הקדוש בכבורה, ומיעוט
בהמות - דבר שאינו קדוש בכבורה, ומאי ניהו - דנמה;
וכל היולדות - יולדות המחצה וזכרים ומחצה נקבות;
כמוהו מיעוטא דנמה למחצה דנקבות, והווי להו זכרים
מיעוטא. "ובמוקדשין תקברו". מאי טעמא? רובא פר
תרווייהו: כל דבר שיש בו רפואה - אין בו משום דרבי
האמרי, אין בו רפואה - יש בו משום דרבי האמרי.
אין משום פירותיו - סוקרין בפקקא,
ומענין פאבנין! משלמא טומעין פאבנין - כי הכי
דיכוש

לשומות נבלות - אם נעשה בעור, להחשב כנבלת החמור עצמה. לא נצרכה -
למעשטניה, דהא דאי לאו בער ניהו. אלא שנשנה צידי קרדה - בשלן הרבה עם
תבלין. לעולם לשומות אוכלין - ומתנינן לא איפשטי, דהתם "עור ששלוקן תניא,
ובעור בהמה אחרת קמיירי. אבל עור חמור מאיס, אלא שאין עמה ודל - באותה
שבפנים. אבל יש עמה ודל - ורואים אנו
ראשו ורובו לפנינו. אין חוששין - שמת עד
היה ודל אחר עם זה וצא, ושלא זו שנו היא
זה שבפנים כבר יצתה שליות, ומכל מקום
חלה זו אסורה, דשמיא על ודל אחר היתה.
והאמר רבי ירמיה לחומרא אמרה רבי אלעזר
דבר זה שהיה מחמיר מרבי יוחנן. לא שנו
דאסורה באבילה, דשמעך אפילו יש עמה
ולד בפנים. אלא שאינה קשורה בו - דהתם
איכא למימר: לזה שבפנים היה שלא
אחרת. ומחמיר ירמיה, ושליא זו שנו ודל שלא
היתה, ונמות וציבן. אבל קשורה בו - דאי
שליא זו שלו היתה, ומותרת באבילה. ורבי
יוחנן אמר אנו אין לנו - שהיתה אסורה
באבילה. אלא שליא - שיהתה קשורה ואין
נעמה ודל בפנים. דהתם חישבין שמת יצא
מיתו חולד שם. אבל יש עמה ודל - אפילו
אינה קשורה בו - ומותרת. וברייתא תלין
לה. מן פתח היה יתקו - והבין אלא דאמר
במסכת נדה (א.א.) כל שאין בו מוצרת אדם
- אינו ודל. אין חוששין לולד אחר - ואם
נפתח הקבר בלא דם, דהואי ליה יבשתא -
הטורה. אינה קשורה בתן הרניי טומא, על
אשה הוואת. - חומרי שתי יולדות - דחוששין
שמת היה שליא זו לזה גמור בקבה. ותשב
עלוי לנקבה. ואפילו יולדת יבישתא טומא
שבפנים כדון בקבה, מתמת ספק ודל אחר. גמי
חמורו של זה נטלו עליה, ונאמר: ודל זה
משליא זה, ולא היה בה ודל אחר, וחי חומר,
ולד, אלא היה שמי טורה. והיה חומה,
שאם לא נמצא זה עמה - קיימא לן במסכת
נדה (ברב.) המפלת שליא - תשב לזכר
ולנקבה, ונתנין לה מידה שמי טורה של זכר,
דאין גבולתין בלא ודל. אבל לזו אין ימי טורה.
שמת נימות שפיר של שליא זו - והוא היה
ולד גמור. ושמת נימותה שליות של שפיר זה
ושליא זו לאו שלו היתה. אלמא, שאני לן
בין קשורה לשאינה קשורה. מאי טעמא -
ישליכנה לכלביים, ולא מפקקיה לן בעליות
הכבור? - דבר הקדוש בכבורה - אם היה
זכר. ירמיה פקופיטא. אלא רדל שלוח מן
עו, או עו שילדה דומה לרחה, ואמרין
בבבורות (ב.ב.) אלא קדשיה דתיב"י. אלא כבוד
שור' (בבבא זרין) - עד שיהא הוא שור

ובכורו שור. וכל היולדות ריבין לולד מחצה וזכרים ומחצה נקבות - הלכך, ודל זה
ספק רוב כדון בקבה, ונקבה לא קדשה. ואם תמצי למור וכו' הוא - שמת נמה הוא.
הווי להו זכרים מיעוטא - ולמעוטא לא חישבין. רובא פר מיקדש הוא - בין כדון
ובין נקבה, וכן מנדה. יש בו משום רפואה - כגון משקה או סם, או פיל שלוח
על המכה. אין בו משום רפואה - כגון שעושין שלא על החוליה, כגון קבורת שליא
בפרשת דרכים וכיוצא בהם, שדומין לניחוש.

דיכוש

דיכוש מעם
חייא. ואמר: רבי מאחר דאין מנוחה דנקבת רב - הוא נתבן בפרק מלשני: כדן לפרסמה בר - בלאו הכי גמי חייך צדק לטעם פרסום. אלא דארדיכי חייא לא ניחא ליה כל כך שתקבר מעם
פרסום. כדון דאפילו ליה רב הקדוש כל בני קבורה, משום דבטל רובא רב מיקדש הוא - משום דאיכא נמה ודל קדשי, קאמר רובא ולא כולה. ואם נאמר. והוא מילד קדשים וכל
שליכנה לכלביים מהאי טעמא הוא, דהתם לא אמרין תקבא אלא כדי לפרסם ונתפסה
מן הכבורה, באומי התם. ומה שהיא דומה למור שם מן אלא משום קשיא דפרקי ארבי
חייא. ואמר: רבי מאחר דאין מנוחה דנקבת רב - הוא נתבן בפרק מלשני: כדן לפרסמה בר - בלאו הכי גמי חייך צדק לטעם פרסום. אלא דארדיכי חייא לא ניחא ליה כל כך שתקבר מעם
פרסום. כדון דאפילו ליה רב הקדוש כל בני קבורה, משום דבטל רובא רב מיקדש הוא - משום דאיכא נמה ודל קדשי, קאמר רובא ולא כולה. ואם נאמר. והוא מילד קדשים וכל
שליכנה לכלביים מהאי טעמא הוא, דהתם לא אמרין תקבא אלא כדי לפרסם ונתפסה
מן הכבורה, באומי התם. ומה שהיא דומה למור שם מן אלא משום קשיא דפרקי ארבי
חייא. ואמר: רבי מאחר דאין מנוחה דנקבת רב - הוא נתבן בפרק מלשני: כדן לפרסמה בר - בלאו הכי גמי חייך צדק לטעם פרסום. אלא דארדיכי חייא לא ניחא ליה כל כך שתקבר מעם
פרסום. כדון דאפילו ליה רב הקדוש כל בני קבורה, משום דבטל רובא רב מיקדש הוא - משום דאיכא נמה ודל קדשי, קאמר רובא ולא כולה. ואם נאמר. והוא מילד קדשים וכל
שליכנה לכלביים מהאי טעמא הוא, דהתם לא אמרין תקבא אלא כדי לפרסם ונתפסה
מן הכבורה, באומי התם. ומה שהיא דומה למור שם מן אלא משום קשיא דפרקי ארבי

ולא בעור - שאין עמיה עליו כותח בשר, דהכי
אמר ב'העור הרטיב"ן (תלך ק"ג), דהתם גמי הרטיב"ן "גבולתה" וכל שקולית
התם. ושליקין ודל.
המפלת מין בהמה והיה - לא הוי מצי
למיקנט נפל. משום דתוך שלשה
תולין מן את השליא, כדאמר רבא בפרק
ה'מפלות' (נדה כ"ב).
הרניי מטיל עליה חומר שנו ולדות - כקונטרס
פירש דאמר רבנן. אבל מותר חוששין
דהיננו שני ולדות משום פירי מאי, דחדישי
ילדות בהמה היה ועוף. וכגון דרך בהמה היא
זכר, דאי היא נקבה - לא נפקא מינה מיד
בחדשה של שליא, אם לא היבא דחד קודם
שקיעת החמה וחד לאחר שקיעה, כדאמרין ב'ג
סגול בפרק ה'מפלות' (נדה כ"ב), אי נמי, יש
לומר דאתאי מחתינן רובא, ולא חשיבא ליה
ולד, וחומי שני ולדות היו מן טומא שנו, ולא
משום בהמה, ונתנין לה חומר וכו' נקבה. ומיהו,
אי רבנן אחיז - הוה ליה למימר: תשב לזכר
ולנקבה ולנדה. דשמת אין כאן ודל אחר.
ולפירושה הקונטרס אתי שפיר דהא ודל קאמר.
ולנדה, דהינו חומר שני ולדות דקאמר. ואם
תאמר: לפי מה שפירש, דנקט בהמה חיה ודק
אבל הפילה נפל - לא חישבין לולד אחר, כיון
דלדה כי אירחא. אלא מתנינא לדה כי אירחא
חישבין באינה קשורה לולד אחר. ומאי סיימנא
מייתי לרבי אלעזר? אורבה, קשיא ליה מוך
ברייתא דנקט וזה ועוף חוקק, וסייעתא ליה.
יוחנן ויש לומר: דאין דהדין תבין בבי אורדיה.
אבל שפיל ליה למסודר התמודד דבערות
האדם חטאו ליה טעמם שריגילה שליות להחשב.
אבל אחר בהמה חיה ועוף, לא שאם נמצי אל
ולא שנת במעיה בהמה - אין השליא רגילה
לדפר מן הולד, אפילו ילדה בהמה בר קיימא.
ואם האמר, דהבא קרני שמת נימות משמע
דספקא הוא. ואם כן, אמאי אסורה השליא
באבילה בשיהתה מפתח ויש עמה ולד? והא
ספק ספקא הוא: שמא אין כאן ודל אחר, ואפילו
אם תמצי למור שם כאן - שמת אין באותו מקום
רובא ודל. ובסוף פרק קמא דבבא קמא (א.א.)
משמע דבספק ספק שור, דדייקין מנייה דאין
מקצת שליא בלא ודל, הא יש מקצת שליא בלא

ולד - הוה ליה למימר: משום ספקא! ויש לומר: דברייתא דקטני "שמת" - היינו בשליא
הבאה אחר חולד, ולעיל איירי בשליא הבאה אחר קודם ודל. אי נמי, אסורה באבילה משום

דגורין מקצתה אטו רובא, כדמיסק בבבא קמא.

מעטא דגמי למוחה דנקבת רב - הוא נתבן בפרק מלשני: כדן לפרסמה בר - בלאו הכי גמי חייך צדק לטעם פרסום. אלא דארדיכי חייא לא ניחא ליה כל כך שתקבר מעם

פרסום. כדון דאפילו ליה רב הקדוש כל בני קבורה, משום דבטל רובא רב מיקדש הוא - משום דאיכא נמה ודל קדשי, קאמר רובא ולא כולה. ואם נאמר. והוא מילד קדשים וכל

שליכנה לכלביים מהאי טעמא הוא, דהתם לא אמרין תקבא אלא כדי לפרסם ונתפסה

מן הכבורה, באומי התם. ומה שהיא דומה למור שם מן אלא משום קשיא דפרקי ארבי

חייא. ואמר: רבי מאחר דאין מנוחה דנקבת רב - הוא נתבן בפרק מלשני: כדן לפרסמה בר - בלאו הכי גמי חייך צדק לטעם פרסום. אלא דארדיכי חייא לא ניחא ליה כל כך שתקבר מעם

פרסום. כדון דאפילו ליה רב הקדוש כל בני קבורה, משום דבטל רובא רב מיקדש הוא - משום דאיכא נמה ודל קדשי, קאמר רובא ולא כולה. ואם נאמר. והוא מילד קדשים וכל

שליכנה לכלביים מהאי טעמא הוא, דהתם לא אמרין תקבא אלא כדי לפרסם ונתפסה

מן הכבורה, באומי התם. ומה שהיא דומה למור שם מן אלא משום קשיא דפרקי ארבי

חייא. ואמר: רבי מאחר דאין מנוחה דנקבת רב - הוא נתבן בפרק מלשני: כדן לפרסמה בר - בלאו הכי גמי חייך צדק לטעם פרסום. אלא דארדיכי חייא לא ניחא ליה כל כך שתקבר מעם

פרסום. כדון דאפילו ליה רב הקדוש כל בני קבורה, משום דבטל רובא רב מיקדש הוא - משום דאיכא נמה ודל קדשי, קאמר רובא ולא כולה. ואם נאמר. והוא מילד קדשים וכל

שליכנה לכלביים מהאי טעמא הוא, דהתם לא אמרין תקבא אלא כדי לפרסם ונתפסה

מן הכבורה, באומי התם. ומה שהיא דומה למור שם מן אלא משום קשיא דפרקי ארבי

חייא. ואמר: רבי מאחר דאין מנוחה דנקבת רב - הוא נתבן בפרק מלשני: כדן לפרסמה בר - בלאו הכי גמי חייך צדק לטעם פרסום. אלא דארדיכי חייא לא ניחא ליה כל כך שתקבר מעם

פרסום. כדון דאפילו ליה רב הקדוש כל בני קבורה, משום דבטל רובא רב מיקדש הוא - משום דאיכא נמה ודל קדשי, קאמר רובא ולא כולה. ואם נאמר. והוא מילד קדשים וכל

שליכנה לכלביים מהאי טעמא הוא, דהתם לא אמרין תקבא אלא כדי לפרסם ונתפסה

מן הכבורה, באומי התם. ומה שהיא דומה למור שם מן אלא משום קשיא דפרקי ארבי

חייא. ואמר: רבי מאחר דאין מנוחה דנקבת רב - הוא נתבן בפרק מלשני: כדן לפרסמה בר - בלאו הכי גמי חייך צדק לטעם פרסום. אלא דארדיכי חייא לא ניחא ליה כל כך שתקבר מעם

פרסום. כדון דאפילו ליה רב הקדוש כל בני קבורה, משום דבטל רובא רב מיקדש הוא - משום דאיכא נמה ודל קדשי, קאמר רובא ולא כולה. ואם נאמר. והוא מילד קדשים וכל

שליכנה לכלביים מהאי טעמא הוא, דהתם לא אמרין תקבא אלא כדי לפרסם ונתפסה

מן הכבורה, באומי התם. ומה שהיא דומה למור שם מן אלא משום קשיא דפרקי ארבי

הדרן עלך בהמה המוקשה

חולין, פרק רביעי - בהמה המקשה דף עז עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ) ר"ט

1 **אורו** את בנו נוהג בין בארץ בין בחוצה לארץ - אידי דבעי למתני: "בחולין
2 ובמקדשין, בפני הבית ושלאל בפני הבית", שהם לעורר - קתני נמי: "בחולין
3 וחוצה לארץ", ואף על גב דהוי שלא לעורר, דחובת הגוף היא, כיון דאיכא חובתא
4 ודהוי לעורר, כגון בראשית הגז, דהכי אמרינן בשילוח הקין" (חולין קל"ח). דיבארין

1 דניכחוש חיליה - שמורב ושמונני הוא משיך, דלחוייה אינשי - סימן הוא
2 שמשיך פירותיו, ונכחש סמא יקרא - צועק ואומר טמא הוא. כובסא - אשכול
3 תמרס וסימן הוא שמשיך פירותיו. כי האי תנא - לבקש עליו רבים הרמזים.

הדרן בהמה המקשה

1 **דינכחוש חיליה, אילא סוקרין בסקיקרא, אמאי? - פי**
2 **היכי דלחוייהו אינשי וליבעי רחמי עלייהו, פרתנאי:**
3 **"ומאי סמא יקרא" - צירוף להודיע לרבים, ורבים**
4 **מבקשים עליו רחמים, וכן מן שאירע בו דבר -**
5 **צירוף להודיע לרבים, ורבים מבקשים עליו רחמים.**
6 **אמר רבינאי: פמאן תלינן פובסא בדיקלא, פמאן -**
7 **פי האי תנא.**

1 **משנת אותו ואת בנו - משום דבעי**
2 **למירה: "בחולין ובמוקדשים", דאנטרא**
3 **למילה מקראי כדלפינן בגמרא - נתא נמי:**
4 **"בארץ ובחוצה לארץ, דלא איצטריך, דהא**
5 **חובת הגוף היא, וחובת הגוף נוהגת בין**
6 **בארץ ובין בחוצה לארץ. חובת הבית -**
7 **בזמן חבית, בפרק ביראת (חולין קל"ח).**
8 **מפרש אמאי נקטינהו. שניהם כשרים -**
9 **משום דבעי למיתני סיפא "שניהם פסולים"**
10 **ובגמרא מפרש אמאי נקטינהו. והשני סופג**
11 **- משום לאו דאורוהי ואת בנו, ולא שזא**
12 **שזת את האם תולה, ולא שזא שזת את**
13 **הבן תולה, לא שזא שחטינהו חד גבירא,**
14 **ולא שזא חרי גביר - וליף בגמרא דהייב**
15 **הראשון חייב ברת - משום שחוטני חוץ.**
16 **אבל שזא פסול מן הברת, וכיון דהשני**
17 **אמו - שזא חרי ראיין הוה לישטת בפנים,**
18 **דפסול משום מחוסר סוף, ואינו חייב משום**
19 **שחוטני חוץ אלא אם כן ראיין לפנים, כדכתיב**
20 **(ויקרא יז): "ואל פתח אהל מועד לא הביארו"**
21 **הראשון לפתח אהל מועד(ו) חייבין עליו**
22 **בחוץ, ואי לא - לא, ושניהם סופגין -**
23 **הראשון משום לאו דרשותי חוץ, כדכתיב**
24 **(דברים יב) בדעלאת: "השמר לך פן תעלה",**
25 **ובחובת (קוף, יולפין) בדיקש שחוט נמנעלה**
26 **"שם תעלה", ושם תעשה, מה מעלה לא**
27 **עשז אלא אם כן חוהיר - מה אף שחוט לא**
28 **עשז אלא אם כן חוהיר. חולין בפנים שניהם**
29 **פסולין - משום חולין שנשחטו בעורה,**
30 **דליפתין להו בקדושין בפרק "דאיש מקדש"**
31 **(נ"ב), והשני סופג - משום אורו ואת בנו,**
32 **אבל משום חולין שנשחטו בעורה - אורוהי**
33 **דילה הוא (דברים יב) "כי ידוק וחתת" -**
34 **ברוחין מקום אתה וזה, ולא בקירוב מקום**
35 **(קדושין נ"ב), קדשים בפנים - השני סופג**
36 **משום אורו ואת בנו, ופסול - משום**
37 **מחוסר סוף, חולין וקדשים בחוץ - ודאי**
38 **נקט הראשון, חולין והשני קדשים, וכן כל**
39 **השתיים במשנה, דילף נקט להו. והשני**
40 **סופג - משום אורו ואת בנו, קדשים בחוץ**
41 **בתולה, ואחר כך חולין בחוץ - פסול.**
42 **והשני כשר - באבילה, והיידי דתנא פסול**
43 **הוא כשר, ושני סופגין - ראשון**
44 **משום שחוטני חוץ, ושני - משום אורו ואת**
45 **בנו, חולין וקדשים בפנים שניהם פסולים -**
46 **ראשון משום חולין שנשחטו בעורה, ושני**
47 **משום מחוסר זמן, והשני סופג - משום**
48 **אורו ואת בנו, וחולין בחוץ ובפנים -**
49 **הראשון בחוץ והשני בפנים, קדשים בחוץ**
50 **ופנים הראשון כבשר - משום שחוטני**
51 **חוץ, ושניהם פסולין - ראשון - שנשחט**
52 **בחוץ, ושני - משום מחוסר זמן, ושניהם**

הדרן עלך בהמה המקשה

1 **אורו** ואת בנו נוהג בין בארץ בין בחוצה
2 **לארץ, בפני הבית ושלאל בפני הבית, בחולין**
3 **ובמקדשין, כיצד? השוחט אותו ואת בנו, חולין**
4 **בחוץ - שניהם כשרים, והשני סופג את הארבעים,**
5 **קדשים בחוץ - הראשון חייב ברת, ושניהם פסולים,**
6 **ושניהם סופגין את הארבעים, חולין בפנים - שניהם**
7 **פסולין, והשני סופג את הארבעים, קדשים בפנים**
8 **הראשון כשר ופסור, והשני סופג את הארבעים**
9 **ופסול, חולין וקדשים בחוץ - הראשון כשר ופסור,**
10 **והשני סופג את הארבעים ופסול, קדשים וחולין**
11 **בחוץ - הראשון חייב ברת ופסול, והשני כשר,**
12 **ושניהם סופגין את הארבעים, חולין וקדשים בפנים**
13 **- שניהם פסולין, והשני סופג את הארבעים, קדשים**
14 **וחולין בפנים - הראשון כשר ופסור, והשני סופג**
15 **את הארבעים ופסול, חולין בחוץ ובפנים - הראשון**
16 **כשר ופסור, והשני סופג את הארבעים ופסול,**
17 **קדשים בחוץ ובפנים - הראשון חייב ברת, ושניהם**
18 **סופגין את הארבעים, ושניהם פסולים, חולין בפנים**
19 **ובחוץ - הראשון פסול ופסור, והשני סופג את**
20 **הארבעים וקדשי, קדשים בפנים ובחוץ - הראשון**
21 **כשר ופסור, והשני סופג את הארבעים ופסול,**
22 **גמרא**

1 **אורו** ואת בנו נוהג בין בארץ בין בחוצה
2 **לארץ, בפני הבית ושלאל בפני הבית, בחולין**
3 **ובמקדשין, כיצד? השוחט אותו ואת בנו, חולין**
4 **בחוץ - שניהם כשרים, והשני סופג את הארבעים,**
5 **קדשים בחוץ - הראשון חייב ברת, ושניהם פסולים,**
6 **ושניהם סופגין את הארבעים, חולין בפנים - שניהם**
7 **פסולין, והשני סופג את הארבעים, קדשים בפנים**
8 **הראשון כשר ופסור, והשני סופג את הארבעים**
9 **ופסול, חולין וקדשים בחוץ - הראשון כשר ופסור,**
10 **והשני סופג את הארבעים ופסול, קדשים וחולין**
11 **בחוץ - הראשון חייב ברת ופסול, והשני כשר,**
12 **ושניהם סופגין את הארבעים, חולין וקדשים בפנים**
13 **- שניהם פסולין, והשני סופג את הארבעים, קדשים**
14 **וחולין בפנים - הראשון כשר ופסור, והשני סופג**
15 **את הארבעים ופסול, חולין בחוץ ובפנים - הראשון**
16 **כשר ופסור, והשני סופג את הארבעים ופסול,**
17 **גמרא**

1 **תנו רבנן: מניין לאותו ואת בנו שנהגו**
2 **במקדשין? תלמוד לומר: "שזר או כישב או עזו**
3 **וילד", וכתיב בתורה: "ושזר או שה אתו ואת בנו**
4 **לא תשחטו ביום אחד" - לפיכך על אותו ואת בנו**
5 **שנהגו במקדשין, ואימאי: במקדשין אין, בחולין**
6 **לא! - שזר הפסיק הענינו, ואימאי: בחולין אין,**
7 **במקדשין לא! - כתיב: "ושזר" - וי' מוסקף על עינו**
8 **ראשון, אי, מה קדשים - כלאים לא, אף אותו**
9 **ואת בנו - כלאים לא! אלמה תני: אותו ואת בנו**
10 **נוהג בכלאים ובכזו? ועוד, "שזר" כתיב, ואימאי רבא:**
11 **ה**

1 **משנת אותו ואת בנו - משום דבעי**
2 **למירה: "בחולין ובמוקדשים", דאנטרא**
3 **למילה מקראי כדלפינן בגמרא - נתא נמי:**
4 **"בארץ ובחוצה לארץ, דלא איצטריך, דהא**
5 **חובת הגוף היא, וחובת הגוף נוהגת בין**
6 **בארץ ובין בחוצה לארץ. חובת הבית -**
7 **בזמן חבית, בפרק ביראת (חולין קל"ח).**
8 **מפרש אמאי נקטינהו. שניהם כשרים -**
9 **משום דבעי למיתני סיפא "שניהם פסולים"**
10 **ובגמרא מפרש אמאי נקטינהו. והשני סופג**
11 **- משום לאו דאורוהי ואת בנו, ולא שזא**
12 **שזת את האם תולה, ולא שזא שזת את**
13 **הבן תולה, לא שזא שחטינהו חד גבירא,**
14 **ולא שזא חרי גביר - וליף בגמרא דהייב**
15 **הראשון חייב ברת - משום שחוטני חוץ.**
16 **אבל שזא פסול מן הברת, וכיון דהשני**
17 **אמו - שזא חרי ראיין הוה לישטת בפנים,**
18 **דפסול משום מחוסר סוף, ואינו חייב משום**
19 **שחוטני חוץ אלא אם כן ראיין לפנים, כדכתיב**
20 **(ויקרא יז): "ואל פתח אהל מועד לא הביארו"**
21 **הראשון לפתח אהל מועד(ו) חייבין עליו**
22 **בחוץ, ואי לא - לא, ושניהם סופגין -**
23 **הראשון משום לאו דרשותי חוץ, כדכתיב**
24 **(דברים יב) בדעלאת: "השמר לך פן תעלה",**
25 **ובחובת (קוף, יולפין) בדיקש שחוט נמנעלה**
26 **"שם תעלה", ושם תעשה, מה מעלה לא**
27 **עשז אלא אם כן חוהיר - מה אף שחוט לא**
28 **עשז אלא אם כן חוהיר. חולין בפנים שניהם**
29 **פסולין - משום חולין שנשחטו בעורה,**
30 **דליפתין להו בקדושין בפרק "דאיש מקדש"**
31 **(נ"ב), והשני סופג - משום אורו ואת בנו,**
32 **אבל משום חולין שנשחטו בעורה - אורוהי**
33 **דילה הוא (דברים יב) "כי ידוק וחתת" -**
34 **ברוחין מקום אתה וזה, ולא בקירוב מקום**
35 **(קדושין נ"ב), קדשים בפנים - השני סופג**
36 **משום אורו ואת בנו, ופסול - משום**
37 **מחוסר סוף, חולין וקדשים בחוץ - ודאי**
38 **נקט הראשון, חולין והשני קדשים, וכן כל**
39 **השתיים במשנה, דילף נקט להו. והשני**
40 **סופג - משום אורו ואת בנו, קדשים בחוץ**
41 **בתולה, ואחר כך חולין בחוץ - פסול.**
42 **והשני כשר - באבילה, והיידי דתנא פסול**
43 **הוא כשר, ושני סופגין - ראשון**
44 **משום שחוטני חוץ, ושני - משום אורו ואת**
45 **בנו, חולין וקדשים בפנים שניהם פסולים -**
46 **ראשון משום חולין שנשחטו בעורה, ושני**
47 **משום מחוסר זמן, והשני סופג - משום**
48 **אורו ואת בנו, וחולין בחוץ ובפנים -**
49 **הראשון בחוץ והשני בפנים, קדשים בחוץ**
50 **ופנים הראשון כבשר - משום שחוטני**
51 **חוץ, ושניהם פסולין - ראשון - שנשחט**
52 **בחוץ, ושני - משום מחוסר זמן, ושניהם**

1 **ועוד** ש כתיב ואמר רבא זה הנה גב - בלא
2 רבא היה מצי למפרך, והא שזר ושה
3 כתיב, דאין אתה יכול לדוריצי בלאים מנייהם,
4 ואית לך למעטי כלאים, כדכתיב ב"מורכב"
5 (בבא קמא ע"ב), גבי "כי ינשב איש זר או שה
6 ותבדל", אלא דיעדיפא פריך, והא תאמרו אמאי
7 לא גמרינן שזר שזר משבת, וזאת אורו ואת בנו
8 נוהג אף בחיה, וישאשכחו ב"שזר שנזח את
9 הפרה" (שם נ"ב), ויז לומר: דיק בלא מציעו
10 למלקף אף בהמה מנאזר דמיא דשבת - לא
11 יליפתין כלל, ועוד, דאי משבת יליפתין, אם כן שה
12 דכתיב תרמנא למה ליה ועוד, דומיא וקדשים
13 דלא שייך בחיה, ומדאי טעמא נמי הוה
14 ממעטינן כלאים אי לאו דכתיב "או",
15 זה

1 **ועוד** ש כתיב ואמר רבא זה הנה גב - בלא
2 רבא היה מצי למפרך, והא שזר ושה
3 כתיב, דאין אתה יכול לדוריצי בלאים מנייהם,
4 ואית לך למעטי כלאים, כדכתיב ב"מורכב"
5 (בבא קמא ע"ב), גבי "כי ינשב איש זר או שה
6 ותבדל", אלא דיעדיפא פריך, והא תאמרו אמאי
7 לא גמרינן שזר שזר משבת, וזאת אורו ואת בנו
8 נוהג אף בחיה, וישאשכחו ב"שזר שנזח את
9 הפרה" (שם נ"ב), ויז לומר: דיק בלא מציעו
10 למלקף אף בהמה מנאזר דמיא דשבת - לא
11 יליפתין כלל, ועוד, דאי משבת יליפתין, אם כן שה
12 דכתיב תרמנא למה ליה ועוד, דומיא וקדשים
13 דלא שייך בחיה, ומדאי טעמא נמי הוה
14 ממעטינן כלאים אי לאו דכתיב "או",
15 זה

1 **סופגין - ראשון - משום שחוטני חוץ, ושני - משום אורו ואת בנו, קדשים בפנים ובחוץ -**
2 **השני סופג משום אורו ואת בנו, ומשום שחוטני חוץ לא לקי, דמחוסר זמן**
3 **הוא, ואינו מתקבל בפנים. גמרא יוצא לקרנן אשה - וסמך ליה: אותו ואת בנו. שזר הפסיק הענינו - דאי אקמאי קאי - נשתוק מנייה, וכתובת: "אורו ואת בנו",**
4 **דא בשזר ובשה איירי לעיל. במקדשין לא - דהא אפסקיה. בלאים - רחל שלדה מן תתייש, שחטה הוא ונתה.**

חולין. פרק המישי - אותו ואת בנו דף עז עמוד ב - מותר מהדרת "אבן ישראל - (שטיינליץ)" תוספת

1 זהו זה לא מקום שאמרת שה אינו אלא להוציא כלאים - פירש בנדרים, דילפינן
2 בולחו מישה כשבים ושה עוים. וקשה לפרושה: ד' במבואה' (בבא קמא ע"א.) מסיק
3 דבנין אב דרבא איצטרך לפיזון פטר חמור, כדתנן: אין פרוץ לא בעגל ולא בכלאים. ופרך
4 התם: ולרבי אלעזר דמתיר כלאים מפני שראו שה, למאי אתא? ומשני: לטמא שנולד מן
5 התורו ועברו מן הטמא. ורבי כרבי יודיע, דפסקי
6 כרבי יודיע - מ' מישה כשבים ושה עוים, נבא
7 משמע בהדיא ונבין אב דרבא לא היה מ' מישה
8 כשבים ושה עוים! ודמ' דמ' מישה! דפסח עבד
9 בנין אב. תדע, מדמיכס מ' מישה' דלפטח חמור
10 איצטרך בנין אב דרבא, ובסוף קמא דבבורות
11 (יב"א) ליה ליה מ' מישה' שיה' של פסח. אבל קשה
12 דמאי שנת דהבא קר ליה בנין אב, ובבבורות
13 עבד ליה גורד שיה גאמר אבן שיה', וגאמר
14 להלן שיה? ועוד, דמאי שנת דנקט רבא כלאים
15 טפי משגל ויהוה טרפה ושהויה? וברכותו מסק
16 התם מ' מישה, כדאמר ר' חזקוני: מה הלחן פרוץ טלכ
17 השמות הללו ולכאז למימר דטרפה ושחטה
18 נפקא ממשעתיה דשה, ולא דוקא נקט 'פרט
19 לכל השמות', דהכי נמי עגל ודוקא נקט התם, אף
20 על גב דרדיא נפק ממשעתיה דשה', אלא
21 ניתא ליה לכלול כולם יחד. ויהוה - פר - אמילו
22 שחוט קרין פ', דאמרנין בפרק 'הוציא לו' (א"א
23 ומצא טרף א"ו) ושה נמי, וידו נבנין עלוי אהרן
24 שחטה אי לא רדכתי 'מזוהות משה' - מזוהותה
25 דשה, כדאמר התם. וטרפה נמי שחיבא שיה
26 דמדיחי 'במבואה' (בבא קמא ע"ב) במכור שיה
27 בארבעה וחמישה אף על גב ד'שה' כתיב התם
28 והכי נמי תנא: אותו ואת בנו נוהג כטרפה, ואפילו
29 רבי שמעון לא פליג אלא משום דהדיא שחטה
30 שאניה ארידה ועד קמיה דבבואה ואת בני
31 ובתשלומי ארבעה וחמישה נמטע שחט מנבין
32 אב ותיאה, ל' דטרפה ושחטה נפקי מנודה שיה
33 ד'שה' שיה' מפסח, כדאמר בבבורות (יב"א),
34 ונעל דחה - ממשעתיה ד'שה' - ולאמי -
35 מנבין אב דרבא. דמגוהה שיה לא מסתבר
36 למעטי כלאים מנו טרפה ושחטה, דאית לן
37 למימר: 'תפדה' 'תפדה' אריבה, כיון דרבי גמור
38 דהא ק"ו דאדלת פתח ב' ב' אדילת בתי אב
39 אבל מנבין אב מנעט שפיר, דהכי כתיב: 'שה'
40 תמים וגו' ותיקן קיחור', ומשמעי עד שיהא
41 איבי כבש ואבנו כבשה, ומיניה הוא, ל' לטעמי א"ו
42 איצטרך, דמשאר קדישין נפקא, דממעטין
43 כלאים מיא' טע'י, 'שה' ללמד כעלמא אתי,
44 דכל מקום שאמר 'שה' אינו אלא להוציא
45 כלאים, אף על גב דכתיב בני בתיא קר'
46 'תמים', דנפק משאר קדישין - לשום דרשא
47 תנבא. ורבי אלעזר מנעטין בבותו ואת בני
48 ובתשלומי ארבעה וחמישה טרפה בנותו ויהוה שיה' ד'שה' - פסחה - שאמר דאנו מנודה.

וזה פנה אבי: כל מקום שאמר "שה" - אינו אלא להוציא את הכלאים - אמר קרא: "או" - לרבות את הכלאים.

1 והוא "או" מיביעי ליה לחלק? דקלקא דקתין אמין: עד
2 דשחיט שור ובנו, שה ובנו - לא מיתבי, קא משמע לן!
3 לחלק - מ'בנו' נפקא. - ואפתי מיביעי ליה לכתבתי:
4 אילו נאמר "שור ושה ובנו", הייתי אומר: עד שחיטו
5 שור ושה ובנו - תלמוד לומר: "שור או שה אותו ואת
6 בנו", מאי לאו מ'או' נפקא ליה? - לא, מ'אותו'. - דלא
7 הניחא לרבנן, דמיתרי להו "אותו". אלא לחלק ליה דלא
8 מיתרי ליה "אותו". לחלק מנא ליה? - לחלק לא צריך
9 קרא, דסבר לה כרבי יונה. דתנא: "איש אשר יקח את
10 אביו ואת אמו", אין לי אלא אביו ואמו; אביו שלא אמו,
11 ואמו שלא אביו, מניין? תלמוד לומר: "אביו ואמו קלל"
12 - אביו קלל, אמו קלל, דבר רבי אישיה. רבי יונה אומר:
13 משמע שניהם פאה, ומשמע אחד בפני עצמו. עד
14 שפירוט דך התבוא "הידור". מאי חנינה ומאי רבנן?
15 דתנא: אותו ואת בנו נוהג כבנות ואינו נוהג כבכרים,
16 חנינה אומר: נוהג בין בוכרים ובין נקבות. מאי טעמא
17 דרבנן? דתנא: וכולו היא אותו ואת בנו נוהג בין בוכרים
18 ובין נקבות? ור' יוחנן: חייב פאה, וחיביב פאה על
19 הנשים; מה שחיביב פאה על הנשים - נקבות ולא
20 בוכרים, אף שחיביב פאה - נקבות ולא בוכרים; ואם
21 אמת פאה על הנשים - שכן לא עשה בה מוזהב פשאינו
22 מוזהב, תאמר באתו ואת בנו, שעשה בו מוזהב פשאינו
23 מוזהב? תלמוד לומר: "אותו" - אחד ולא שנים. אחר
24 שחלק התבוא, וכתיב לרין: חייב פאה וחיביב פאה על
25 הנשים; מה שחיביב פאה על הנשים - נקבות ולא
26 בוכרים, אף שחיביב פאה - נקבות ולא בוכרים. ואם
27 נפשך לומר, "בנו" - מי שפגוע פרוד אחריו, יצא וקר שאין
28 בנו פרוד אחריו. מה "אם נפשך לומר"? - וכי תימא:
29 "אותו" וקר משמע, היה הוא אבנו? - כן. מי שפגוע
30 פרוד אחריו, יצא וקר, שאין אבנו פרוד אחריו.
31 ולחניה

1 ועוד - קשיא לי עלה דהא דקתני: נוהג ככלאים - האמר כו'. אינו אלא
2 להוציא את הכלאים - דילפינן בולחו מישה כשבים ושה עוים? ודברים דו, מולא
3 כתיב: 'שה כשבים ועוים' - שמע מינה דלא מקרי עד שיהו אביו ואמו בכשים
4 או שניהם עוים, אבל אחד כבש ואחד עו - לא הוי שיה. או לרבות את הכלאים -
5 ותבטש מהבא דתרי קריתא. לחלק -
6 לחייב על אחד מהם, ששחטו או שור ובנו,
7 או שיה ובנו - בנו - דחד משמע. עד שחיטו
8 שור ושה ובנו - לא ש' אחד מהם, תלמוד
9 לומר: "שור או ר' וגו". מאי לאו מאי נפקא ליה
10 - והכי קאמר: אילו נאמר "שור ושה" ולא
11 נאמר "או", הייתי אומר כו'? לא באתו -
12 נפקא ליה. דהכי קאמר: אילו נאמר "שור ושה
13 ובנו", ולא כתיב "אותו" - אהוה האמר: עד שיה
14 דשחט אררי ובריה דחד מנייהו - תלמוד
15 לומר: "אותו או בני" - חד אב וחד בן. אבל
16 "או" - כלאים אתא. הניחא לרבנן - לקמן
17 בעי מאי תנינה ומאי רבנן. כרבי יונה -
18 דאמר: אף על גב דלא כתיב "או" - במאן
19 דכתיב "או" דמי, וכל השבט דכתיב 'פלוגי'
20 ו'פלוגי' - או האי או האי אמרש. דתנא: איש
21 אשר יקח את אביו ואת אמו אין לי אלא -
22 קלל שניהם, אחד מהם מניין? תלמוד לומר
23 דסיפיה: "אביו ואמו קלל". אביו אלא ואמו
24 קלל - כלומר, בתחלה ומקרא סמך קללה
25 לאביו, ובסוף והמקרא סמך קללה לאמו,
26 למימרא דאו האי או האי ורבי יונה אומר -
27 "אביו ואמו" משמע נמי או ר' ור' האי.
28 וסיפיה דקרא - לדרשא אחרינא, להביא את
29 המכלל אחר מיתה שחיביב. בפני עצמו -
30 כלומר, או זה או זה. נקבות - לא וזה וזה.
31 ואינו נוהג כבכרים - דאין חושש לרוע
32 דבא. ואם שחט זכר - מותר לשחוט בני
33 ובתו. ואם על הנשים - שחטו הן, שהוזהר
34 (ברבים בב) שלא ליקח שחיבא. נקבות -
35 דכתיב (סם): "האומר רובצת", ולא האב רובץ.
36 "כי עשה בה מוזהב - תלמודי (חולין ט"ב),
37 "כי יקרא" - פרט להנמיח, עוף שיה
38 אינו ידביב בשילות. תאמר באתו ואת בני' -
39 והואל חמור הוא. ניהוג בשניהם. אותו
40 אחד ולא שנים - באחד הוא ונזהר ולא
41 בשנים. ומעתה, שחלק התבוא, אי אפשר
42 לומר שניהו בשניהם. אלא או בוכרים או
43 נקבות. וכתיב לרין - מעתה אני שראי
44 ללמוד מדין הראשון באין זו ניהוג. דהשתא
45 ליכא לפרוץ: תאמר באתו ואת בני' שעשה
46 בו מוזהב כשאינו מוזהב, לפיכך ניהוג בוכרים
47 ולא נקבות. ומאי חומרה היא זו לומר בני?
48 מה לי זכרים ומה לי נקבות! ואם נפשך לומר - והלשכיב חומרה על קרן זה. ש' לי
49 טעם אחר. הרי הוא אומר "בנו" - משמע שראו זה כבן. שברוך - דרובק תמיד
50 לילך אחריו, דרך הולד להיות כרוך אחר האב. מאי אם נפשך לומר - מה היה לו
51 לחשיב על בנין אב הראשון?

1 ואורא
2 "אור לרבות את הכלאים - אף על גב דמאי כשיב' מנעטין כלאים - הוה מעטן דקרא, והבא מעטן דקרא, כדאמר במבואה' (בבא קמא ע"א). ואם האמר, היכי
3 מנעטין אן בתרין לא היכי כשיב' למימר הכי? אן אן אמואי כלאים? אר לרבות כלאים: דכלאי מקדישין ליבא, כדקאמר: אי מה כלאי מקדישין לאו ש' לומר: דאי הוה מוקמינן
4 קרא דאיתו ואת בנו דקא מנעטין. אן אן אהוה דרשין: "או" לרבות כלאים, אלא הוה מוקמינן לדרשא אחרינא. ע"ך שפרט לך הבתוב חוה - אהוה ודלבי אישיה, אמאי כתיב
5 קרא (ברבים בב) "יתר" ב' ב' לתרשו? ור' יודע. דאיצטרך, דדוא אמר: דאסור אף על פי שאינם קדושים. ור' יודע לבישת כלאים, אן אן כתיב "יתר" - אהוה אמר: דאפילו מלבישת
6 שחט ש' ונזהר ואלו כשיב' פשתים לא לטכש, אף על פי שאינם תפורים יחד. דאמרנין דרובקי תרובקי חתפת אחת אינו תבוא. ורבי יונה, לא משום דרובקי תבואה "יתר" חוה דרש, ש' איצטרך
7 כדפישתי, אלא מסברא דנפשיה קאמר הכי. ולהכי לא קאמר "כדרך שפרט לך הבתוב כלאים", כדאמרנין בפרק "כל שעה" (פסחים כ"א,ב). כדרך שפרט לך הבתוב מנבלה, מ"ה כשיבוי
8 באם על הנשים נקבות ולא בוכרים - אלא דקרא משמע ליה דקרא, ולא משום שאורחה להיות רובצת. כדמתיב (ברבים בב) "מה תשאל את האם", דיהה ליה למכבד' שחלשלתו'
9 כיון דכתיב כבר "לי תקח האם", לכך משמע ליה דקרא. מ"ה שבנו בוכרי חוה - ואם תאמר: אם כן, למה לי דרשתי קרא? אף על שחלוקתא קרא נילף לך חומר מאותו ואת בני שעשה בו מוזהב
10 כשאינו מוזהב? ור' יודע: דאי לא דרשין שחלק הן דאם ודקא - לא וידו דרשין שחלק הן ואת בני שבנו בוכרי אחרי.

חלוץ. פרק חמישי – אותו ואת בנו דף עט עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינליץ)" רכג

הוספות

1 ולחננה כתיב אותו ומתיב בו – ואם תאמר ולשחק מיאתו מ'ובר' ולכתוב יבין
2 וש לומר דלא מתיבתי "את בנו" ולא כתיב יבין קודשי, אלא יבין נמי
3 משמע דברך אחריו. מהו דתנא אתי צד סוס ומשתמש בו קא משמע לן – לא דמי
4 לחצי עבר וחצי בן חורין (תנינא בבבא) דאסור בחצייה שפחה חרצה בת חורין. משום
5 שנתים חורין, שבעשניהם יש צד סוס תמורה,
6 ואי אין חוששין – הרי כולן מין סוס. אבל
7 – פריש הגולדים מן הסוס נקבה – אסורים
8 עם פריש הגולדים מן התמור נקבה. דמאן
9 אין חוששין לזרע האב, וזהו האי כוליה סוס
10 והאי כוליה תמור. זו דברי רבי יהודה –
11 דאמר (שמא) אין חוששין, לפיכך אסורים.
12 אבל הכהנים אסורים – כולן מין סוס.
13 שבעשניהם יש שני צדדין. ומדקרי שמואל
14 לחננה בלשון "כהנים" – שבע מניה
15 סביא ליה והלכתא כחנניה. מיפשט
16 פשיטא ליה – ומשום הכי אסר. או הפסוק
17 מספקא ליה – ומשום הכי אסר. נפקא
18 מיניה למישרי פ"י עם האם – פריד בן האב
19 נקבה. להרביע על סוס נקבה. פרי עם האם
20 אסור – משום דלמא חוששין. אלא לאו
21 דבאבוי דהאי סוס ובאבוי דהאי סוס –
22 דכי קאמר רבי יהודה. דמריביעי סוס גמור
23 על פרי בן סוסיא. אמר "שאיבין תמור" –
24 אבוי של פרי דאמר. לא ליעולם – אמא
25 לך ספוקי מספקא ליה. ומשום הכי הגולדים
26 מן הסוס מין התמור מותרין לו בה –
27 כדפרשיש לעיל ממה פשיט. מהו דתימא
28 אתי צד סוס וב' – מהו דתנינא ליהסור
29 הגולדים מן הסוס ואן מן התמור נמי זה עם
30 זה. משום דלמא חוששין לזרע (האם)
31 והאב, ואתי צד סוס וכו'. קא משמע לן –
32 דהא לא אמרין, שאין כאן צד סוס מיוחד
33 בצד תמור מיוחד. הילכך אין מוכיזין כ"א
34 צדדין, דהא כמכלל זרעיה, ומינא כאפי
35 נפשיה סוס דמקרי. והוא מין בפני עצמו
36 מעיק סוס תמור. אלא מינא – פרי. והא
37 אלא מינא קתי – ואן לא ידעיתו בן. וזה
38 סוסיא ואי בת תמורה, מאי פרי מרביעין
39 עלצי? דאמר רבי יהודה. הגולדים לא
40 הוסייא – אסורין בגולדין מן החמורה לא
41 מין סוס – לא סוס גמור ולא פרי בן סוסיא.
42 אלא מינא – כלומר, עד שיוצע מן מאי
43 מין הוא. בן גולדין – אמר היתה תמורה.
44 צניף – צליל, והוא לשון עקת הסוס.
45 גובתייה – ונבו. גיפת – מנזב ומאזניס.
46 בריספ – עקלה שיהיה רוב כתי. דדימין
47 לחדיי – באזניס ונזב, משום מנזב
48 בכלאים. קסבין אין חוששין – והוי כלאי
49 בני החמורה ובני הוסייא. דאי חוששין –
50 כולן שוקן, שבכולן יש שני צדדין.
51 ויסימן

1 ואורא שמואל לפעמייה – דאית ליה חוששין בדרמות לזרע האב. הגולדין מן
2 הכוס – נקבה. אף על פי שאיבין תמור מותרין – פרי זכר בן סוס נקבה, עם
3 פריה נקבה בת סוס נקבה. ולא אמרין. אתי צד סוס ומשתמש בצד תמור. שצד
4 סוס חורין ושבעשניהם. לוא לא חוששין, נמזה נפשיה. אי חוששין לזרע האב –
5 שנתים חורין, שבעשניהם יש צד סוס תמור,
6 ואי אין חוששין – הרי כולן מין סוס. אבל
7 – פריש הגולדים מן הסוס נקבה – אסורים
8 עם פריש הגולדים מן התמור נקבה. דמאן
9 אין חוששין לזרע האב, וזהו האי כוליה סוס
10 והאי כוליה תמור. זו דברי רבי יהודה –
11 דאמר (שמא) אין חוששין, לפיכך אסורים.
12 אבל הכהנים אסורים – כולן מין סוס.
13 שבעשניהם יש שני צדדין. ומדקרי שמואל
14 לחננה בלשון "כהנים" – שבע מניה
15 סביא ליה והלכתא כחנניה. מיפשט
16 פשיטא ליה – ומשום הכי אסר. או הפסוק
17 מספקא ליה – ומשום הכי אסר. נפקא
18 מיניה למישרי פ"י עם האם – פריד בן האב
19 נקבה. להרביע על סוס נקבה. פרי עם האם
20 אסור – משום דלמא חוששין. אלא לאו
21 דבאבוי דהאי סוס ובאבוי דהאי סוס –
22 דכי קאמר רבי יהודה. דמריביעי סוס גמור
23 על פרי בן סוסיא. אמר "שאיבין תמור" –
24 אבוי של פרי דאמר. לא ליעולם – אמא
25 לך ספוקי מספקא ליה. ומשום הכי הגולדים
26 מן הסוס מין התמור מותרין לו בה –
27 כדפרשיש לעיל ממה פשיט. מהו דתימא
28 אתי צד סוס וב' – מהו דתנינא ליהסור
29 הגולדים מן הסוס ואן מן התמור נמי זה עם
30 זה. משום דלמא חוששין לזרע (האם)
31 והאב, ואתי צד סוס וכו'. קא משמע לן –
32 דהא לא אמרין, שאין כאן צד סוס מיוחד
33 בצד תמור מיוחד. הילכך אין מוכיזין כ"א
34 צדדין, דהא כמכלל זרעיה, ומינא כאפי
35 נפשיה סוס דמקרי. והוא מין בפני עצמו
36 מעיק סוס תמור. אלא מינא – פרי. והא
37 אלא מינא קתי – ואן לא ידעיתו בן. וזה
38 סוסיא ואי בת תמורה, מאי פרי מרביעין
39 עלצי? דאמר רבי יהודה. הגולדים לא
40 הוסייא – אסורין בגולדין מן החמורה לא
41 מין סוס – לא סוס גמור ולא פרי בן סוסיא.
42 אלא מינא – כלומר, עד שיוצע מן מאי
43 מין הוא. בן גולדין – אמר היתה תמורה.
44 צניף – צליל, והוא לשון עקת הסוס.
45 גובתייה – ונבו. גיפת – מנזב ומאזניס.
46 בריספ – עקלה שיהיה רוב כתי. דדימין
47 לחדיי – באזניס ונזב, משום מנזב
48 בכלאים. קסבין אין חוששין – והוי כלאי
49 בני החמורה ובני הוסייא. דאי חוששין –
50 כולן שוקן, שבכולן יש שני צדדין.
51 ויסימן

1 ולחננה כתיב אותו ומתיב בו – ואם תאמר ולשחק מיאתו מ'ובר' ולכתוב יבין
2 וש לומר דלא מתיבתי "את בנו" ולא כתיב יבין קודשי, אלא יבין נמי
3 משמע דברך אחריו. מהו דתנא אתי צד סוס ומשתמש בו קא משמע לן – לא דמי
4 לחצי עבר וחצי בן חורין (תנינא בבבא) דאסור בחצייה שפחה חרצה בת חורין. משום
5 שנתים חורין, שבעשניהם יש צד סוס תמורה,
6 ואי אין חוששין – הרי כולן מין סוס. אבל
7 – פריש הגולדים מן הסוס נקבה – אסורים
8 עם פריש הגולדים מן התמור נקבה. דמאן
9 אין חוששין לזרע האב, וזהו האי כוליה סוס
10 והאי כוליה תמור. זו דברי רבי יהודה –
11 דאמר (שמא) אין חוששין, לפיכך אסורים.
12 אבל הכהנים אסורים – כולן מין סוס.
13 שבעשניהם יש שני צדדין. ומדקרי שמואל
14 לחננה בלשון "כהנים" – שבע מניה
15 סביא ליה והלכתא כחנניה. מיפשט
16 פשיטא ליה – ומשום הכי אסר. או הפסוק
17 מספקא ליה – ומשום הכי אסר. נפקא
18 מיניה למישרי פ"י עם האם – פריד בן האב
19 נקבה. להרביע על סוס נקבה. פרי עם האם
20 אסור – משום דלמא חוששין. אלא לאו
21 דבאבוי דהאי סוס ובאבוי דהאי סוס –
22 דכי קאמר רבי יהודה. דמריביעי סוס גמור
23 על פרי בן סוסיא. אמר "שאיבין תמור" –
24 אבוי של פרי דאמר. לא ליעולם – אמא
25 לך ספוקי מספקא ליה. ומשום הכי הגולדים
26 מן הסוס מין התמור מותרין לו בה –
27 כדפרשיש לעיל ממה פשיט. מהו דתימא
28 אתי צד סוס וב' – מהו דתנינא ליהסור
29 הגולדים מן הסוס ואן מן התמור נמי זה עם
30 זה. משום דלמא חוששין לזרע (האם)
31 והאב, ואתי צד סוס וכו'. קא משמע לן –
32 דהא לא אמרין, שאין כאן צד סוס מיוחד
33 בצד תמור מיוחד. הילכך אין מוכיזין כ"א
34 צדדין, דהא כמכלל זרעיה, ומינא כאפי
35 נפשיה סוס דמקרי. והוא מין בפני עצמו
36 מעיק סוס תמור. אלא מינא – פרי. והא
37 אלא מינא קתי – ואן לא ידעיתו בן. וזה
38 סוסיא ואי בת תמורה, מאי פרי מרביעין
39 עלצי? דאמר רבי יהודה. הגולדים לא
40 הוסייא – אסורין בגולדין מן החמורה לא
41 מין סוס – לא סוס גמור ולא פרי בן סוסיא.
42 אלא מינא – כלומר, עד שיוצע מן מאי
43 מין הוא. בן גולדין – אמר היתה תמורה.
44 צניף – צליל, והוא לשון עקת הסוס.
45 גובתייה – ונבו. גיפת – מנזב ומאזניס.
46 בריספ – עקלה שיהיה רוב כתי. דדימין
47 לחדיי – באזניס ונזב, משום מנזב
48 בכלאים. קסבין אין חוששין – והוי כלאי
49 בני החמורה ובני הוסייא. דאי חוששין –
50 כולן שוקן, שבכולן יש שני צדדין.
51 ויסימן

1 ולחננה כתיב אותו ומתיב בו – ואם תאמר ולשחק מיאתו מ'ובר' ולכתוב יבין
2 וש לומר דלא מתיבתי "את בנו" ולא כתיב יבין קודשי, אלא יבין נמי
3 משמע דברך אחריו. מהו דתנא אתי צד סוס ומשתמש בו קא משמע לן – לא דמי
4 לחצי עבר וחצי בן חורין (תנינא בבבא) דאסור בחצייה שפחה חרצה בת חורין. משום
5 שנתים חורין, שבעשניהם יש צד סוס תמורה,
6 ואי אין חוששין – הרי כולן מין סוס. אבל
7 – פריש הגולדים מן הסוס נקבה – אסורים
8 עם פריש הגולדים מן התמור נקבה. דמאן
9 אין חוששין לזרע האב, וזהו האי כוליה סוס
10 והאי כוליה תמור. זו דברי רבי יהודה –
11 דאמר (שמא) אין חוששין, לפיכך אסורים.
12 אבל הכהנים אסורים – כולן מין סוס.
13 שבעשניהם יש שני צדדין. ומדקרי שמואל
14 לחננה בלשון "כהנים" – שבע מניה
15 סביא ליה והלכתא כחנניה. מיפשט
16 פשיטא ליה – ומשום הכי אסר. או הפסוק
17 מספקא ליה – ומשום הכי אסר. נפקא
18 מיניה למישרי פ"י עם האם – פריד בן האב
19 נקבה. להרביע על סוס נקבה. פרי עם האם
20 אסור – משום דלמא חוששין. אלא לאו
21 דבאבוי דהאי סוס ובאבוי דהאי סוס –
22 דכי קאמר רבי יהודה. דמריביעי סוס גמור
23 על פרי בן סוסיא. אמר "שאיבין תמור" –
24 אבוי של פרי דאמר. לא ליעולם – אמא
25 לך ספוקי מספקא ליה. ומשום הכי הגולדים
26 מן הסוס מין התמור מותרין לו בה –
27 כדפרשיש לעיל ממה פשיט. מהו דתימא
28 אתי צד סוס וב' – מהו דתנינא ליהסור
29 הגולדים מן הסוס ואן מן התמור נמי זה עם
30 זה. משום דלמא חוששין לזרע (האם)
31 והאב, ואתי צד סוס וכו'. קא משמע לן –
32 דהא לא אמרין, שאין כאן צד סוס מיוחד
33 בצד תמור מיוחד. הילכך אין מוכיזין כ"א
34 צדדין, דהא כמכלל זרעיה, ומינא כאפי
35 נפשיה סוס דמקרי. והוא מין בפני עצמו
36 מעיק סוס תמור. אלא מינא – פרי. והא
37 אלא מינא קתי – ואן לא ידעיתו בן. וזה
38 סוסיא ואי בת תמורה, מאי פרי מרביעין
39 עלצי? דאמר רבי יהודה. הגולדים לא
40 הוסייא – אסורין בגולדין מן החמורה לא
41 מין סוס – לא סוס גמור ולא פרי בן סוסיא.
42 אלא מינא – כלומר, עד שיוצע מן מאי
43 מין הוא. בן גולדין – אמר היתה תמורה.
44 צניף – צליל, והוא לשון עקת הסוס.
45 גובתייה – ונבו. גיפת – מנזב ומאזניס.
46 בריספ – עקלה שיהיה רוב כתי. דדימין
47 לחדיי – באזניס ונזב, משום מנזב
48 בכלאים. קסבין אין חוששין – והוי כלאי
49 בני החמורה ובני הוסייא. דאי חוששין –
50 כולן שוקן, שבכולן יש שני צדדין.
51 ויסימן

1 ואם כן לא עריך קרא לחלקי ונראה לפרש, דלרבי יוחנן כ"י דהתם אל מיתוקם אלא בתייש הבא על הצנייה, ובין חוששין לזרע האב ובין אין חוששין – איצטרך קרא לחיבי בכל
2 ומנותח. ואם תאמר, ומשמע דלא פרי בר אליעור אלא ממנותח וכיסי, אבל אהא דאמרו רבנן. הלכו אסור בחלב בהמה – לא פליג. מרלא קאמר נמי מורה. ואמאי, והא
3 אפילו חוששין לזרע האב, אית ליה לרבי אליעור רישא? דהא אית מפתה שה, ואם כן תייש הבא על הצנייה לישתרי חלבו וכי וימא, דקסבר רבי יוחנן דלרבי אליעור נמי אמרין
4 "שה" ואפילו מפתה שה, אם כן אמאי פטר הכא באותו ואת בניו ויש לומר דסבר רבי יוחנן דפלגי הבא באותו ואת בניו למלקות. ונבכי רבי יוחנן. דהתיישת. ולרבנן, אפילו למלקות
5 אמרין "שה" ואפילו מפתה שה, ורבי אליעור פטר ממלקות, דמספקא ליה אי אמרין "שה" ואפילו מפתה שה, אבל מודה דאיכא איסורא. אי נמי, לעולם מכירא ליה רישא? ואפילו
6 מפתה שה לא אמרין, ושאינו חלב דרבי ארי, כדרושין ברש פרי בתרא דיומא, וכוסי (ע"א: ר"ל חלב) – לרבות בו חצי שיעור. מיהו קשה ליה בתייש הבא על הצנייה, אמאי פטר רבי
7 אליעור מכיסי? דא למנא אין חוששין לזרע האב, וזהו כולו בניו ויש לומר, דרבי אליעור פטר? לא קאי אלא אמנותח. כל משמע לשון פשעה מנכח בכורים (פרי שם משנה)
8 דתנן: רבי אליעור פטר, שהמזיא מחבורי עליו וריאה. וכן כתב רבינו הם בפרדוהו לא קאי אלא תורה. ואותו ואת בניו נהו בכורים לאיסורא ולא למלקות.

1 ואם כן לא עריך קרא לחלקי ונראה לפרש, דלרבי יוחנן כ"י דהתם אל מיתוקם אלא בתייש הבא על הצנייה, ובין חוששין לזרע האב ובין אין חוששין – איצטרך קרא לחיבי בכל
2 ומנותח. ואם תאמר, ומשמע דלא פרי בר אליעור אלא ממנותח וכיסי, אבל אהא דאמרו רבנן. הלכו אסור בחלב בהמה – לא פליג. מרלא קאמר נמי מורה. ואמאי, והא
3 אפילו חוששין לזרע האב, אית ליה לרבי אליעור רישא? דהא אית מפתה שה, ואם כן תייש הבא על הצנייה לישתרי חלבו וכי וימא, דקסבר רבי יוחנן דלרבי אליעור נמי אמרין
4 "שה" ואפילו מפתה שה, אם כן אמאי פטר הכא באותו ואת בניו ויש לומר דסבר רבי יוחנן דפלגי הבא באותו ואת בניו למלקות. ונבכי רבי יוחנן. דהתיישת. ולרבנן, אפילו למלקות
5 אמרין "שה" ואפילו מפתה שה, ורבי אליעור פטר ממלקות, דמספקא ליה אי אמרין "שה" ואפילו מפתה שה, אבל מודה דאיכא איסורא. אי נמי, לעולם מכירא ליה רישא? ואפילו
6 מפתה שה לא אמרין, ושאינו חלב דרבי ארי, כדרושין ברש פרי בתרא דיומא, וכוסי (ע"א: ר"ל חלב) – לרבות בו חצי שיעור. מיהו קשה ליה בתייש הבא על הצנייה, אמאי פטר רבי
7 אליעור מכיסי? דא למנא אין חוששין לזרע האב, וזהו כולו בניו ויש לומר, דרבי אליעור פטר? לא קאי אלא אמנותח. כל משמע לשון פשעה מנכח בכורים (פרי שם משנה)
8 דתנן: רבי אליעור פטר, שהמזיא מחבורי עליו וריאה. וכן כתב רבינו הם בפרדוהו לא קאי אלא תורה. ואותו ואת בניו נהו בכורים לאיסורא ולא למלקות.

חולין. פרק חמישי - אותו ואת בנו דף עט עמוד ב - מותר מהדרת "אבן ישראל - (שטיינליץ)"

תוספות

1 **אלימא** שחשתי לה ולבריה והאמר רב חסדא הכל מוריד בהיא צבייה כו' - תימה:
 2 דלמא שחשתי ליה לחיש ובנו, ופלגינא אם חוששין לזרע האב ונהו בוכרים
 3 אי לא, והא דפלגינא בכי - לאשמעינן דרבנן ואפילו כל דהו! **ורבי** אליעזר סבר אין
 4 חוששין כו' - הוה מצי למימר: לכולי עלמא חוששין, ובישה? אפילו מקצת נש פלגינא,
 5 ואפילו בצבי בהא על התישה שילדה בת ובת
 6 ילדה בן, אלא דניחא לאוקומי פלוגתא
 7 בחוששין לזרע האב, דהוצינו פלוגתא דרבנאי.
 8 רבי בישא? ואפילו מקצת נש - לא אשכחן
 9 פלוגתא דרבנאי.
 10 **בין** לרבנן בן לרבי אליעזר לשחוט ולכיס צבי
 11 ואפילו מקצת צבי - הך הקשה דרב רבי
 12 שמואל מוורדין: והא גבי מנחה, לא אמרין
 13 שה"ה ואפילו מקצת נש - לא חשיב משום דהו
 14 כולו נש להחתיב בכל מילתא, אמר. אמר. אמר. אמר. אמר. אמר. אמר. אמר. אמר. אמר. אמר.
 15 נמי - לא חשיב כולו מילתא דהו דבי, אלא
 16 חצוהי, ובהך קרא ביניה (הא) אמרין: לא כי
 17 כלכד אמרו, אלא אפילו שחט בהמה חיה ועוף
 18 ותערבו דמם זה בזה - אסור לכסות ביום טוב
 19 ויש לומר, דאמרו, אבל בקריה אחת - חיוב
 20 בשבת איתיה, אבל בקריה אחת - חיוב
 21 לכסות, והבא נמי, כיון שכל משנה שבו חצוהי דם
 22 צבי - חיוב לכסות.
 23 **ומדלרבנן** מספקא להו ממלל דלרבי
 24 אליעזר פשיטא ליה אלא הא דהניא כו' -
 25 משמע משום דלרבי אליעזר פשיטא ליה, קשה
 26 ליה מרן ברייתא דמתנות. והימה: דאפילו
 27 מספקא ליה - נמי יכול ללקחש, כל כמה ראל
 28 מקמינן פלוגתיהו בישא? ואפילו מקצת נש
 29 **לימא** ליה אייתר אריה - אף על גב דרב סא
 30 קאמר פקח דרבא קאמז (א, ט)
 31 וברפך "בית כור" (בבא בתרא ק"א.) גבי אחין
 32 שחלקו, ובא בעל חוב וטרף חלקו של אחי מהם
 33 - וטרטל רביע בקרקע רביע במעות, משום
 34 דמספקא ליה אי חוששין וזהו אי לקוחות להו, ונטל
 35 מספקא מחצה מהם שדיה לו לטול, ולא מצי
 36 אמר ליה: אייתר אריה וירושין ודו ושקול - ש
 37 מקומות שחלקו אחי מהם מחמת הספק שיתול
 38 מחצה, ובידמוכר את הבית (שם ע"א.) מפרש
 39 אבדור.

כו

1 **ויסמינן דאורייתא** - מוסמקין אסימנן ושרי אסורא עליהו, שמע מניה. הא
 2 דסמינן אסימנן בחורת אבדה, כדאמרין ב"אלו מצאיתו" (בבא מציעא כ"א.) -
 3 דאורייתא היא. דאי דרבנן, נהי דעבדו רבנן תקנתא כממזנא. באיסורא מי מצי
 4 מתקני? אלא שמע מניה דאורייתא היא, והתם ב"אלו מצאיתו" מביעין על סימנן
 5 דאורייתא ואי דרבנן. כו' - מי תהיש מן
 6 הצבייה. ואף על פי דשור או כשב? כתיב
 7 (ויקרא כ"ב.) אלא כתיב צבי ואיל. הכי רסנין:
 8 רבי אליעזר אומר כלאים הבא מן העו מן
 9 הדרחל ואתו ואת בנו בנו נהו בו. מן הכי אין
 10 אותו ואת בנו נהו בו. וכן הוא בתוספתא.
 11 ולא רסנין: "מן התיש" מן הצבייה אין אותו
 12 ואת בנו נהו בו, ויש אבא נון אחת רב,
 13 חסדא לאשמעינן? איזהו כיו שחלקו בו כו'
 14 דלאפיקי ממאן דאמר וחילין פ"א, כו' כירח
 15 בפני עצמו ואף, ובה תיש - שילדה מן
 16 התיש. שת אפר הימנא כל זהו - על
 17 האם הקפיד שתהא בהמה, אבל על הבן לא
 18 הקפיד, ואפילו הוא חיה. ובת ילדה בן -
 19 היא בן או רוקא, דהוא חייב לכת. חוששין
 20 לזרע האב - ויש אבא נון אחת רב, חוששין
 21 רשיה דאמר דרבנא - אפילו במקצת נש
 22 משמע. ורבי אליעזר סבר אין חוששין -
 23 הליכין, שה ואפילו מקצת נש לא אמרין,
 24 כלומר, ליכא למימר בה. וליפילו בחוששין
 25 בפלוגתא דרבנאי - ונמא רבי אליעזר. אינו
 26 נהוג בוכרים, ונימור רבנן. נהוג הוא אפיא
 27 בהא אפילו רבנן מורו - דאל על גב
 28 דחוששין - ליכא אלא מקצת נש. רישא
 29 אפילו מקצת נש - לא אמרין. אין חוששין
 30 אותו ביום טוב - לפי שאין יכול לכסותו
 31 ולדחות יום טוב מספק אמר. שחטו. לשחוט
 32 וליכסי - דהא מצד האם הוא צבי, והכל
 33 מוסמק לחוששין אלא, ואי נמי חוששין לאב
 34 מקצת צבי מיהא איכא. והא אמרן דרבי
 35 הכל, כי איכא מקצת - מדיחיי במנחת
 36 דשיבוי ביה, כיון דאמר דרבנא צבי חיוב
 37 בבסוי - אפילו מקצת נש במנמעי. אלא
 38 בצבי הבא כו' - דלית ביה דזרע אלא מן
 39 האב. אמאי אין חוששין? אי לרבנן -
 40 דאמר: חוששין - בר כסוי הוא. ואי לרבי
 41 אליעזר - בהמה מגורה היא. ואין אפיקי
 42 לעולם הא בצבי הבא על התישה - ורבנן
 43 והא. אף על גב דמחייב לעיל מהו חוששין
 44 לזרע האב - לאו מפיחש פלוגתא חשקה
 45 מספקא להו. הילכין, יגו אותו ואת בנו תהיש
 46 הבא על הצבייה - לחומרא, ואמרין:
 47 חוששין, ואיכא מקצת נש. ורבי כסוי נמי
 48 לחומרא. בצבי הבא על התישה על לא
 49 ישחוט ביום טוב, שמא חוששין, ואין צבי
 50 ואפילו מקצת צבי קים על ורביך כסוי, והוא
 51 אינו יכול לכסות. שמא אין חוששין, ומחלל
 52 בש"ה?
 53 אפילו מספקא קאמר. דפשיטא ליה דאין חוששין. והא דתניא כו'. ודעי ולחיש רבקה. -
 54 אשור אש שה כתיב בהו (ברכים ח'). ומשמע אנו נהוגין בחיה. אי נמא תהיש הבא על הצבייה וילדה - דאי אין חוששין לזרע האב, אפילו מקצת נש ליכא. בשלמא לרבי
 55 אליעזר דפרש קסבר שה ואפילו מקצת נש לא אמרין - כיה בהא, כדאמרן, דפשיטא ליה דאין חוששין לזרע האב. הילכין אפילו מקצת נש ליכא. אלא לרבנן נהי נמי
 56 דקסברי שה ואפילו מקצת נש - אמרין. והכא רדז שית מן האב, מיהו. בהא דאין צד שית אלא מן האב, ואוקומנא דרבנן מספקא ליה אי חוששין אי לא. בשלמא
 57 פלגא לא חיוב ליה - רסנין. כלומר, בשלמא פלגא דמתנות לא פרכינן עליהו מדי, דהואי פשיטא ליה דלא חיוב ליה. דאי נמי חוששין, ושה ואפילו מקצת נש - לא
 58 מדיחיב אלא פלגא רדז שית. דאין דאפשר למיפלגינהו - חיוב פלגא דשית, וחיוב פלגא רדז צבי. דאיכא למאן דאמר הכי בפרך "אמר": "וחילין קלכ"א.) והאי דקתני
 59 לרבנן נהוגין - בשלמא דרבנאי, ומשום דילמא דהיינו. אלא הא קשיא לך איך פלגא גופיה דאין מחייב רבן למיטיבי לכהן, והוא? והא כו' מצינא מחבירי וזהו,
 60 וקומנא לן בכל דבר פסק. קומנא מחבירי עלוי היאיה. ונמא לא ישראל לכהן; איתיה ראה דחוששין לזרע האב. ושקול פלגא רדז שית. וכל כמה דלא איתיה ראה -
 61 אפילו פלגא לית לך, דאפילו מקצת נש ליכא **אלא בצבי הבא כו'** - דאיכא צד שית מן האב. בשלמא לרבנן - אף על גב דמספקא לך שמא חוששין, ולא חיי כוליה שה,
 62 ואיכא למיפך. אמאי חיוב ליה כוליה? איכא לחומרא. מאי חיוב דאקמרי רבנן - חיוב בחצי מנחה. משום צד שית דאם. ואיך פלגא אמרין ליה: אייתר אריה דאין חוששין,
 63 והוי כוליה שה ושקול. ויחיבי בבולחו - דהא פשיטא ליה דאין חוששין. וכוליה שה הוא בן גרמינא, לעולם פלגא בצבי. -
 64 פפא לכולהו מנתינא. כיון דאיתו ואת בנו ובין דכסוי בין דמנחה.

1 **ויסמינן דאורייתא**. תנו רבנן: **אֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ נֹהֵג**
 2 **בְּפִלְאִים וּבְכֹפִי. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר: כְּפִלְאִים הֵבֵא מִן הָעוֹ**
 3 **וּמִן הַרְחֵל - אֹתוֹ וְאֶת בְּנוֹ נֹהֵג בוֹ, כִּי - אִין אֹתוֹ וְאֶת**
 4 **בְּנוֹ נֹהֵג בוֹ. אָמַר רַב חֲסֵדָא: אִיזוּהוּ כִּי שִׁחְלְקוּ בוֹ**
 5 **רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְהַכְּמִים - זֶה הֵבֵא מִן הַתֵּישׁ וּמִן הַצִּבְיָה.**
 6 **חֵיבֵי דִמִּי? אֵילִמָּא פְתִישׁ הֵבֵא עַל הַצִּבְיָה וְלִדְהָ, וְקָא**
 7 **שָׁחִית לָהּ וְלִבְרָהּ; וְהָאֵמַר רַב חֲסֵדָא: הַפֵּל מֵאִיִּם בְּהֵיא**
 8 **צִבְיָה וּבְנָהּ תֵּישׁ - שְׁפָטוּר, וְ"שֵׁה וּבְנֵה" אָמַר רִבְקָה,**
 9 **וְלָא צְבִי וּבְנָהּ! אֵלָּא, בְּצִבְיָה הָאֵל הַתֵּישׁ; הַפֵּל מֵאִיִּם מֵאִיִּם**
 10 **וְקָא שָׁחִית לָהּ וְלִבְרָהּ; וְהָאֵמַר רַב חֲסֵדָא: הַפֵּל מֵאִיִּם מֵאִיִּם**
 11 **בְּהֵיא תֵּישׁ וּבְנָהּ צְבִי - שְׁחֵיב, וְ"שֵׁה" אָמַר רִבְקָה,**
 12 **וּבְנֵה כֵּל דְּהִזוּ - לְעוֹלָם פְתִישׁ הֵבֵא עַל הַצִּבְיָה, וְלִדְהָ**
 13 **בַּת, וּבַת יִלְדָה בּוֹ, וְקָא שָׁחִית לָהּ וְלִבְרָהּ; רַבְנָן סְבִירִי:**
 14 **חֻשְׁשִׁין לְזֵרַע הָאֵב, וְ"שֵׁה" - וְאִפְלוּ מִקְצַת שְׁתֵּי, וְרַבִּי**
 15 **אֱלִיעֶזֶר סְבִירִי: אִין חֻשְׁשִׁין לְזֵרַע הָאֵב, וְ"שֵׁה" וְאִפְלוּ**
 16 **מִקְצַת שְׁתֵּי - לָא אָמְרִינוּ. וְלִפְלוגָא בְּחֻשְׁשִׁין לְזֵרַע**
 17 **הָאֵב, בְּפִלְגוּתָא דְּהִנְיָה וְרַבְנָן! - אִי פְלִיגי בְּהֵיא,**
 18 **הֵוֵה אָמַינָא: בְּהֵא - אִפְלוּ רַבְנָן מֵאִי, דְּ"שֵׁה" וְאִפְלוּ**
 19 **מִקְצַת שְׁתֵּי - לָא אָמְרִינוּ, קָא מְשַׁמַּע לָן. וְהָא דִּתְנִין:**
 20 **כִּי אִין שֹׁחֲטִין אֹתוֹ בְּיוֹם טוֹב, וְאֵם שְׁחֵיבָהּ - אִין**
 21 **מְכַסִּין לָהּ דִּמִּי; כִּמְאִי עֲסָקִינוּ? אֵילִמָּא פְתִישׁ הֵבֵא**
 22 **עַל הַצִּבְיָה וְלִדְהָ. בִּין לְרַבְנָן בִּין לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר - לְשַׁחֲטֵ**
 23 **וְלִכְסִי, וְ"צִבִּי" - וְאִפְלוּ מִקְצַת צְבִי! אֵלָּא, בְּצִבְיָה הֵבֵא**
 24 **עַל הַתֵּישׁ וְלִדְהָ, אִי לְרַבְנָן - לְשַׁחֲטֵ וְלִכְסִי, אִי**
 25 **לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר - לְשַׁחֲטֵ וְלָא לִכְסִי! - לְעוֹלָם בְּצִבְיָה הֵבֵא**
 26 **עַל הַתֵּישׁ וְלִדְהָ, וְרַבְנָן סְפִיקוּ מִסְפַּקָא לָהּ, אִי חֻשְׁשִׁין**
 27 **לְזֵרַע הָאֵב אִי אִין חֻשְׁשִׁין. וְגַדְלִרְבְּנָן מִסְפַּקָא לָהּ,**
 28 **לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר פְּשִׁיטָא לִיה. הָא דִּתְנִיא: הַיִּזְדֵּי וְחִלְתִּי**

חולין. פרק חמישי – אותו ואת בנו דף פ עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" רכז רש"י

1 כשה ואפילו מקצת שה – וכדמפרש רב פפא ואילו. חילקן לענין כספיו חיים בו'
 2 – כלומר, הואיל ואפילו מקצתן ולדחייתו מספק להו, וב"ש"ד ואפילו מקצת שה
 3 פליגי. לענין כספיו חיים – דקתני: אין שוחטין, דמשמעו דאי – חייב בכסו, ספק
 4 – טעור. ולענין מנתנו דרשנייה מה. לא משכחת לה אלא כצבי היה התיישה'
 5 וכו' – והא דקתני: אין שוחטין – רבנן הוא.

6 ומשום שמו חוששין, וחיוב בכסו, דאית
 7 להו "צבי" ואפילו מקצת צבי, ושטאן א'
 8 חוששין, ופטור מן הכסו, דאפילו מקצת צבי
 9 ליכא. ובתיישב על ההצביה ליכא
 10 לאוקומה דתייתוס כרבנן, דהא דאי איכא
 11 מקצת צבי, ולשחוט וליכסי לרבנן. ולרבי
 12 אליעזר דאי היה מצו לאוקומה בתיישב
 13 על ההצביה, שמו חוששין, וליכא אלא
 14 מקצת צבי, ומקצת לית ליה. ושטאן א'
 15 חוששין, וכוליה צבי הוא ובעי כסו. אבל
 16 נהיא ליה לאוקומה כדרבנן. ולענין מנתנו
 17 נמי, בצבי הבא על התיישה. ולרבי אליעזר
 18 פטור לגמרי, דשמו חוששין וליכא אלא
 19 מקצת שה דכין, רשמי ואפילו מקצת שה
 20 לית ליה. ורבי, ובמספקין – להוציא
 21 מחבירו עליו הראיה, ואמר ליה: אייתי ראיה
 22 דאין חוששין וכוליה שה הוא. ושקול:
 23 ולרבנן חייב מידא בתיישב מנתנו ממה פנה
 24 דאי אין חוששין – כוליה שה הוא, ואי
 25 חוששין – מקצת שיות דאם מידא איכא.
 26 ורבנן איתן להו "שה" ואפילו מקצת שה,
 27 ושקול פלגא דרשות, ואדקן פלגא אימנא ליה
 28 אייתי ראיה דאין חוששין, וכוליה שה הוא.
 29 ושקול. ובתיישב הבא על ההצביה ליכא
 30 לאוקומה, דהייש חבא על ליפנה. דהני
 31 נמי דאפילו מקצת שה אמרינן, מי לימנן א'
 32 דאיכא מקצת שה? ולמנא אין חוששין,
 33 וכוליה צבי הוא! המוציא מחבירו עליו
 34 הראיה. לענין אותו ואת בנו משכחת לה
 35 – לפלוגתיהוה לדליל, בין בתיישב בו, בתיישב
 36 הבא על ההצביה ולאישורי – בעלמא
 37 קאמר רבנן דגודה, ואסור לשחטה לקנה
 38 הבאת מן התיישב והצביה עם ביה, משום
 39 שטאן חוששין ואיכא מקצת שה, ורבנן אית
 40 להו מקצת שה. אבל מלקות ליכא, דשטאן
 41 אין חוששין, ואפילו מקצת שה ליכא. והלכך
 42 הוא לה התרתא ספק ולא שמה התרתא.
 43 ואין מלקות לה התרתא. ולרבי אליעזר
 44 מותר לתכלה, דהיא אית מלקות ואיכא
 45 מקצת שה – לית ליה מקצת שה. נתי נמי
 46 החשישין – איכא מקצת שה דאם. בריה
 47 בפני עצמה – ולא אמלאי בהמה חיהוה
 48 בא, דשביא ליה: אין היה מתעברת בהמה
 49 ולא מקצת מהיה. והכי נמי אמרינן בבבא
 50 קמא (תנא), מיהו, רב יהודה לאו אליבא
 51 דרבי אליעזר ורבנן נקט מילתא, דאינהו
 52 דאי מביא להו ולא אמלאי בהמה חיהוה
 53 בא, והכי נמי אמרינן בבבא קמא: חוץ מרבי
 54 אליעזר ומחלקוהו, שהיו אומרים: היה
 55 מתעברת בהמה. אית לה חב – איל וכו'
 56 הגדל בערים. אית לה רושאי – משפחה
 57 ורבנן, עז שם אביה. עזי דבאלא – עז
 58 הלכתה – באלא – עז. כשרות לגבי מוכה –
 59 ויתומ, ואקו, וישע, ותא, ומר (ברבי ד), ואן עלו עד בהמה חיהוה שפחה בעולם. והשתא, להנהו עזי דבאלא ליכא לטפיקי שטאן מן היה הוא שלא הוצרכה כאן,
 60 דהו את ליכא. ומדלא מניניהו להך בהדי חיות – שמע מניה בכלל עז הן, ועו – בהמה היא. מתקף לה רב אחא – נתי נמי דאין עז מן היה שלא הוצרכה כאן,
 61 אבתי מנא קי דימאי ועז הוא? דלמא מנא דאקו ניהו, ולא ידענן מאי ניהו, או תאז ואז ומר. והך דאין קאסינא בהו, ודלמא עזי נתיישב שה – לאבילה,
 62 דסבירא ליה: חיות ניהו. ותא תרימנינן דרבאלא – ולא הלכתה. אבל נתי, – אלא מניניהו בהדי חיות, דרבי יהודה חב על עז ניהו. – שמענן – שמענן ליה במתניתן
 63 (חולין פ"ג) שחטת שאינה ראיה לא שמה שחטת, ולא מתיישב משום אותו ואת בנו, דקתני: רבי שמעון פטור בשחט שוה הנסקל.

1 כ"ו בריה בפני עצמה היא – אמתינין דכסייהו האם (חולין פ"ג), קאי, רבנן: ונהו ככ"ו
 2 מפני שהיא ספק, ואין שוחטין אותו ביים טוב, ואם שחטו בו, אלא אמר שחלקו בו
 3 רבי אליעזר ורבנן קאי, כדפריש בקנטרס. ולא יבריעו בו בהכנסו אם מן בהמה או מן
 4 חיה – ואם תאמר: ולבדוק סימנין דקדמייהו דש לומר: דאפשר ליה וליכול לבד
 5 לכענין שפיר אם חודוהו וכוונתו פיה. ולא איל
 6 הבר – וסבר רב נחמן ותנא קמא דברייתא
 7 שהיא דאי היה, ושחטתם אותו ביים טוב ומספק
 8 דמו, ופליגי אמתינין (חולין פ"ג). אבל אין
 9 לומר דלידעו בהמה חיהוה, דאם כן רבנן קמא
 10 היינו רבן שמעון בן גמליאל.
 11 ודלמא – מינא דתנא הוא – וקסבר רב אחא
 12 דתנא מן היה הוא, כרבי יוסי דאמר
 13 בסמוך: שוה מין היה. ודאי דאמר מין
 14 בהמה הוא, אם כן בו יהי נמי מן תאו – הי
 15 כשר לגבי מוחה.

16 **מרחשיב** ליה בהדי חיות מנייה עמיה דהיה
 17 הוא – שמענו דאי לאו דחשיב
 18 ליה בהדי חיות – יהי בהמה למלוה עלמא,
 19 משום דנקרא שור. וקשה קצת, דאיל הבר יהי
 20 חיה, כדפרישוי ליעיל, אף על גב דנקרא איל.
 21 חולין בחוץ שעודם כשרים – סלקא דעתך
 22 דמפליט של משום "לא תחבל כל טעובה",
 23 דרבאמר פ"ב "לכשר" (חולין פ"ג ט"א).
 24 ושיקף למשנה (תנא), **הראשון** חייב ברית
 25 ושניהם סופגין את הארבעים, דלא
 26 כרבי יצחק אחאי, דמנא פריק "אלו הן הולקין"
 27 (מנחות ג"א). וחיוב בריתו שלקו נפטר מיד
 28 ברייתם, ועד היה מצו למנתי: חולין וקדשים
 29 בחוץ ובפנים, וכן קדשים וחולין וחולין וקדשים
 30 בפנים וחוץ, וכן קדשים וחולין. ואי בכל נתי
 31 דחיי ש חודש, איכא למימר דלא תנא חיי
 32 משום וליכא בהו שום חודש, ואי ליכא חודש
 33 בכל הני דחיי, צריך לומר: תי שריי.
 34 קדשים

מין היה אם מן בהמה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: מין בהמה הוא, וישל בית דלשאי יהו
 מגדילין מהן עדרים עדרים, אמר רבי יהודה אומר רב ספרא אומר רב המנונאי: הני עזי דבאלא
 כשרות לגבי מוכה. סבר לה כי היא דאמר רבי יצחק: עשר בהמות מנה הנתנו והן לא. והני,
 מדקלא קחשיב להו בהדי חיות, שמע מניה: דעו ניהו. מתקף לה רב אחא בר יעקב, ואימא:
 "אל רצוני" – פרש, "פל בהמה" – כלל, פרט וכלל – נעשה כלל מוסף על הפרט, איכא מוכא!
 – אם כן, כל הני פרשי למה ליה? מתקף לה רב אחא בריה דרב איקא: ודלמא מינא דאקו
 ניהו? אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי, ואמרו ליה רב אחא בריה דרב איקא: ודלמא מינא דאקו
 דלמא מינא דתנא, או מינא דומר ניהו? אמר ליה רב אחא בריה דרב אשי: אממר שרי תרייהו.
 בעא מיניה אבא בריה דרב מנימין בה חייא מרב הונא בה חייא: הני עזי דבאלא, מהו לגבי
 מוכה? אמר ליה: עד כאן לא פליגי רבי יוסי ורבנן אלא בשור הבר, דתנן: שור הבר מין
 בהמה הוא, רבי יוסי אומר: מין חיה; דרבנן סברי: מומתרימנינן "תורבאלא" – מינא דבהמה
 הוא, ורבי יוסי סבר: מדקא חשיב ליה בהדי חיות – מינא דחיה הוא; אבל הני – דברי תכל
 מינא דעו ניהו. מתקף לה רב אחא בריה דרב איקא: ודלמא מינא דאקו ניהו? אמר ליה
 רבנאי לרב אשי: ודלמא מינא דתנא, או מינא דומר ניהו? אמר ליה רב נחמן לרב אשי:
 אממר שרי תרייהו. "ביצי השחוט" וכו'. אמר רבי אשעאי: מולא מתניתין דלא כרבי שמעון.
 ממינא? מדקא מני: קדשים בחוץ – הראשון חייב ברית, ושניהם פסולים, ושניהם סופגים את
 הארבעים. מברי שמעון ליה לרבי שמעון דאמר: שחוטת שאינה ראיה – לא שמה שחוטת,
 קמא

חולין, פרק המישי – אותו ואת בנו דף פא עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" רלא

תוספות

נתקו לעשה – דמשמע: בתוך זמנו בלא ירצה, כדמריבין (תמורה זב עין שם) מילונדר לא ירצה, אלא הניחו לאחר זמנו וירצה. דעל כרחך עשה זה לאו מעיקרא משמע, כי יהיה דשלוח הקן דארמינן (חולין קמא, א) מעיקרא משמע – ולא תהא אף תקנהו, ולא חוי לאו ונתקו לעשה, ולוקח עליה. אבל כאן הלאו קודם לעשה, שדלוח בתוך זמנו הוהעש לאחור זמנו. מיבעי ליה לכרבי אפמורין 1
7 – ולא לעשה אנתא. אה כיצד לילה – 2
שמיה, שעבר שבעי. לקדשה – מותר 3
לקדשו משחשבה, ואינו עובר משום ב 4
תקדשו פסולים. שני בלא תעשה – דשחוט 10
חזין, ואף על פי שאינו כבדה, דלאו מתקבל 11
בפנים הוא, מכל מקום בלא תעשה הוא, 12
הואיל חויב לאחר זמן, ולא ודידה הוה א 13
בפרק ברתא דבוחים (קמא ק"ג) מילא העשן 14
ככל אשר אנתו עושים וזן, ודברים יבו. 15
קמא בקטיל פקלה – לרבי שמעון, דהא 19
שחטה שאינה ראיה הוא. ואמר רבא – 17
גרסיןן לרבנן – דאמר: שחטה שאינה 18
ראיה שמה שחטה. שני פסול ופסור – 11
מכרת, ולא מתקבל בפנים הוא. לרבי 12
שמעון שניהם עונשין ברת – קמא מקטל 21
שחטה, וזנין אף על גב דמתקבל בפנים הוא. ולענין 22
שחטה, שחין ענין על כל דאניה ראיה – 23
מייחב, דאפילו אדך שחטה חייבה 24
הרומא. אחד בחוץ – תתלה, ואחר כך 25
אחד בפנים. שני פסול ופסור – מכרת. 26
ובכל ראיה ואת בנו לא מיידי התם. דבג 27
שחטו חזין קאי. והא פטור לא איצטרך. 28
אלא אידי דתני ראשון חייב – גנא: שני 19
פטור. לרבי שמעון כשר – דקאמר 24
מיקטל קטליה, ושני נבל מחוסר זמן הוא. כל 31
הך פטור דבא – משחוטו חזין קאמר, 32
אלא אידי דבא – דאיתו ואת בנו כלל. שני 22
פסול ופסור – דלא מתקבל בפנים הוא. 34
שני בלא תעשה – ולא כבדה, דלאו 24
מתקבל בפנים הוא, דהא קמא שחטה 25
ראיה הוא. התראת פסק – דלמא לא 37
אתו לדי זריקה, והויא ליה שחטה שאינה 38
ראיה. הלכך לרבי שמעון, איסורא איבא. 39
מלקות ליבא. ומכל מקום, לאו מתקבל 40
בפנים הוא. ושראשון ששחטו זנוק חרם 41
כבר קודם שחטתו של שני – שחטה 42
היה. חזין שבעתי. וקשיא ליה מאי 43
התראת פסק דקאמר? אף ודאי שחטת שני 31
אינה ראיה, ודיבן דאיסור אותו ואת בנו 32
נהג בקדשים – הוה ליה שני מחוסר זמן. 46
ואין שחטתו ראיה. ואין כאן התראת כלל 47
ונראה שחטה דאיתו גרסין ליה לאי "מאי 48
טעמא, אלא: אלא מלקות אותו ואת בנו נהג 49
בקדשים, ותו לא מיידי. וטעמא – ששום דאין שחטת השני ראיה, מכיון ששחט 50
ראשון ונרק דמו – היא לא שחטת הראשון ראיה. דלית לן הא דלעיל דרבי 51
אשעינן, שאינו אינה ראיה, והויא ליה מחוסר זמן ואין דמו נרק. ופירוש משושב 52
הוא נמאס חרין ומפולפל, ואודא רבא למקשה – דאמר: שחטת אותו ואת בנו 53
התראת פסק הוא. ואחר כך שחטה שלמים – בו ביום פסור – דהתראת פסק 54
הוא. ואלבאי שחט שמעון נקט מילתיה. שלמים – בפנים, ואחר כך חולין בריב 55
חייב – דהתראת ודאי היא, עבד נורח דמו לא שחטת ראיה, והשני ואת מחוסר 56
זריקה. 57

נתקו לעשה, מאי טעמא? דאמר קרא: "מיום השמיני והלאה ירצה", מיום השמיני אין מעיקרא – לא, לאו הבה מכלל עשה – עשה, והא מיבעיא ליה לרביןן אפמורין? דרבי אפמורין רמי, כתוב: "ותיה שבעת ימים תחת אמו" – הא לילה חזין, וכתוב: "מיום השמיני והלאה ירצה", מיום השמיני והלאה – אין, לילה – לא; הא כיצד? לילה – לקדושה, יום – להרצאה! – פתיב קרא אחרניא: "כן תעשה לשרך לצאנך". אמר רב תמנא: אומר דיה רבי שמעון, אין אותו ואת בנו נהג בקדשים, מאי טעמא? כיון דאמר רבי שמעון: שחטה שאינה ראיה לא שמה שחטה – שחוטת קדשים נמי שחטה שאינה ראיה היא. מתיב רבא: אותו ואת בנו כגון קדשים בחוץ – רבי שמעון אומר: שני בלא תעשה; שהיה רבי שמעון אומר: כל הראוי לבל לאחר זמן – הרי הוא בלא תעשה, ואין בו פרת. ותכמים אומרים: כל שאין בו פרת אינו בלא תעשה. וקשיא לן: קדשים בחוץ, שני בלא תעשה? קמא – מיקטל קטל, שני – מקבל בפנים הוא, פרת נמי לתיבי! ואמר רבא, ואמר ליה כרדי: חסורי מיחפרא, והכי קתני: קדשים שניהם בחוץ, לרבנן – ראשון עגוש פרת, שני פסול, ופסור מלאו דבחוץ חזין; לרבי שמעון – שניהם עגושים פרת. אחד בחוץ ואחד בפנים, לרבנן – ראשון עגוש פרת, שני פסול ופסור; לרבי שמעון – שני פשר. אחד בפנים ואחד בחוץ, לרבנן – ראשון פשר ופסור, שני פסול ופסור; לרבי שמעון – שני בלא תעשה. ואי סלקא דעתך: אין אותו ואת בנו נהג בקדשים, שני אמאי בלא תעשה? ותו לא? פרת נמי מלקות אותו ואת בנו נהג בקדשים; כיון דכמה דלא זריק דם לא משחטיה פשר, מעדנא דקא שחטיה הואי התראת פסק, והתראת פסק לא שמה פרתא. ואודא רבא למקשה: דאמר רבא: הוא חולין ונתהו שלמים, שחט חולין ואחר כך שחט שלמים – פסור. שלמים ואחר כך חולין – חייב. ואמר רבא: היא חולין ונתהו עולה, לא מיבעיא שחט חולין ואחר כך שחט עולה – דפסור, אלא

השמיני ירצה". ולית לן למימר דאתא קרא "ירצה" – שיש בו גם עשה עם הלאו, וכל הבה דאיבא למירוש – לא ממוקדן ליה בלאו יתידי, ואית לן לאוקומי הלאו בשאר פסולין, והוי האי "נתקו לעשה" כי הוהא דפסחים דפרק "אלו דברים" (ס"א) דארמינן: מצרעה שבכנס לפניו מציחצוה – פטור, שאמר "כרדי ישב" – הבהוב בתוך לעשה, פירושו: נתקו משאר טעמא דהוה בלא טעמא מתיחיה, ולחמיני אעשה "כרדי ישב". וכן החלוקה לימנחה, דחוי בלא "נתהו", ובהו לדמיא; מברת דאשת את, וכן הבהרה דלפי יצתה לרבי יוסי. והשתא נידא טווגא דפרק "פרת ואת" (ובדס כ"ב), דקאמר רבי שמעון: אותו ואת בנו מוחסר זמן בלא תעשה. ומפרש גמרא טעמא מיקא ד"לא תעשון כלל וכו' איש כל הישר בעיניו", אמר לן ששה. ששה: שחטה לארץ שחט ליה ונתקבו וזבחה – לא תקריבין מכל הישר דרך ישרות. ונגלג לבגוי פירוש מחוסר זמן הוא, ואמר בהשתא: אמר לן תעשון, אף הכי, מילקי נמי לילקי! אלמה רפר רבי יודא: הכותב נתקו לעשה; פירושו: כיון דארמינן דאיבא ביהדיא לא במחוסר זמן, אם כן לילקי עליה דליבא למימר דנתקו לעשה" התיב לן התיב, דאתא גלותא אעשה ד"לא ירצה" לא קאי אמחוסר זמן אלא שאר פסולין. ודיבן תרבה ביה לאיכפא עצמו לא לשיך למיטריה, אבל לפירוש המעשה, כי הדיכ ד"לא ירצה" הוה נתקו לעשה – וכו' נמי שמואל מודריןן היה אומר דהכי פירשה. כיון דאת בלא נמי לאו ד"לא תעשון" – לילקי, ולא אתי חד עשה ומנתק הני תרי לאוי. כדאמר במסכת מורה"ה (ו"ג), דלא אתי עשה ד"היה" ודאיתו ואת בנו חייב קדש, ועקר חתי רבא ד"לא יחליפו ולא ימיר אותו". אי אפטר לאו דלמי דהיינו דקא היבא דשני לאינן סמוכין לו להו. דתרי, דאמר פירק א"לן חולקין" (מכות י"ב). דלא תעשה שקדמו עשה לוקח עליו, ומייתי מיישילתו מן המתנה וגו' ולא יטמאו את מתניהם", ותנא אילו תיחלקן – טמא טבא למקדש. ומד ראה הוא? דלמא התיב שמים דאיבא בתו לאוי, לא יטמאו וגו', ואיכא נמי לאו ד"לא ימקדש" לא בחצי ועד. דארמינן בהווא פירקא דלוק אלאו ד"לא תגדלו", משום דנתקו לעשה ד"חשיבת את הולאה אשר גזל", דאיבא נמי לאו ד"לא תעשון". דאמר עבד בפרק "המקבל" (בבא מציעא ק"א, א) היינו עשה חזין גזל, ולמה כתביה בשני שמות – לעבר עליו בשני אלאין. אלא חזין, דאויבא דשני לאינן סמוכין, קאמר דלא עקר ליה חד עשה ועד, ראה הוא דלא עקר חתי לאוי – היינו כי הוהא דתמורה. דלא חוי נתקו נהגו, דאין שם מעשה לחקן הלאו. ד"היה קדש" דאוי עשייה הוא. דנמאלין דשדש. דאם היה אומר רבנן: "אם ימיר יקריב" אזי חוי נתקו. ובלאו הכי קשה שם חסוגיא, ותיירא לומר שם כדולחו דמייתי התיב לאוי חזין נתקו. וכן אלא חזין כן, ו"ם הוראה – דאם אמתה מ"כמים חותרי" נמקלה (ב"ב) – כיום ולא בלילה ויש לומר: דמהווא קרא לאו הוה פסולין לילה שאחר שבעה, אלא כמו שאר לילות, ואם עלה – לא יד. לתיב עירך קרא דבא. דחוי מחוסר זמן ואם עלה יד. ותמהו דרבי שמעון הוה אית ליה ב"דבזבזן מפרש" (בבית פ"א, א) ותיב אפמורין כרבי שמעון, ואם פריך מנייה דסוגיא דבא, דאמר: ולילקי נמי משום מחוסר זמן – לא עבד אלא לרבנן. דלרבי שמעון הדיכ נמי ליקי, כדאמר בפרק ברתא דבוחים (קיד"ב) רשמי רבי יודא דבא סברי ליה כרב נתנור רבי יעקב, דאמר התיב דלרבי שמעון – אלא

לוקח ועד. ותיב יטמא, דלפסק מנייה א דפסול משום מחוסר זמן – דפסול אף כבמהו, אבל פסול לילה לילה כבמהו, אבל פסול לילה לילה כבמהו. עולה לאו בת אבילה היא – תימה אם כן, היכי משכחת לרבי שמעון טעמא בעולה ובאימורים? דחוי אוכל שאי אתה יכול להאכילו לאחרים, כיון דאבילת מובח לא שמה אבילה וכו' תימא, דחובת הקדש משיא ליה אוכל, אם כן למה ליה לרבי שמעון בגו פרת טעמא דהואיל היתה לא שעת הכושר? תיפוק ליה דחובת הקדש משיא ליה אוכל. דעל כרחך מתיא ביה חובת הקדש, כדאמר ב"התמורה והתכסים" (מנחות ק"ב), אלא ודאי לא מחזי ביה חובת הקדש אלא לענין דאף על פי דכשרות דמי – משיא ליה אוכל, אבל לא מחזי לעשה אוכל האסור במותרו ויש לומר: דלענין טעמא דאבילת מובח שמה אבילה, אבל לענין שחטה ראיה, לא היא שחטה ראיה לאו היא שחטה ראיה לאו היא שחטה ראיה. ודמיא (בראשית ג') ד"שבוט מבו הדין, כיון

1 כיון דאילו אתרבי פטור בו - תימה; מנלן האי? בשלמא חיבי מיתנה שוגגין
 2 ומנן - נפקא לן (בבבבב להא) מדתני רבי חזקיה, דלא חילקת בין שוגג בין מודר
 3 לפטור ממון. אלא מלקות מנלה; וכי הימנא דילין נמנמן, כי חיבי דלא חילקת
 4 במנן - לא בני גמי מבלקות. אמר אבן גמא קאמר בסמוך: אי אשמעינן בהא - (בהא)
 5 קאמר ריש גליה דפטור. פירש בקוביא: נבי
 6 מלקות, אבל גבי ממון אימנא דחיבי? והא
 7 מבלקות לא ידענן דפטור אלא ממנון; ועוד
 8 קשה לפירוש הקונטרס, דקאמר: ואי אימור
 9 בהא - ברהא קאמר רבי יוחנן, משמע ולדיש
 10 לקיש לא מצי למיעבד צריכותא. הא איבא
 11 למיעבד צריכותא איפכא, דהוה אימנא; דקא
 12 ממנון פטור, משום דהוה בנפשה חודי בבבבבב;
 13 לא עביד, אלא מלקות אימנא דרמיה דחיבי.
 14 דמיתה אריכתא היא. כדקעביד לה ביאלו
 15 געוה' (כתובת לוה) לרבי מאיר, דהית ליה
 16 תרי קריא, מלקות ממנון ומיתה ומלקות. אלא
 17 משום דגבי מודא איבא קריא דלא עבדין
 18 תרתה, ולא בנפשה ולא בבבבבב, עריך לעשות
 19 בהם צריכותא אריכתא ונראה לפרש: אי
 20 אימנא בבחיא דריאלו געוה' דפטור ריש
 21 לקיש בחיבי מיתנה שוגגין ודבר אתר, הוה
 22 אימנא; דהוה פטר מערובא דבי חזקיה.
 23 אבל מלקות אימנא לאו אי איתמר בהא -
 24 ברהא קאמר רבי יוחנן, אבל ברהא דממון אימנא
 25 מודה לריש לקיש מדרגא רבי חזקיה. **פירא**
 26 מנאיה בו - מה דקשה בקונטרס; למה לו
 27 קבלת מלקותא ודלא היא עצמה מנאיה
 28 אדם ובגדים - אין נראה קושיא זו, דהא אין
 29 מנאיה אלא מטמאיה ביה בבלבו, כדיתנן
 30 במסכת פירא (פרק ח מנשה ב) השותף את
 31 הפרה ופריה, והמשלה את השעיר - מטמא
 32 בגדים, והן עצמן פרה ופריה ושעיר - אין
 33 מטמאין בגדים. והרי זה אומר: מטמאין לא
 34 טמאנה, ואת טמאנה. מידו זה לומר, דדעת
 35 הקונטרס היא, כיון דמטמא אדם ובגדים,
 36 דהיינו מטמאיה בה, אם כן כיון דסופו לטמא
 37 טמאנה חמורה - מטמא טמאנה אובלין,
 38 ומדו שו לי לומר, דאף על פי שסופו לטמא
 39 טמאנה חמורה - לא היה מטמא טמאנה
 40 אובלין ומשקין. מה שסופו לטמא טמאנה
 41 חמורה לא מנאיה אלא לענין לא צריך
 42 הכשר מים ושתי, אבל לא מנאיה להחשיבו
 43 אובל - לחבי עריך טמאנה דשהיה לה שעת
 44 הבושה, כיון דחשיבא אובל - מטמא אובלין
 45 ומשקין וכל הכשר מים - ושתי - מים

1 אלא אפילו שחט עולה - ונורק דמה, ואחר כך שחט חולין - פטור לרבי שמעון.
 2 בשחי אבילות הכתוב מרבי - לענין פגול, שאם שחט חולין לאבול חוץ לזמנו
 3 או על מנת להקטיר חוץ לזמנו - פגול. **משנה השומט פרת המאט** - פרה
 4 אדומה, דלאו לאבילה דפטור. ושור הנסקל - לאמר שנגמר דינו, דקיימא לן דאדור
 5 בדנאה אפילו שחט, כדקיימן (בהא)
 6 ובפסחים (כבג), ועלה עירופה - וסדיבא
 7 ליה דגסרתא מחיים, ואפילו שחטה -
 8 אסורה. רבי שמעון פוטר - דרשיתה
 9 שאניה ואיהא היא. ונתגבלה בידו - שלא
 10 מדעת. והנודר והמקער - סימנין מדעת -
 11 פטור, ואפילו לרובן, דהא לילב שחטה
 12 כלל, ולא דמיא לתוספתא דלעיל כליל, דהתם
 13 שחטה מעלייתא איבא. ודבר אתר גורם לה
 14 ליפטר. **גמרא לא שנו** - ושוטח לעבודה
 15 וזה חיבי משום אותו אורו בנו לרבנן. **אלא**
 16 **שחטה ראשון לעבודה וזה** - וחור ושוטח
 17 את השני לשחטו לאבול, דיינינן ליה
 18 בירשא אתרתא, דשני דאתו ואת בנו,
 19 ומלקטין ליה, וחדר דינינן דאתרתא
 20 דרשיתה קיימאה לעבודה וזה, וקלטין ליה.
 21 אי נמי, בשני בני אדם, אבל שני לעבודה
 22 וזה, בדוך שחטה בתריתא ומדיחיה עלה
 23 מדום, אותו אורו ואת בני אמני דין קטלא
 24 עילויה. **פטור** - ממלקות, כדקיימא לן
 25 בבבבבב ב'אלו געוה' (להא) מקריא,
 26 דתרתי לא עבדין ביה. **ו** אפילו תניקוט
 27 של רבין ברב יוחנן - דתרתי לא עבדין
 28 ביה. **אלא** - אם היה לה להשמיענו דבר
 29 שנקט על משנתיה, כן לא היה רך לומר. **פטמים**
 30 טעמא על משנתיה - אפילו בארשון
 31 לשלחנו ושני לעבודה וזה, ולא אתרו בו
 32 משום עבודה וזה, ולא מקטיל, ולדיש
 33 לקיש, כיון דאילו אתרו ביה היה מקטיל
 34 ופטור ממלקות, כי לא אתרו ביה נמי, אף
 35 על גב דלא מקטיל, הואיל ובדך איסורא
 36 איבא עד מיתה - לא לקי. ובבבבבב
 37 (להא) ליקי טעמא מקריא ביאלו געוה'.
 38 חיבי מיתנה שוגגין או חיבי מלקות
 39 שוגגין ודבר אתר - אתרויהו קאי. חיבי
 40 מיתנה שוגגין ודבר אתר - עבר עבירה
 41 בלא התראה, ודהיינו שוגג, ויש בה דין מיתה
 42 אם היו מתירים בו, ויש בה עד חובו דבר
 43 אתר, כגון מלקות, שרתו בו ממלקות כי
 44 הא דאמרן, או יש בה חובו ממון. רבי יוחנן
 45 **אומר חיוב** - באותו דבר אתר, ששם
 46 המיתה, הואיל ואינו נהרג. וכן חיבי מלקות שוגגין ודבר אתר - שעבר עבירה
 47 שיש בה מלקות ומיתה, כגון אלא מעשר שני של חבירו בגבולין, או גבלה ותרפה
 48 של חבירו, ולא תתרו בו ממלקות. **ואמר ריש לקיש** - דפטור ממלקות,
 49 הואיל ויש בשחטה זו צד מיתה - פקע ליה תורת מלקות מעניה. דתרתי בגופא
 50 לא רמו עליה, הילכך, אפילו לא אתרו ביה למיתה - ליכא מלקות. אבל חיבי
 51 מיתנה שוגגין ודבר אתר, כגון ממון, דחדא בגופא וחדא ממנא - אימנא תרתייהו
 52 רמו עליה. ומיהו, חיבא מוקטיל - לא משלם, משום דלא בדרבנא מיתה,
 53 אבל הכא דלא מקטיל - משלם. **אבל בהך דלעיל אימנא מודו** ליה ליישי לקיש
 54 ודלא מיא תורת מלקות בעבידה של מיתה כלל. **פירא מטמאיה טומאת אובלין**
 55 - רבא על גב דאמר רבי שמעון בקמא דבבבבב (ב) דאשירי ויהוה, כגון
 56 שור הנסקל ופטור חמור, אין מטמאין טומאת אובלין, ונפקא ליה מיכל האובל
 57 אשר יאכל - אובל שאתה יכול להאבילו לאתריה קרוי אובל, מודה הוא דפרה
 58 אדומה מקבלת טומאת אובלין לטמא אתריה. **הואיל והיתה לה שעת הבושה?**
 59 להאבילה אלא לעצמו משחטתה. ומדו שעת הבושה שליו

ואמר
 והתנן

המיתה, הואיל ואינו נהרג. וכן חיבי מלקות שוגגין ודבר אתר - שעבר עבירה שיש בה מלקות ומיתה, כגון אלא מעשר שני של חבירו בגבולין, או גבלה ותרפה של חבירו, ולא תתרו בו ממלקות. **ואמר ריש לקיש** - דפטור ממלקות, הואיל ויש בשחטה זו צד מיתה - פקע ליה תורת מלקות מעניה. דתרתי בגופא לא רמו עליה, הילכך, אפילו לא אתרו ביה למיתה - ליכא מלקות. אבל חיבי מיתנה שוגגין ודבר אתר, כגון ממון, דחדא בגופא וחדא ממנא - אימנא תרתייהו רמו עליה. ומיהו, חיבא מוקטיל - לא משלם, משום דלא בדרבנא מיתה, אבל הכא דלא מקטיל - משלם. **אבל בהך דלעיל אימנא מודו** ליה ליישי לקיש ודלא מיא תורת מלקות בעבידה של מיתה כלל. **פירא מטמאיה טומאת אובלין** - רבא על גב דאמר רבי שמעון בקמא דבבבבב (ב) דאשירי ויהוה, כגון שור הנסקל ופטור חמור, אין מטמאין טומאת אובלין, ונפקא ליה מיכל האובל אשר יאכל - אובל שאתה יכול להאבילו לאתריה קרוי אובל, מודה הוא דפרה אדומה מקבלת טומאת אובלין לטמא אתריה. **הואיל והיתה לה שעת הבושה?** להאבילה אלא לעצמו משחטתה. ומדו שעת הבושה שליו

מעיתה, אפילו משפסקו עובדי עבודה והא אסור מפני מראית עיני, שלא יהו אומרים לתוך שדה בית השלחין שלו הוא מוציא! יודעין הן בני עירו אם יש לו בית השלחין אם אין לו.

אמר רבי יוסי: הדין אמרה, לא השו לעוברין ושבין מפני מראית עיני.

באיסור שני פרקים מהו שיהא מותר לעשות בפדר הוזה?

נישמענא מן הדין: מוכרין ומוציאין זבלים עם העושיין שביעית עד ראש השנה. עם העכו"ם עם הכותי אפילו בשביעית, ובלבד שלא יפרוק את המשפלות. לא אמר אלא "ובלבד שלא

[דף ז' ע"א]

יפרוק את המשפלות" הא לצאת – מוציא! הדין אמרה: שהוא מותר. ואין תימר שהוא אסור, יהא אסור מלהוציא.

משויבש המתוק. פקועה. אמר רבי מנא: התיק פקועה דבקעתא.

משויקשר. משיעשה קשרין קשרין. אמר רבי חנניא: מפיון שנתקשר בו קשר העליון – מייד הוא יבש. ותני עלה: קרובים דבריהם להיות שווין.

אמר רבי ירמיה: בפוחת מן המשפלות. הא שתים – מותר. רבי יוסי בעי: אם בפוחת מן המשפלות, הא שתים אסור! אלא בי נן קיימין, העושה יותר מן פשיעור. בהדיא דתני: אין מוספין לא על המשפלות ולא על האשפתות; דברי רבי מאיר. והכמים אומרים: מוספין על המשפלות, ואין מוספין על האשפתות. לא בכשיעור? ודכוותה, אין מוספין על האשפתות אפילו בפשיעור.

הלכה ב'

מתני' עושה אדם את שדהו שלש שלש אשפתות לבית סאה. יותר מכאן – (אסור) מותר; דברי רבי שמעון. והכמים אומרים: עד שיעמיק שלשה או עד שייגביה שלשה.

עושה אדם את זבלו אוצר. רבי מאיר אומר עד שיעמיק שלשה או עד שייגביה שלשה. הנה לו דבר מועט – מוסף עליו והולד. רבי אלעזר בן עזריה אומר עד שיעמיקו או עד שייגביה שלשה, או עד שיתן על הפלע.

גמרא ולמה תנייה תריין וימנין? כאן – בפוחת מן המשפלות, ברם הכא – בעושה פשיעור. ותני כן על דרבי שמעון, ובלבד שלא יפחות לאשפה משלש משפלות.

ורבי מאיר אומר.

[דף ז' ע"ב]

בעושה יותר מכשיעור, אכל בפשיעור, בשלשה מקומות – מותר, במקום אחד – לא כל שבין!

פתר לה תרין פתריין. כשהיה לו דבר מועט בתוך שדהו בשביעית – הרי זה מוסף עליו והולד. משפסקו עובדי עבודה. רבי ליעזר בן עזריה אומר. מאי טעמא דרבי אלעזר בן עזריה? שפוא לא ימצא לו זבל ונמצא מובל את אותו מקום.

פֶּתֶר לָהּ פֶּתֶר חוֹרֵן, בְּשִׁתְיָהּ לֹא דָבַר מוֹעֵט בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ עֶרֶב שְׁבִיעִית וְהוּא מִבְּקֵשׁ לְהוֹצִיאָו בְּתוֹךְ שְׂדֵהוּ בְּשְׁבִיעִית – הָרִי זֶה מוֹסִיף עָלָיו וְהוֹלֵךְ, מִשְׁפָּסְקוֹ עוֹבְדֵי עֲבוּדָה. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹסֵר, שְׂמָא לֹא יִמָּצֵא לוֹ זָבֵל וְנִמְצָא מוֹבֵל אֶת אוֹתוֹ הַמְּקוֹם.

וְלֹא כִּבְרָה הוּא מוֹזַבֵּל מֵעֶרֶב שְׁבִיעִית? רַבִּי בָּא, רַבִּי יִרְמְיָה בַּר רַבִּי בּוֹן בַּר הֵיִיא בְּשֵׁם רַבִּי בָּא בַּר מַמְלֵ: מַפְנֵי מַרְאִית עֵינָיו. עַד שִׁיּוּצִיא עֵשֶׂר מִשְׁפָּלוֹת כְּאַחַת.

וְלִית לְרַבְּנָן מַפְנֵי מַרְאִית עֵינָיו? אָמַר רַבִּי אִידִי דְחוּמְרָא: סֵלֹ וּמְגִרִיפֹו מוֹכִיחִין עָלָיו שֶׁהוּא עוֹשֶׂה אֲשֶׁפָּה.

רַבִּי יוֹסִי בַּר רַבִּי בּוֹן אָמַר: אֵילִין שְׁמוּעֵתָא דְהֵכָא, בֵּי דְתַנְיִנּוּ, רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמַר: אֵין עוֹשִׂין אֶת הָאִמָּה בְּתַחֲלִיף בְּמוֹעֵד וּבְשְׁבִיעִית. אָמַר רַבִּי זְעִירָא: מַפְנֵי שֶׁהוּא מְכַשִּׁיר אֶת צְדָדִיָּה לְזוּרִיעָה. רַבִּי יִרְמְיָה, רַבִּי בּוֹן בַּר הֵיִיא בְּשֵׁם רַבִּי בָּא בַּר מַמְלֵ: מַפְנֵי מַרְאִית עֵינָיו.

הוֹזֵן בְּעֵינָי מִימַר: מֵאֵן דְּאָמַר תַּמּוֹן מַפְנֵי מַרְאִית עֵינָיו, וְהֵכָא – מַפְנֵי מַרְאִית עֵינָיו. מֵאֵן דְּאָמַר מַפְנֵי שֶׁהוּא מְכַשִּׁיר אֶת צְדָדִיָּה לְזוּרִיעָה, הֵכָא מֵאֵן אֵית לָךְ לְמִימַר? לִית לָךְ אֶלָּא כְּהֵדָא, שְׂמָא לֹא יִמָּצֵא לוֹ זָבֵל, וְנִמְצָא מוֹבֵל אֶת אוֹתוֹ הַמְּקוֹם.

מַה נֶּפֶס מִבְּיַחַד? הִפֵּר לַעֲשׂוֹת אִמָּה שֶׁל בְּנֵינָיו. הוֹזֵן בְּעֵינָי מִימַר: מֵאֵן דְּאָמַר מַפְנֵי מַרְאִית עֵינָיו, וְהֵכָא – מַפְנֵי מַרְאִית עֵינָיו. וּמֵאֵן דְּאָמַר תַּמּוֹן מַפְנֵי שֶׁהוּא מְכַשִּׁיר אֶת צְדָדִיָּה לְזוּרִיעָה, הֵכָא – הָרִי אֵינוֹ מְכַשִּׁיר אֶת צְדָדִיָּה לְזוּרִיעָה.

הַכֹּל מוֹדִים, שְׂאֵם הִיָּה לוֹ שֵׁם סִיד אוֹ צְרוּרוֹת אוֹ אֲבָנִים אוֹ גִּיפְסוּם – מוֹתֵר.

הַלְכָה ג'

מִתְנִי' הַמְדִּיר אֶת שְׂדֵהוּ – עוֹשֶׂה סֵהַר לְבֵית סָאתִים. עוֹקֵר שְׁלֹשׁ רוּחוֹת, וּמְשִׁיר אֶת הָאֲמָצְעִיּוֹת. נִמְצָא מְדִיר בֵּית אַרְבַּעַת סָאִין. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמַר: בֵּית שְׁמוֹנֶת סָאִין.

הַיְתֵה כֹּל שְׂדֵהוּ בֵּית אַרְבַּעַת סָאִין – מְשִׁיר מִמֶּנּוּ מִקְצֵת, מַפְנֵי מַרְאִית עֵינָיו. וּמוֹצִיא מִן הַסֵּהַר וְנֹתֵן לְתוֹךְ שְׂדֵהוּ כְּדֶרֶךְ הַמְּזַבְּלִין.

גְּמָרָא תַּמּוֹן תַּנְיִנּוּ: שְׂדֵה שְׁנַתְּכוֹרֶצָה – תְּזַרַע לְמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית. נִטְמִיבָה אוֹ שְׁנִידִירָה – לֹא תִזְרַע לְמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית.

אָמַר רַבִּי יוֹנָה: פִּינֵי מִתְנִיתָא, הַרְוֵצָה לְהַעֲמִיד צֶאֱן בְּתוֹךְ שְׂדֵהוּ – עוֹשֶׂה סֵהַר בֵּית סָאתִים.

כֹּכַל עוֹשִׂין סִיְהָרִין, בְּמַחְצָלוֹת, וּבְקֵשׁ, וּבְאֲבָנִים, אֶפִּילוּ שְׁלֹשָׁה חֲבָלִים זֶה לְמַעַלָּה מִזֶּה, וּבִלְבַד שִׁיָּהָ בֵּין סֵהַר לְסֵהַר

[דף ח' ע"א]

כְּמִלּוּא סֵהַר – אוֹתוֹ הַמְּקוֹם חוֹלֵב בּוֹ, גּוֹזֵן בּוֹ, וּמוֹלִיד וּמְבִיא אֶת הַצֶּאֱן דֶּרֶךְ עָלֶיהָ.

תְּנִי: רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָעָזָר אָמַר: אִם רָצָה – תִּזְקַע אֶת הַיְתֵד בְּאַרְצֵי, וְעוֹשֶׂה סְהָרִין בְּאַרְבַּע רוּחוֹתֶיהָ שֶׁל שְׁמוֹנֵת סְאִין.

אֵין מְדִירִין לֹא בְּשִׁבְתוֹת, וְלֹא בְּיָמִים טוֹבִים, וְלֹא בְּחֹלוֹ שֶׁל מוֹעֵד, אֶפִּילוּ בְּמוֹכָה. וְאֵינּוּ רִשְׁאֵי לְהוֹשִׁיב שׁוֹמֵר, וְלֹא לְנַעַר אֶת הַצֶּאֱנָן. וְאִם בָּאוּ מֵאִלִּיָּהֶן – אֵין מְסִיעִין אוֹתָן. וְאִם הָיוּ עוֹשִׂין עִמוֹ בְּשִׁבְתוֹת וּבְיָמִים טוֹבִים – הוּא רִשְׁאֵי לְהוֹשִׁיב שׁוֹמֵר, וְלְנַעַר אֶת הַצֶּאֱנָן. וְאִם בָּאוּ מֵאִלִּיָּהֶן – מְסִיעִין אוֹתָן.

תְּנִי, רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: בְּשִׁבְת – מְדִירִין בְּמוֹכָה. וּבְיוֹם טוֹב – בְּמוֹזוֹנוֹת. וּבְחֹלוֹ שֶׁל מוֹעֵד – אֶפִּילוּ בְּשִׁבְר.

תְּנִי: הַשׁוֹבֵר אֶת הַצֶּאֱנָן – אָסוּר לְנַעְרָה. מַהוּ "לְנַעְרָה"? מוֹלִיכָה מִמָּקוֹם לְמָקוֹם. הֲדָא אָמְרַה: בְּשִׁבְכָרָה לְזִמְן מוֹעֵט. אֲבָל בְּשִׁבְכָרָה לְזִמְן מוֹרוּבָה – מוֹתֵר. אוֹתוֹ הַיּוֹם הַאֲחֵרוֹן – אָסוּר.

רַבִּי הוֹנָה בְּשֵׁם רַבִּי נַחֲמָן בַּר יַעֲקֹב: הֵחָן דְּאֹזֵל לִיהַ לְצוֹרְכָה וְלֹא מִתְעַנֵּי – יִיזִיל מִן אֲתֵר לְאֲתֵר וְהוּא מִתְעַנֵּי. רַב הוֹנָה בְּשֵׁם מַר עוֹקֵבִין: הַפְּרִיטָה עֵיקָר – טָב לְמַעֲיָא.

רַבִּי חֵיִיא בַר בָּא שְׂאֵל: עַד שְׂלֵא פָסְקוּ עוֹבְדֵי עֲבוּדָה מַהוּ שְׂיֵהָא מוֹתֵר לְהוֹצִיא מִן הַפֶּהר וְלִיתָן בְּתוֹךְ שְׂדֵהוּ בְּדֶרֶךְ הַמְּזוּבְּלִין?

הַלְכָה ד'

מִתְנִי' לֹא יִפְתַּח אָדָם מִחֻצַּב בְּתַחֲלִילָה לְתוֹךְ שְׂדֵהוּ, עַד שְׂיֵהָא כּוֹ שְׁלוֹשׁ מוֹרְבִיּוֹת, שְׁהֵן שְׁלוֹשׁ עַל שְׁלוֹשׁ עַל רוּם שְׁלוֹשׁ. שִׁיעוּרָן – עֶשְׂרִים וְשִׁבְעֵי אֲבָנִים.

גְּדֵר שְׂיֵישׁ בּוֹ עֶשֶׂר אֲבָנִים שֶׁל מִשׁוּי שְׁנַיִם שְׁנַיִם – הָרִי אֵילוֹ וְנִמְלוֹ. שִׁיעוּר גְּדֵר – עֶשְׂרֵה טְפָחִים. פְּחוֹת מִכָּאֵן – מִחֻצַּב וְגוֹמְמוֹ עַד פְּחוֹת מִן הָאָרֶץ טַפַּח.

בְּמַה דְּבָרִים אֲמוּרִים? מִתּוֹךְ שְׁלוֹ. אֲבָל מִתּוֹךְ שֶׁל חֲבִירוֹ – מַה שְׂהוּא רוֹצֵה יִטּוֹל. בְּמַה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְן שְׂלֵא הַתְּחִיל בּוֹ עֶרֶב שְׁבִיעִית. אֲבָל אִם הַתְּחִיל בּוֹ מִעֶרֶב שְׁבִיעִית – מַה שְׂהִיָּה רוֹצֵה יִטּוֹל.

גְּמֵרָא הֵיאֵךְ עֲבִידָא? תְּלָתָא זְמַנִּין מִן תַּשְׁעֵי. תַּשְׁעָה זְמַנִּין מִן תְּלָת – עֶשְׂרִין וְשִׁבְעֵי. תְּנִי: מִחֻצַּב שְׁבִינּוֹ לְבִין חֲבִירוֹ, וּפְתַח בּוֹ חֲבִירוֹ בְּהִיתֵר – מוֹתֵר. וְאִם הִיתֵה רִיקָה – אָסוּר.

תַּמָּן תְּנִינָן: הָיוּ מְבִיא אֶת הַטּוֹמְאָה – בְּכָל שְׂהוּא. הַגְּזֵרָה וְהַגּוֹבְלִית – בְּפּוֹתַח טַפַּח. אָמַר רַבִּי חֵיִיה בַר בָּא: הֲדָא אָמְרַה: זֶה שְׂהוּא מְקַבֵּל נְדָבָךְ מִחֲבִירוֹ – צְרִיךְ לְעֲשׂוֹת לוֹ אַרְבַּעַת טְפָחִים בְּדֵי מָקוֹם. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: מִתְּנִיתָא אָמְרַה בְּזִין וּבְמַה אָמְרוּ: "הָיוּ מְבִיא אֶת הַטּוֹמְאָה בְּכָל שְׂהוּא?" בְּזִין שְׂהוּא גְבוּהָ מִן הַפְּתַח שְׁלֵשָׁה נְדָבְכִין, שְׁהֵן שְׁנַיִם עֶשֶׂר טַפַּח. וְלָמָּה תְּנִינָן נְדָבְכִין? לְמַדַּת הַדִּין.

רַבִּי חֵיִיה בַר בָּא שְׂאֵל: אֵינּוּן שִׁיעוּרִין בְּאֵינּוּן שִׁיעוּרִיאָא? הֲכָא אֶתְ אָמַר: שִׁיעוּר גְּדֵר – עֶשְׂרֵה טְפָחִים, פְּחוֹת מִכָּאֵן – מִחֻצַּב. וְכָא אֶתְ אָמַר חֲכִין! מַה אָנּוּן קְיָיִמִין? אִם בְּשְׂהִיו שְׁנֵי נְדָבְכִין – נִתְנִי

שמונה טפחים! אם בשתי שלישה – גיתני שנים עשר טפחים! אמר רבי יוסי: צא וציי טפח למיתות
מכאן, וציי טפח למיתות מכאן, וכן לחבריה, נמצא

[דף ח' ע"ב]

שלישה נדבכים של עשרה טפחים.

פחות מכאן – אינו לא גדר ולא מהצב. תני: אמר רבי יודא, במה דברים אמורים? בזמן שנתפזין
לתיקון שדהו. אבל אם לא נתפזין לתיקון שדהו, אפילו יותר מכאן – מותר. אמר רבן שמעון בן
גמליאל: במה דברים אמורים? בזמן שלא נתפזין לתיקון שדהו. אבל אם נתפזין לתקן שדהו,
אפילו פחות מכאן – אסור. אמר רבי ביבי: הורי רבי יוסי בהדא תניא לקולא.

הלכה ה'

מתני' אבנים שזיעזעטן הפהרישה, או שהיו מכוסות ונתגלו, אם יש בהן שתים של משוי שנים
שנים – הרי אלו ינטלו. והמסקל את שדהו – נוטל את העליונות, ומניח את הנזעזעזת בארץ. וכן
גרגיר של צרורות, או גל של אבנים – נוטל את העליונות, ומניח את הנזעזעזת בארץ. אם יש
תחתיהן סלע או קש – הרי אלו ינטלו.

גמרא לא סוף דבר בשזיעזעטן הפהרישה, אלא אפילו מהרישה עתידה לזעזען. אמר רבי יוסי:
מתניתא אמרה בזו אם יש בכל אחת ואחת של משאוי שנים שנים – הרי אלו ינטלו.

רבי יעקב בר בון בשם רבי שמעון בן לקיש: זאת אומרת, אסור לקט צרורות מתוך שדה חבירו,
דו מנפש ויהב עיספיה עליהן. הדין דתימא: בבקעה. אבל בהרים וברשים – מותר וטיבו חשב ליה.

הלכה ו'

מתני' אין בזנין מדריגות על פי גיאיות ערב שביעית משפסקו הגשמים, מפני שהוא מתקנו
לשביעית. אבל בזנה הוא בשביעית משפסקו הגשמים, מפני שהוא מתקינו למוצאי שביעית.

ולא יסמוך בעפר, אבל עושהו חייץ. כל אבן שהוא יכול לפשוט את ידו ולימלה – הרי זו תינטל.

גמרא רבי קריספא בשם רבי יוחנן, הננייה בן גמליאל: באיסור שני פרקים היא מתניתא. תני:
רבי יהודה ורבי נחמיה אוקרין. לא באיסור שני פרקים? וכא באיסור שני פרקים. רבי שמאי בעי:
אם באיסור שני פרקים, בהדא תנינן: לחרוש מותר, ולבנות אסור?

[דף ט' ע"א]

אלא: בהיתר שני פרקים. אם בהיתר שני פרקים, בהדא תנינן: אבל בזנה הוא בשביעית משפסקו
הגשמים, מפני שהוא מתקינו למוצאי שביעית!

אמר רבי מנא: יאות אמר רבי שמאי: הדין דתימא, לחרוש – מותר מפני שהוא מתקינו למוצאי
שביעית. לבנות – אסור, מפני שהוא מתקינו לשביעית.

מתניתא לא אָמרה בְּנֵי אֵלָא, אָכַל בּוֹנָה הוּא בְּשִׁבְעִית מְשַׁפְּקוּ הַגְּשָׁמִים, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִתְקַיֵּן לְמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית.

לא יִסְבֵּךְ בְּעַפְרָא אָכַל עוֹשֶׂהוּ חַיִּין. מהו חַיִּין? חַיִּין לֵה כְּמוֹה דְתִימֹר: (יחזקאל יג, ט) **וְהוּא בּוֹנָה חַיִּין.**

הַלְכָה ז'

מתני' אֲבָנֵי כֶתֶף – בָּאוֹת מִכָּל מְקוֹם. וְהַקּוֹבְלִין – מִכִּיּאִין מִכָּל מְקוֹם.

ואילו הֵן אֲבָנֵי כֶתֶף? כֵּל שְׂאִינָה יְכוּלָה לְהִזְנִיטַל בְּיַד אַחַת; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוֹסִי אָמַר: אֲבָנֵי כֶתֶף – כְּשִׁמּוֹ, כֵּל שֶׁהוּן נִיטְלוֹת שְׁלוֹשׁ אוֹ שְׁתַּיִם עַל הַכֶּתֶף.

הַבּוֹנָה גָּדַר בֵּינוֹ וּבֵין רְשׁוֹת הָרֵבִים – מוֹתֵר לְהַעֲמִיק עַד הַפְּלֵעַ. מַה יַעֲשֶׂה בְּעַפְרָא צוֹכְרֵי בְרִשׁוֹת הָרֵבִים וּמִתְקַנּוֹ; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ. רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר: כְּדֶרֶךְ שְׂאִין מְקַלְקְלִין בְּרִשׁוֹת הָרֵבִים, כֵּד לֹא יִתְקַן. מַה יַעֲשֶׂה בְּעַפְרָא צוֹכְרֵי בְּתוֹף שְׂדֵהוּ כְּדֶרֶךְ הַמְּזַבְּלִין. וְכֵן הַחֹפֵר בּוֹר וְשִׁיחַ וּמַעְרָה.

גמרא אֲבָנֵי כֶתֶף – בָּאוֹת מִכָּל מְקוֹם אֲפִילוּ מִתּוֹף שְׁלוֹ. וְהַקּוֹבְלִין – מִכִּיּאִין מִכָּל מְקוֹם אֲפִילוּ פְחוֹת מֵאֲבָנֵי כֶתֶף.

רַבִּי חֵיִיא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹהָנָן; לֹא שָׁנֵי אֵלָא בֵּינוֹ לְבֵין רְשׁוֹת הָרֵבִים. הֵא בֵּינוֹ לְבֵין חֲבִירוֹ – אָסוּר. בְּשִׁבְעִית, אָכַל בְּמוֹעֵד אֲפִילוּ בֵּינוֹ לְבֵין רְשׁוֹת הָרֵבִים – אָסוּר. בְּפִירְצָה שֶׁהִיא סְגָה אֶת הָעַפְרָא. אָכַל בְּפִירְצָה שְׂאִינָה סְגָה אֶת הָעַפְרָא – מוֹתֵר לְגוֹדְרָה בְּשִׁבְעִית. וְתַנִּי בְּנֵי: כֵּל פִּירְצָה שֶׁהִיא סְגָה בְּעַפְרָא – אָסוּר לְגוֹדְרָה בְּשִׁבְעִית. וְשְׂאִינוֹ סְגָה אֶת הָעַפְרָא – מוֹתֵר לְגוֹדְרָה בְּשִׁבְעִית.

שְׂאִינָה מְכַשְׁלֶת אֶת הָרֵבִים. אָכַל אִם הָיְתָה מְכַשְׁלֶת הָרֵבִים, אַף עַל פִּי שֶׁהִיא סְגָה אֶת הָעַפְרָא – מוֹתֵר לְגוֹדְרָה בְּשִׁבְעִית.

כְּתִיב (תהלים ג, כג): **וְשֵׁם דְּרֹךְ אַרְאֵנוּ בְּיַשׁע אֱלֹהִים;** הַיָּא הִכָּא שֶׁהוּא תִיקוֹן וְסוּפֹ לְקַיֵּל. דְּאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לְקִישׁ: שְׂאִיל לֹא זָכָה

[דף ט' ע"ב]

לְמַלּוּכָה אֵלָא עַל יְדֵי שֶׁהָיָה זְקִינוֹ מְדֻלֵּק גַּר לְרֵבִים. נִקְרָא שְׁמוֹ גַּר. כְּתוּב אֶחָד אָמַר (דברי הימים א ת, א): **וְגַר הוֹלִיד אֶת קִישׁ.** וְכְתוּב אֶחָד אָמַר (שמואל א ט, א) **וְקִישׁ בֶּן אֲבִיאל.** וְהֵלֵא אֲבִיאל הָיָה שְׁמוֹ! אֵלָא עַל יְדֵי שֶׁהָיָה זְקִינוֹ מְדֻלֵּק גַּר לְרֵבִים – נִקְרָא שְׁמוֹ גַּר.

רַבִּי אֲבִין בְּעֵי: עַד שְׂאִיל פְּסָקוּ עוֹבְדֵי עֲבוּדָה, מַהוּ לְצַבּוֹר עַפְרָא בְּתוֹף שְׂדֵהוּ כְּדֶרֶךְ הַמְּזַבְּלִין?

הַדְרִין עַלְךָ מֵאִימַתִּי מוֹצִיאִין

פֶּרֶק רְבִיעִי

הַלְכָה א' מִתְנִי' בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים: מִלְקַט אֲדָם עֲצִים וְאֲבָנִים וְעֹשְׂבִים מִתּוֹךְ שָׁלוֹ, כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא מִלְקַט מִתּוֹךְ שָׁל חֲבִירוֹ, אֵת הַגֶּס הַגֶּס. וּמִשְׂרָבוֹ עוֹבְרֵי עֲבִירָה – הִתְקִינוּ שֶׁיְהִי זֶה מִלְקַט מִתּוֹךְ שָׁל זֶה, וְזֶה מִלְקַט מִתּוֹךְ שָׁל זֶה שְׁלֹא בְּמוֹכָה, וְאִין צְרִיךְ לומר שֶׁיִּקְצֹץ לְהֵן מִזְנוֹת.

גמרא בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים כו'. אָמַר רַבִּי יוֹנָה: הֵכִין צוֹרֵכָה מִיתְנִי: בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים: מִלְקַט אֲדָם עֲצִים וְעֹשְׂבִים מִתּוֹךְ שָׁלוֹ, אֵת הַגֶּס הַגֶּס, כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא מִלְקַט בְּשָׁל חֲבִירוֹ בֵּין דְּקִים וְנִפְסִים. נִחְשְׁדוּ לְהִיּוֹת מִלְקָטִין דְּקִים, וְהָן אוֹמְרִים: "בְּגִסִין לִיקְטֵנוּ!" – הִתְקִינוּ שֶׁיְהִי זֶה מִלְקַט מִתּוֹךְ שָׁל זֶה, וְזֶה מִלְקַט מִתּוֹךְ שָׁל זֶה שְׁלֹא בְּמוֹכָה. נִחְשְׁדוּ לְהִיּוֹת מִלְקָטִין בְּמוֹכָה, וְהָן אוֹמְרִין: "שְׁלֹא בְּמוֹכָה לִיקְטֵנוּ!" הִתְקִינוּ שֶׁיְהִי מְבִיאִין מִן הַקְּרוֹב וּמִן הַמְּצוּי.

אָמַר רַבִּי זְעִירָא: רֵאשׁוֹנָה רֵאשׁוֹנָה מִתְקַיְמָת.

הִיְתָה בְּהִמְתּוֹ שָׁם – בְּהִמְתּוֹ מוֹכַחַת עָלָיו. הִיְתָה פִּירְתּוֹ שָׁם – פִּירְתּוֹ מוֹכַחַת עָלָיו. לִיקַט בְּגִסִין, מַהוּ שֶׁיִּחְזֹר וְיִלְקַט מִן הַגִּסִּים שֶׁבְּדִקְוִים? אִם אָמַר אֵת בְּנוֹ, אִף הוּא מִלְקַט כָּל שְׂדֵהוּ בְּשְׁבִיעִית!

הִיְתָה שְׂדֵהוּ מְלִיאָה גִסִין, תְּרַתִּין מִתְנַיִין, הֲדָא אֲמַרִי שְׂרִי, וְהֲדָא אֲמַרְהָ אֲסוּר.

הַמְסַקֵּל שְׂדֵהוּ – נוֹטֵל אֵת הָעֲלִיּוֹנִים וּמְנִיחַ אֵת הַנּוֹגְעוֹת בְּאֶרֶץ – הֲדָא אֲמַרְהָ: שְׂרִי.

אֵיזְהוּ הַמִּידֵל, אַחַת אוֹ שְׁתֵּים – הֲדָא אֲמַרְהָ: אֲסוּר.

אִף בְּמוֹעֵד בְּזוֹ אֲשַׁכַּח תְּנִי: מִלְקַט אֲדָם עֲצִים וְעֹשְׂבִים מִתּוֹךְ שָׁלוֹ, אֵת הַגֶּס הַגֶּס, כְּדֶרֶךְ שֶׁהוּא מִלְקַט מִתּוֹךְ שָׁל חֲבִירוֹ, בֵּין דְּקִין בֵּין גִּסִין. בְּשְׁבִיעִית, אֲבָל לֹא בְּמוֹעֵד.

אִף בְּאֲבָנִים בְּזוֹ אֲשַׁכַּח תְּנִי: אִף בְּאֲבָנִים.

[דף י' ע"א]

הֲלֵב יוֹדַע, אִם לְעַקֵּל אִם לְעַקֵּלָלוֹת.

רַבִּי יוֹסִי בְּשֵׁם מְנַחֵם: רַבִּי עֲקִיבָא עֲבַד כְּשִׁיטְתֵיהּ. חָמָא הוּד אִיזְמַר כְּרַמָּא, אָמַר לֵיהּ: וְלִית אֲסוּרָ? אָמַר לֵיהּ: לְעַקֵּלִין אֲנָא בְּעִי! הֲלֵב יוֹדַע אִם לְעַקֵּל אִם לְעַקֵּלָלוֹת.

הַלְכָה ב'

מִתְנִי' שְׂדֵה שְׁנַתְקוּצָה – תִּזְרַע לְמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית. שְׁנִיפְיִיבָה אוֹ שְׁנִידְיִירָה – לֹא תִזְרַע לְמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית.

שְׂדֵה שְׁנִיפְיִיבָה, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אִין אוֹכְלִין פִּירוּתֵיהּ בְּשְׁבִיעִית. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: אוֹכְלִין.

בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: אִין אוֹכְלִין פִּירוּת שְׁבִיעִית בְּמוֹכָה. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: בְּמוֹכָה וְשְׁלֹא בְּמוֹכָה.

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: הִילּוּף הַדְּבָרִים! זוּ מְקוּלֵי בֵּית שְׁמַאי וּמַהוּמְרֵי בֵּית הַלֵּל.

גמרא שְׂדֵה שְׁנַת־קַוְצָה כ"ו. תַּמָּן אַמְרִין: בְּשִׁנְיָמְלוּ קוֹצִיָה. וּרְבִנְנָן דְּהִכָּא אַמְרִין: מִשְׁתַּרְשׁ. עַל דִּיעֲתִיָּהּ דְּרַבְּנָן דְּהִכָּא אֵינְהוּ הַטְּיִיב? כֹּל הָעָם הוֹרְשִׁין פְּעָם אַחַת וְהוּא הוֹרֵשׁ שְׁנֵי פְּעָמִים.

וְכָא בְּנֵי אַמְרַי רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוֹן: תַּמָּן – אֵינן הַמְּלָכוֹת אוֹנְסַת, בְּרַם הִכָּא – הַמְּלָכוֹת אוֹנְסַת.

בְּרֵאשׁוֹנָה בְּשִׁהוּ הַמְּלָכוֹת אוֹנְסַת, הוֹרִי רַבִּי יִנְאי שֵׁיהוּ הוֹרְשִׁין חַרִּישָׁה רֵאשׁוֹנָה. חַד רִשִׁיעָא הָוֵה, אֲנִי עֵבֶר, חֲמִיתוֹן רַמְיִין קוֹבְעָתָא. אַמְרַי לֹא: הַאיִסְטוּ שְׂרָא לְכוֹן מִירְדִּי? שְׂרָא לְכוֹן רַמְיִין קוֹבְעָתָא?

אַמְרַי רַבִּי יַעֲקֹב בַּר זְבָדִי קוֹמִי רַבִּי אַבְהוּ: לֹא בֵּן אַמְרַי רַבִּי זְעִירָא וְרַבִּי יוֹחֲנָן בְּשֵׁם רַבִּי יִנְאי, רַבִּי יְרֵמְיָה, רַבִּי יוֹחֲנָן בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹצְדָק: נִמְנָו בַּעֲלִיית בֵּית נְתוּזָה בְּלוֹד, עַל כֹּל הַתּוֹרָה, מְנִיין אִם יֵאמַר עַבְדֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲבוֹר עַל אַחַת מִכָּל מִצְוֹת הָאֲמֹרוֹת בַּתּוֹרָה, הוִיץ מִעֲבוּדָה זָרָה וְגִילוי עֲרִיזוֹת וְשִׁפְיַכַת דְּמַיִם, יַעֲבוֹר וְלֹא יִהְרַג?¹

הָדָא דְתִימָר – בֵּינֵי לְבִין עֲצָמוּ. אֲבָל בְּרַבִּים – אֲפִילוּ מִצְוָה קִלְחָה לֹא יִשְׁמַע לֹא: בְּגוֹן לֹאֲלִינּוֹם וּפְפּוּסֵי אֲהוּי שְׁנַתְנֵנוּ לְהָם מַיִם בְּכָלִי זְכוּכִית צְבוּעָה וְלֹא קִיבְלוּ מַהוּ?

אַמְרַי: לֹא מִתְּפֹוֹן מִשְׁפָּדְתוֹן, וְלֹא אִיתְּפֹוֹיין אֵלָא מִיגְבֵי אַרְנוֹנִין?

כְּמָה הֵם רַבִּים? רַבְּנִין דְּקִיסְרִין אַמְרִי: עֲשֶׂרָה, דְּכַתִּיב

[דף י' ע"ב]

(ויקרא כב, לב): **וְנִקְדַּשְׁתִּי בַתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.**

רַבִּי אֲבוּנָה זְעִירָא, חֲמִנְנִיָּה פְּרִי חוֹרֵי חֲמֵרָא בְּשִׁבְתָּא.

רַבִּי יוֹנָה וְרַבִּי יוֹסִי הוֹרִין מִפִּי לְאַרְסִקִּינֵם בְּשׁוֹבְתָא. אַמְרַי רַבִּי מְנָא: קְשִׁיתָה קוֹמִי רַבִּי יוֹנָה אֲבָא, לֹא בֵּן אַמְרַי רַבִּי זְעִירָא, רַבִּי יוֹחֲנָן בְּשֵׁם רַבִּי יִנְאי, רַבִּי יְרֵמְיָה, רַבִּי יוֹחֲנָן בְּשֵׁם רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹצְדָק, נִמְנָו בַּעֲלִיית בֵּית נְתוּזָה בְּלוֹד, עַל כֹּל הַתּוֹרָה כּוֹלְחָה מְנִיין אִם יֵאמַר עַבְדֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲבוֹר עַל אַחַת מִכָּל מִצְוֹת הָאֲמֹרוֹת בַּתּוֹרָה הוִיץ מִן הַעֲבוּדָה זָרָה וְגִילוי עֲרִיזוֹת וְשִׁפְיַכַת דְּמַיִם – יַעֲבוֹר וְלֹא יִהְרַג.

הָדָא דְתִימָא – בֵּינֵי לְבִין עֲצָמוּ. אֲבָל בְּרַבִּים – אֲפִילוּ מִצְוָה קִלְחָה לֹא יִשְׁמַע לֹא: בְּגוֹן לֹאֲלִינּוֹם וּפְפּוּסֵי אֲהוּי שְׁנַתְנֵנוּ לְהָם מַיִם בְּכָלִי זְכוּכִית צְבוּעָה וְלֹא קִיבְלוּ מַהוּ?

אַמְרַי: לֹא אִתְּפֹוֹיין מִשְׁפָּדְתוֹן וְלֹא אִתְּפֹוֹיין אֵלָא מִיכָל פִּיתָא חֲמִימָה.

כְּמָה הֵם רַבִּים? רַבְּנִין דְּקִיסְרִין אַמְרִין: עֲשֶׂרָה, דְּכַתִּיב (סו): **וְנִקְדַּשְׁתִּי בַתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.**

רַבִּי אֲבוּנָה בְּעֵי קוֹמִי רַבִּי אִימִי, עַבְדֵי מַהוּ שֵׁיהוּ מִצְוִיין עַל קִידוּשׁ הַשֵּׁם? אַמְרַי לִיה: **וְנִקְדַּשְׁתִּי בַתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.** יִשְׂרָאֵל מִצְוִיין עַל קִידוּשׁ הַשֵּׁם וְאֵינן הַעֲבֹדִים מִצְוִיין עַל קִידוּשׁ הַשֵּׁם.

רַבִּי נָסָא בְּשֵׁם רַבִּי אֲלַעְזָר שְׁמַע לָהּ מִן הָדָא: (מלכים ב ה, יח) **לְדַבֵּר הַזֶּה יִסְלַח ה' לְעַבְדְּךָ וְגו'.** יִשְׂרָאֵל מִצְוִיין עַל קִידוּשׁ הַשֵּׁם, וְאֵינן הַעֲבֹדִים מִצְוִיין עַל קִידוּשׁ הַשֵּׁם.

¹ שְׁנַתְנֵנוּ: וְחֵי בְּהֵם – וְלֹא שְׁמִימֵי בְּהֵם (בבלי סנהדרין ע"ד:).

רבי אבא בר זמינא הוה מחייט גבי חד ארפאי ברומי. אייתי ליה בשר דנבילה, אמר ליה: אכול! אמר ליה: לינא אכילו! אמר ליה: אכול, דלכו, אנא קטילנא לד! אמר ליה: אין בעית מוקטל קטיל, דאנא לינא מיכל בשר דנבילה!

אמר ליה: מהן מודע לד, דאילו אכלת – הוינא קטיל לד! או יהודיי, יהודיי! או ארפאי, ארפאי! אמר רבי מנא: אילו הוה רבי אבא בר זמינא שמע מיליהון דרבנן – מיכל הוה.

*

מייבא, ומת, בנו מהו שיהא מותר לזורעה? רבי יעקב בר אהא, רבי אימי בשם רבי יוסי בי רבי חנינא: מייבא ומת – בנו מותר לזורעה. מייבא ומכרה – אסור לזורעה. עבר וזרעה – מותר, שלא גזרו אלא על הגדר שהוא יכול לעמוד בו.

מייבא בזמן הזה מהו? רבי ירמיה סבר מימר: שרי. אמר רבי יוסי: ולא שמיע רבי ירמיה שהוא לוקה! לא שמיע שהוא פסול מן העדות?

חזר ואמר: אין דהוא שמיע, אלא באינש דשמע מילה ומקשי עליה. אמר רבי חזקיה: אתיתבת קומי רבי ירמיה דאמר, וכי אין זה בית דין עמד וביטל?

הייליה דרבי ירמיה מן הדא: בת ישראל שבאת להדליק מן הפהנת – טובלת את הפתילה בשמן שריפה ומדלקת.

רבי חונא בשם דבית רבי ינאי: שעת משלחת זאבים היתה, ולא עמד בית דין וביטל. פמה דתימר תמן: לא עמד בית דין וביטל, וכא – לא עמד בית דין וביטל.

ודכוותה, מאימתי אדם זוכה בפירותיו בשביעית? רבי ירמיה סבר מימר: משיתנם בתוך פליו. רבי יוסי סבר מימר: אפילו נתנם לתוך פליו – לא זכה בהו, דהוא סבר דאינון דידיה, ולית אינון דידיה.

בהדא רבי טרפון ירד לאכול קציעות מתוך שלו שלא בטובה בבית שמאי,

[דף י"א ע"א]

חמוניה סנטוריה ושרון חבטון עלוי. בד חמא גרמיה בסכנה, אמר לון: בהיכוון! אמרין גו בייתיה דטרפון, עתדין ליה תכריכין!

בד שמעון גו, אישתמחונו על אפיהו, אמרין ליה: רבי! שרי לון! אמר לון: ייתי עלי, על כל חוטרא וחוטרא דהוה נחית עלי – הוינא שרי לכו על קדמיאי!

באילין תרתין מיליהו נהג רבי טרפון בבית שמאי, וסבין. בהדא, ובקריאת שמע.

רבי אבהו בשם רבי חנינא בן גמליאל: כל ימיו של רבי טרפון הוה מתענה על הדבר הזה, ואמר: "אזי לי שנתפברתי בכתרה של תורה!"

מתני' חוקרין גירין מן העכו"ם בשביעית, אבל לא מישראל.

ומחזיקים ידי עכו"ם בשביעית, אבל לא על ידי ישראל.

ושואלין בשלומן; מפני דרכי שלום.

גמרא רבי חייה, רבי אימי. חד אמר: הרוש בה טבאות, ואנא נסב לה מנד בטר שמיטתא. וחרנא אמר: אישר. מאן דאמר: הרוש בה טבאות ואנא נסב לה מנד בטר שמיטתא, מהו "שואלין בשלומן"? אישר! מאן דאמר: אישר, מהו "שואלין בשלומן"? בשלום ישראל "שלום עליכם".

דלמא, רבי היננא בר פפא ורבי שמואל בר נחמן עברין על חד מחורשי שביעית, אמר ליה רבי שמואל בר נחמן: "אישר!" אמר ליה רבי היננא בר פפא: לא בן אילפן רבי, (תהלים קכט, ח) **ולא אמרו העוברים – מפאן שאסור לומר לחורשי שביעית "אישר"**. אמר ליה: לקרות אתה יודע, לדרוש אין אתה יודע? **ולא אמרו העוברים – אלו עובדי כוכבים שהן עוברין מן העולם, ולא אמרו לישראל ברבית ה' עליכם.** מה ישראל אומרים? **ברכנו אתכם בשם ה'.** לא הייכם כל הברכות הבאות לעולם בשבילנו, ואין אתם אומרים לנו: "בואו וטלו לכם מן הברכות הללו!" ולא עוד, אלא שאתם מגלגלין עלינו פיסים וזימיות גולגליות וארנוניות.

הורה רבי אימי לרדות עמו.

הַלְכָה ד'

מתני' המידל בזיתים, בית שמאי אומרים: וגום. ובית הלל אומרים: ישרש. ומודים במחליק – עד שיגום. ואיזהו המידל? אחד או שנים. המחליק? שלשה זה בצד זה. במה דברים אמורים? מתוך שלו, אבל מתוך של חברו, אף המחליק – ישרש.

המבקיע בזיתים – לא יחפזו בעפר. אבל מכפזו באבנים או בקש.

אין קוצצין בתולת שקמה בשביעית, מפני שהיא עבודה. רבי יהודה אומר: בדרבו – אסור. אלא, או מנביה עשרה טפחים, או גומם מעל הארץ.

גמרא המידל בזיתים. מהו המידל? נוטל אחד ומניח שנים, או נוטל שנים ומניח אחד.

תני דבית רבי: נוטל אחד ומניח שנים, והא תנינן: המחליק בגפנים, שלשה זה בצד זה, הא מידל – נוטל שנים ומניח אחד! אמר רבי יונה: מתניתא – במידל בה בתהילה. ומה דתני דבית רבי – במידל מפבר.

אין מציתין את האור באישת של קנים, מפני שהיא עבודה. רבן שמעון בן גמליאל מתיר. וכן היה רבן שמעון בן גמליאל אומר: נוטעין אילן סרק בשביעית.

ואין מלמדין את הפרה לרוש אלא בחולות. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אפילו בתוך שדה – מותר, ובלבד שלא יסמוך את המענה.

תני: אבא שאול אומר: מכרין בחרשים, וגומם מעם הארץ, ובלבד שלא יקוץ בקרדום.

אין בודקין את הורעים באדמה בעציץ. אבל בודקין אותן בגללים בעציץ. ושורין אותן בשביעית למוצאי שביעית. ומקיימין את האלווי בראש הנגב, ולא משקין אותן.

[דף י"א ע"ב]

אין תולין תוכין בתאנה. כיצד הוא עושה? מיייתי יהור מתאנה [וכותב] שטר ותולה בה, ואמר לה, הדיא עבדת, ואת לית את עבדת.

ולא בן תנא: אילן שהוא מנבל פירותיו – סוקרין אותו בסקרא, וממעינן אותו אכנים, ומכהתין ליה דיעבוד! אמרי: תמן – דלא יתן פירותיו. והכא – דיעבוד בתהילה.

אין מרפיבין דקלים, מפני שהיא עבודה. שלא תאמר: הואיל והוא רובה – שרי הוא, לפום בן צריך מימר: אסור.

משלשה ועד תשעה – היא מתניתא.

הַלְכָה ה'

מתני' המזנב בגפנים, והקוצץ בקנים, רבי יוסי הגלילי אומר: ירחיק טפה. ורבי עקיבא אומר: קוצץ בדרבו בפרדום במגיל ובמגירה ובכל מה שיירצה.

אילן שנפסח – קושרין אותו בשביעית, לא שיעלה, אלא שלא יוסף.

גמרא תני: הקוצץ בקנים, רבי יודה אומר: מקום שנהגו לקוץ – יתוק. לתוק – יקוץ, ומגביה טפה וקוצץ.

הקוצץ בקורות – לא יהא מחליק ומדרוג ומדרוג ומחליק, אלא מתכווין שיהא קציצתן שונה.

תני: רבן שמעון בן גמליאל אומר: מקום שנהגו להחליק – ידרג. לדרג – יחליק. וגומס עם הארץ, ובלבד שלא יקוץ בקורדם.

רבי יוסי הגלילי – כבית שמאי, ורבי עקיבא – כבית הלל.

וכן אתיבן מתני, רבי יוסי הגלילי – כבית שמאי, ורבי עקיבא – כבית הלל? אלא רבי יוסי הגלילי חשש לעבודת הארץ ורבי עקיבא לא חשש לעבודת הארץ.

הַלְכָה ו'

מתני' מאימתי אוכלין פירות האילן בשביעית? הפנין – משזהזריחו אוכל בהם פתו בשדה. בחלו – פונים לתוך ביתו. וכן פוצא בהם, בשאר שני שבוע – הייבין בפעשרות.

הבוסר משתכיא מים – אוכל בו פיתו בשדה. הכאיש – פונים לתוך ביתו. וכן פוצא בו, בשאר שני שבוע – הייבין בפעשרות.

גמרא מהו ביחלו? רבי הויה בר בא אומר: הויתה. כמה דאת אמר (זכריה יא, ח) **וגם נפשו בחלה בי.**

[דף י"ב ע"א]

כְּתִיב (ויקרא כה, ז): וְלִבְהִמְתָּךְ וְלִחֵיה אֲשֶׁר בְּאַרְצֶךָ, תִּהְיֶה כָּל תְּבוּאָתָה לֶאֱכֹל. רַבִּי חֵינַי בַּר בָּא אָמַר: שְׁתֵּי תְבוּאוֹת, אַחַת מִן הַבֵּית, וְאַחַת מִן הַשָּׂדֶה, וְכִתִּיב (שם, יב): מִן הַשָּׂדֶה תֹאכְלוּ אֶת תְּבוּאָתָהּ.

רַבִּי יוֹסִי בֶן חֲנִינָא בְּעָי: פֶּגִין מַהוּ לַעֲשׂוֹת מִהֵן מְלוּגָמָא? מַאֲחַר שְׁהוּא אוֹכֵל בְּהֵן פִּתּוֹ בַּשָּׂדֶה – יְהֵא אָסוּר, אוֹ מַאֲחַר שְׁאִין מְכַנְיֵסן לְתוֹדַי הַבֵּית – יְהֵא מוֹתֵר?

תַּמּוֹן תְּנִינֵן: הַפֶּגִין וְהַבּוֹסֵר, רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר: מְטַמָּא טוּמְאָת אוֹכְלִין. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי אָמַר: מִשְׁבָּא: לְעוֹנַת הַמַּעֲשָׂרוֹת! תַּנִּי בְּאֵן מִידָ, וְלִית בְּאֵן מִידָ.

רַבִּי חֲנִינָא בְּשֵׁם רִישׁ לְקִישׁ: בְּפִגְי תְּאָנִים – הִיא מִתְּנִיתָא, הִיא בְּשָׂרָא כֹּל הַפֶּגִין – אֵינֵן מְטַמָּאִין טוּמְאָת אוֹכְלִין עַד שְׁיִבְא: לְעוֹנַת הַמַּעֲשָׂרוֹת. אָמַר רַבִּי יוֹסֵה: מִתְּנִיתָא אֲמָרָה בְּנֵן הַפֶּגִין מִשְׁזַרְיָהוּ – אוֹכֵל בְּהֵן פִּתּוֹ בַּשָּׂדֶה.

רַבִּי פְּדָת בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: הַכֹּל מוֹדִין בְּשִׁבְעִית. הַכֹּל מוֹדִים? חֲכַרְיָא אֲמַרִין שְׁאֵינֵן מְטַמָּאִין טוּמְאָת אוֹכְלִין.

הַקּוֹר – פֶּעִז לְכָל דְּבַר, אֵלָּא שְׁהוּא נִלְקַח בְּכֶסֶף מַעֲשֵׁר. וְכַפְנִיּוֹת – לְאוֹכְלִין וְנִפְטָרִין מִן הַמַּעֲשָׂרוֹת. דִּרְשׁ רַבִּי יוֹדָה בֶּן פּוּי בְּבֵית מִדְרָשׁ: הַקּוֹר – אֵין קְדוּשַׁת שְׁבִיעִית חֲלָה עָלָיו. רַבִּי יוֹסֵה מְפַקְדִין עַל שׁוֹאֲלֵיהּ, אֲמַרִין לֹזֵן מִן לְכוּן מִימַר בְּנֵן? וְהוּוֹן אֲמַרִין, הוּוּא, אָמַר לֵן רַבִּי יוֹסֵה: מִתְּנִיתָא פְּלִיגָא עַל רַבִּי יוֹדָה בֶּן פּוּי. וּמִסְיַע לֵן דְּתַנִּי, הַפֶּגִין שֶׁל שְׁבִיעִית – אֵין שׁוֹלְקִין אוֹתָן. וּבְכִסּוּיָפוֹת – מוֹתֵר כּוּפְנֵי שְׁהוּא מְלַאכְתָּן.

קוֹר וְכַפְנִיּוֹת – הָרִי הֵן פֶּעִז! וְכֵן אֲנֵן אוֹמְרִין וְעִז אָסוּר לְשׁוֹלְקוֹ? אֵלָּא בְּנֵן דְּקְדוּשַׁת שְׁבִיעִית חֲלָה עָלָיו, לְפִיּוֹם בֶּן צָרִיד מִימַר אָסוּר [מוֹתֵר].

גַּבִּי בּוֹסֵר מַה אֵית לָךְ מִימַר? אָמַר רַבִּי אֲבוּן: שֶׁכֵּן דְּרַף הַקִּיחוֹת אוֹכְלוֹת אוֹתוֹ.

[דף י"ב ע"ב]

הַלְכָה ז'

מִתְּנִי' יוֹתִים שְׁהַכְּנִיסוּ רְבִיעִית לַפֶּאֶה – פּוּצַע וְאוֹכֵל בַּשָּׂדֶה. הַכְּנִיסוּ חֲצִי לֹג – כּוֹתֵשׁ וְסָף בַּשָּׂדֶה. הַכְּנִיסוּ שְׁלִישׁ – כּוֹתֵשׁ בַּשָּׂדֶה וְכוּנֵם לְתוֹדַי בֵּיתוֹ.

וְכֵן פּוּצַא בְּהֵם בְּשָׂרָא שְׁנֵי שְׁבוּעַ – חֵיבִין בַּמַּעֲשָׂרוֹת. וְשָׂרָא כֹּל פִּירוֹת הָאֵילָן – כְּעוֹנַתָּן לַמַּעֲשָׂרוֹת כְּדֵן עוֹנַתָּן לְשְׁבִיעִית.

גְּמָרָא יוֹתִים שְׁהַכְּנִיסוּ רְבִיעִית לַפֶּאֶה. מַהוּ שְׁלִישׁ? לֹג. מִתְּנִיתָא – שְׁהֵן עוֹשִׂין שְׁלוּשַׁת לֹגִין לַפֶּאֶה. כְּתִיב (ויקרא כה, יב): כִּי יוֹבֵל הִיא קֹדֶשׁ תִּהְיֶה לְכֶם וְגו', מַה הִיא קוֹדֶשׁ – אַף תְּבוּאָתָה קוֹדֶשׁ.

רַבִּי יוֹסִי בֶּן חֲנִינָא מְנַשֵּׁק לְכִיפְתָא דְעַבּוֹ, עַד כַּח הִיא אֲרַעָא דִּישְׂרָאֵל. רַבִּי זְעִירָא עֵבֵר יִרְדְּנָא בְּמַנְזֵי.

רבי חייא בר בא מתענגל בְּהֵדָא אֱלִיסִים דְּמִבְרֵיא. רבי חייא רבא מתקל ביפי. רבי חנניא מתקל גושייא. לְקַיִים מַה שְׁנֵאמַר (תהלים קב, טו): **כִּי רָצוּ עֲבָדֶיךָ אֶת אֲבֹנֶיהָ וְאֶת עֲפָרָהּ יַחֲנֹנוּ.**

הַלְכָה ח'

מתני' מאימתי אין קוצצין את האילן בשביעית? בית שמאי אומרים: כל האילן – משויציא. ובית הלל אומרים: ההרובין – משוישלו. והגפנים – משויגרעו. והזיתים – משויניצו. ושאר כל האילן – משויציא. וכל האילן בין שבא לעונת המעשרות – מותר לקוצצו.

ובפסח יהא בִּית וְלא יקצצו רובע. רבן שמעון בן גמליאל אומר: הכל לפי תזית.

גמרא תני רבי חנניא בר פפא: הרובין, שלשולן – היא הנמן.

גפנים משויגרעו. אומר רבי יונה: משויחילו מים. כמה דאת אמר (איוב לו, טו): **כִּי יִגְרַע נֹטְפֵי מַיִם, יִזְקוּ מִטֵּר לְאָדוּ.**

זיתים משויניצו. אומר רבי יונה: משחקניסו רובע. מה? רובע נץ או רובע זיתים? אומר רבי יונה: לאי דו נץ שהוא עושה רובע זיתים.

אומר רבי יונה: בתיב (דברים כח, ט): **כִּי יִשַׁל זֵיתְךָ.** חד תלת מאה וארבעין קיים בה.

אומר רבי יונה: בתיב (יואל ב, כב): **כִּי עֵץ נֶשֶׂא פְרִיו – מִגִּיד, שְׁלֵא נֶשֶׂא פְרִיו בְּעוֹלָם הַזֶּה. תֵּאָנָה וְגִפְן נִתְּנוּ חִילָם –** מגיד שלא נתנו חילם בעולם הזה. אומר רבי יונה בשם רבי חמא בר חנינא: המת בשבע שני גוג – אין לו חלק לעתיד לבא. סימנא, דאכיל פרוטגמאיא – אכיל משתיתא. שמע רבי יוסי ואמר: ויאותר! עד גדון אית תותבה לעלמא דאתי!

רבי יונה בשם רבי חייא בר אשי: עתידין הן חבירין להתינגע מבתי

[דף י"ג ע"א]

בנסיות לבתי מדרשות. מה טעם? (תהלים פד, ח) **וְלָכֹן מִחִיל אֵל חֵיל, יִרְאֶה אֵל אֱלֹהִים בְּצִיּוֹן.**

רבנן דמסירין אמרי, קטני עבדים ותיילותיו של נבוכדנצר – לא היין ולא נידונין. ועליהן הוא אומר (ירמיה נא, ט): **וְיִשְׁנוּ שְׁנַת עוֹלָם וְלא יקיצו.**

מאימתי קטני ישראל היוין? רבי חייא רובה ורבי שמעון ברבי. חד אמר: משוילדו. וחד אמר: משוידברו. מאן דאמר משוילדו – (תהלים כב, לב) **יִבְאוּ וְיִגִּידוּ צְדָקְתוֹ לְעַם נוֹלָד כִּי עָשָׂה.** מאן דאמר משוידברו – (שם) **זֶרַע יַעֲבֹדְנוּ יִסְפַּר לֵה' לְדוֹר.**

תני בשם רבי מאיר: משחזא יודע לענות אמן בבית הכנסת. מה טעמא? (ישעיה כו, ב) **פֶּתַח שַׁעֲרִים וְיָבֹא גוֹי צְדִיק שֹׁמֵר אַמְנִים.**

תַּמּוֹן אָמְרִי: מִשְׁיִמּוּלוֹ – (תהלים פח, טז) **נִשְׂאֲתִי אִמִּיד אֶפּוֹנָה**. וְרַבְּנָן דְּהִקְא אָמְרִין: מִשְׁיִינְלוֹדוֹ – (שם) וּלְצִיּוֹן יֵאמֶר, אִישׁ וְאִישׁ יֵלֵד בָּהּ, וְהוּא יְכוּנְנָה עַלְיוֹן.

רַבִּי אֲלֶעָזָר אוֹמֵר: אֶפְיִלוֹ נְפִלִים, מַה טַּעַם? (ישעיהו מט, ו) וּנְצוּרֵי יִשְׂרָאֵל לְהָשִׁיב.

הַרְרֵן עַלְךָ בְּרֵאשׁוֹנָה

פֶּרֶק חֲמִישִׁי

הִלְכָה א' מִתְנִי' בְּנֹת שׁוּחַ, שְׁבִיעִית שְׁלֶחֶן – שְׁנֵייהָ, שְׁחֵן עוֹשׂוֹת לְשְׁלוֹשׁ שָׁנִים. רַבִּי יְהוּדָא אוֹמֵר: הַפְּרֻסִיּוֹת, שְׁבִיעִית שְׁלֶחֶן – מוֹצָאֵי שְׁבִיעִית, שְׁחֵן עוֹשׂוֹת לְשְׁתֵּי שָׁנִים. אָמְרוּ לוֹ: לֹא אָמְרוּ אֶלָּא בְּנֹת שׁוּחַ.

גמרא מַהוּ בְּנֹת שׁוּחַ? פִּימְרִיחַ.

מַה? בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה הֵן עוֹשׂוֹת, אוֹ אַחַת לְשְׁלוֹשׁ שָׁנִים? בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה הֵן עוֹשׂוֹת, אֶלָּא שְׂאֵין פִּירוּתֵיהֶן מִגְמָרִין אֶלָּא לְאַחַר שְׁלוֹשׁ שָׁנִים. בְּיַצַּד הוּא יוֹדֵעַ? רַבִּי יוֹנָה אָמַר: מִשְׁיִקְשֹׁר עָלָיו הוּט. תַּנִּי שְׁמוּאֵל: תוֹחֵב בְּהֵן קִיסְמִין.

תַּנִּי, רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: אֵילָן שְׁחֵנַט קוֹדֵם חֲמִישָׁה עֶשֶׂר בְּשָׁבַט – מִתְעַשֵּׂר לְשַׁעֲבֵר. לְאַחַר חֲמִישָׁה עֶשֶׂר בְּשָׁבַט – מִתְעַשֵּׂר לְבָא. תַּנִּי, אָמַר רַבִּי נְחֵמְיָה: בְּפֹה דְּכָרִים אָמְרוּרִים? בְּאֵילָן שְׁהוּא עוֹשֶׂה שְׁתֵּי גוֹרְנוֹת בְּשָׁנָה. אֶבֶל בְּאֵילָן שְׁהוּא עוֹשֶׂה גוֹרָן אֶחָד בְּשָׁנָה, כְּגוֹן זֵיתִים וְתַמְרוֹס וְחֲרוּבִין, אַף עַל פִּי שְׁחֵנַטוֹ קוֹדֵם לְזִמְן הָיָה – הָרִי הֵן בְּלַעֲתִיד לְבֵא.

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: נִהְגוּ בְּחֲרוּבִין כְּרַבִּי נְחֵמְיָה. מוֹתִיב רַבִּי שְׁמַעוֹן קוּמִי רַבִּי יוֹחָנָן: וְהָא תַּנִּינָן: בְּנֹת שׁוּחַ, שְׁבִיעִית שְׁלֶחֶן – שְׁנֵייהָ, שְׁחֵן עוֹשׂוֹת לְשְׁלֹשׁ שָׁנִים. עַל דְּעֵתְהָ, מַה שְׁעֵשׂוּ בְּשְׁבִיעִית – יְהוּ שְׁבִיעִיתוֹ! וְהוּא מְקַבֵּל מִינֵיהּ.

אָמַר רַבִּי בּוֹן בַּר כְּהֵנָא: וְתַמְרֵיהּ אָנָּא, אֵיךְ הָיָה מוֹתִיב רַבִּי שְׁמַעוֹן קוּמִי רַבִּי יוֹחָנָן וְהוּא מְקַבֵּל מִינֵיהּ? וְתַכְיֵינֵיהּ, אָנָּא אָמַר חֲרוּבִין, וְאֵת אָמַר בְּנֹת שׁוּחַ! אָנָּא אָמַר מְנַהֵג, וְאֵת אָמַרְתָּ הִלְכָה! אָנָּא אָמַר רַבִּי נְחֵמְיָה, וְאֵת אָמַר רַבְּנָן! אֶלָּא, הִיא חֲרוּבִין הִיא בְּנֹת שׁוּחַ. הִיא מְנַהֵג הִיא הִלְכָה. הִיא רַבִּי נְחֵמְיָה הִיא רַבְּנָן.

תַּמּוֹן אָמְרִין: אֵילָן שְׁחֵנַט קוֹדֵם רֵאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל עוֹלָם – מִתְעַשֵּׂר לְשַׁעֲבֵר. וְלֹאֲחַר רֵאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל עוֹלָם – מִתְעַשֵּׂר לְבָא. הַתִּיב רַבִּי יוֹדֵן בַּר פְּדִיא קוּמִי רַבִּי יוֹנָה: הָרִי חֲרוּבִין הָרִי הֵן הוֹנְטִין קוֹדֵם רֵאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל עוֹלָם, וְהֵן מִתְעַשְׂרִין לְבָא! וְלֹא שְׁמִיעַ דְּאָמַר רַבִּי חִינְנָא בַר פֶּפְאָ:

[דף י"ג ע"ב]

חֲרוּבִין, שְׁלֹשׁוֹן – הִיא חֲנֻטָּה!

אָמַר רַבִּי יוֹסֵא: הֵבִיא שְׁלִישׁ לַפְּנֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל עוֹלָם – מִתְעַשֵּׂר לְשַׁעֲבֵר. אַחַר רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל עוֹלָם – מִתְעַשֵּׂר לְבָא. הַתֵּיב רַבִּי זְעִירָא קוֹמֵי רַבִּי יוֹסֵא: פְּעָמִים שְׁהַשָּׁנִים מֵאֲפִילוֹת וּתְמָרִים מְטִילוֹת שְׂאֹר אַחַר רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁל עוֹלָם, וְהֵן מִתְעַשְׂרוֹת לְשַׁעֲבֵר! אָמַר רַבִּי זְעִירָא: לֹא מִן דְּעָתִידָהּ הָיָה רַבִּי יוֹסֵא אָמַר הֵדָא מִלְּתָא, אֲלָא מִן הֵדָא דְרַבִּי יוֹחָנָן וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּן לָקִישׁ.

רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אֲהָא בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל בַּר אָבָא: הֵבִיא שְׁלִישׁ קוֹדֵם חֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּשַׁבָּט – מִתְעַשֵּׂר לְשַׁעֲבֵר. אַחַר חֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּשַׁבָּט – מִתְעַשֵּׂר לְבָא. אָמַר רַבִּי זְעִירָא: וְיֵאוּתָ! הֲרֵי אֲתֵרוּזַג עֲקֶרְתָּהּ הִנְטוּ וְלֹא עֲקֶרְתָּהּ שָׁנְתָה? וְכֵן עֲקֶרְתָּ שָׁנְתָה וְלֹא עֲקֶרְתָּהּ הִנְטוּ?

רַבִּי בּוֹז בַּר חֵיָא בְּעֵי קוֹמֵי רַבִּי זְעִירָא: מַעֲתָה, שְׁלִישׁ הֲרֵאשׁוֹן – לְשַׁעֲבֵר, שְׁלִישׁ הַשְּׁנִי – לְבָא! אָמַר לֵיהּ: שְׁלִישׁ הֲרֵאשׁוֹן קָשָׁה לְבָא, מִכִּיּוֹן שֶׁהוּא בָּא – מִיָּד הוּא גָדֵל. אָמַר רַבִּי בָּא: בְּאָרְסִים אוּמָן וְלֵיף לָהּ רַבִּי זְעִירָא. שְׁמוּאֵל אָמַר: שִׁיתִין יוֹמִין – שִׁיתָא עֲלֵי. שִׁיתָא יוֹמִין – שִׁיתִין עֲלֵי.

תַּנְי, רַבִּין שְׁמַעוֹן בְּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: מִן צֵאת עֲלִין וְעַד חַפְגִּין – חֲמִשִּׁים יוֹם. מִן חַפְגִּין וְעַד הַשִּׁיתִין הַנּוֹכְבוֹת – חֲמִשִּׁים יוֹם. מִן שִׁיתִין הַנּוֹכְבוֹת עַד הַתְּאָנִים – חֲמִשִּׁים יוֹם. רַבִּי אוֹמֵר, כּוֹלְהֵן – אַרְבָּעִים אַרְבָּעִים יוֹם.

לְקַט תְּאֵנָה וְאִינוּ יוֹדְעֵי אִימְתֵי הִנְטָה? אָמַר רַבִּי יוֹנָה: מוֹנָה מוֹאָה יוֹמִין לְמַפְרַע. אִם חָל לְתוֹכָן חֲמִשָּׁה עָשָׂר בְּשַׁבָּט, וְהוּא יוֹדְעֵי אִימְתֵי הִנְטָה. אָמַר לֹא: וְהֲרֵי עָמַד בְּמִכְרֵי, וְהֵן עוֹשׂוֹת לְשָׁנָה אַחֲתָ! אָמַר לָהּ: וְהֲרֵי עִמְכֶם בְּצִיפּוּרֵי, וְהֵן עוֹשׂוֹת לְשָׁנִים!

הַלְכָה ב'

מִזְתַּנִּי הַטּוֹמֵן אֶת הַלּוֹף בְּשִׁבְעִיעִית, רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: לֹא יַפְחוֹת מִפְּאֵתִים, עַד גֹּבֵה שְׁלֹשָׁה טַפָּחִים, וְטַפַּח עֶפֶר עַל גִּבּוֹ. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: לֹא יַפְחוֹת מֵאַרְבַּעַה קַבִּין, עַד גֹּבֵה טַפַּח, וְטַפַּח עֶפֶר עַל גִּבּוֹ. וְטוֹמְנוּ בְּמָקוֹם דְּרִיסַת בְּנֵי אָדָם.

לוֹף שְׁעִבְרָה עֲלֵיו שְׁבִיעִיעִית, רַבִּי אֲלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אִם לְקַטּוּ הַעֲנָנִים אֶת עֲלֵיו – לְקַטּוּ. וְאִם לֹא – יַעֲשֶׂה חֲשִׁבוֹן עִם הַעֲנָנִים. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: אִם לְקַטּוּ עֲנָנִים אֶת עֲלֵיו – לְקַטּוּ. וְאִם לֹא – אִין לַעֲנָנִים עֲמוּ חֲשִׁבוֹן.

לוֹף שֶׁל עֶרֶב שְׁבִיעִיעִית שֶׁנִּכְנַס לְשִׁבְעִיעִית, וְכֵן בְּצִלִים חֲקִיצוֹנִים, וְכֵן פּוֹאָה שֶׁל עֵידִית, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: עוֹקְרִין אוֹתָן בְּמֵאֲרוּפוֹת שֶׁל עֵין. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: בְּקַרְדּוּמוֹת שֶׁל מִתְּכוֹת. וּמוֹדִים בְּפוֹאָה שֶׁל צִלְעוֹת – שְׁעוֹקְרִין אוֹתָן בְּקַרְדּוּמוֹת שֶׁל מִתְּכוֹת.

מֵאִימְתֵי מוֹתֵר אָדָם לִקַּח לוֹף בְּמוֹצָאי שְׁבִיעִיעִית? רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִיָּד. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: מִשְׁיַרְבָּה הַחֲדָשׁ.

גְּמֵרָא הַטּוֹמֵן אֶת הַלּוֹף. עַד כְּדוֹן לוֹף. בְּצִלִים? אָמַר רַבִּי יוֹנָה: הֵיא לּוֹף, הֵיא בְּצִלִים.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵה: מִסְתַּבְּרָא בְּבְצִלִים, אֲפִילוּ פְחוֹת מִכָּאֵן – מוֹתֵר, דְּאִינִין שְׁפִין.

לוח ששעברה עליו שביעית כו'. רבי אבהו בשם רבי יוחנן: אתיא דרבי יהודה – פרבי ליעור, ודרבי יוסי – פרבי יהושע. דתנינן תמן: העניים – אוכלין אחר הביעור, אבל לא עשירים; דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר: אהד

[דף י"ד ע"א]

עניים ואהד עשירים – אוכלין אחר הביעור.

רבי אימי בעי קומי רבי יוחנן: מתניתא עד שלא גזרו על הספיחים? אמר ליה: וכי בעלייה הית? סבר רבי אימי: איסור ספיחים – תורה! אומר רבי ירמיה: בעלי לוח שוטה – היא מתניתא.

איתי רב הושעיא מתניתא דבר קפרא מן דרומא, ותני: עלי לוח [שוטה] ועלי בצלים: אית לה מימר: עלי בצלים השוטיין?

מילתיה דרבי ירמיה אמרה: דבר שיש לו ביעור שנמצא בתוך דבר שאין לו ביעור – יש לו ביעור. מה עבד לה רבי ירמיה? פתר לה: בששוקא בעליו.

רבי יוסי פתר לה מתניתא – לפני ראש השנה השביעית. נטעו לפני ראש השנה השביעית, ועשה ביצים לפני שביעית, ודיכנו בשביעית, עקרו במוצאי שביעית, אין תימר: דיכון בעיקור – פולז לעניים. אין תימר: אין דיכון בעיקור – אין פולז לעניים. מספק – ועשה השבון עם העניים.

רבי הוסיא פתר מתניתא – ערב ראש השנה שביעית. נטעו ערב ראש השנה שביעית, ועשה ביצה בתחילת שביעית, ודיכנו בשביעית, ועקרו בסוף שביעית, אין תימר: דיכון בעיקור – פולז לבעל הבית אין תימר: אין דיכון בעיקור – אין פולז לבעל הבית, לפיכך אין לעניים עמו השבון.

עשה בארץ שלש שנים – נתן לעניים רובע. שתי שנים – נתן לעניים שליש. שנה אחת – נתן לעניים מהצה.

רבי יוסה פתר מתניתא – לפני ראש השנה שביעית.

רבי הוסיא פתר מתניתא – ערב ראש השנה שביעית.

לוח של ערב שביעית כו'. רבי בון בר חייא בעא קומי רבי זעירא: אף בשאר

[דף י"ד ע"ב]

שני שבוע בן? והא תני: היתה שנייה נכנסת לשלישית – אינו מדכנו, ואינו מונע מפנו מים בשביל שיהא מעשר שני. היתה שלישית נכנסת לרביעית – מדכנו ומונע מפנו מים בשביל שיהא מעשר עני. הדיא אמרה: שדיכון בעיקור! רבי יוסי בשם רבי: לא תפתר שעקרון עד שלא צימחו.

וכן בצלים הקיצינים. קטינאי.

מודים בפאה של צלעית. פיטרה. ותני עלה: מקום שנהגו לחרוש – יחרוש. לנפש – ונפש.

מִסְכַּת זְבִים פְּרָק שְׁנִי

א. הַעֹבְדֵי כֹכְבִים וְהַגֵּר תּוֹשֵׁב - אֵינָן מִטְמְאִין בְּזִיבָה, וְאֵף עַל פִּי שְׂאִינָן מִטְמְאִין בְּזִיבָה - טְמֵאִין כְּזִבִין לְכָל דְּבָרֵיהֶם. וְשׁוֹרְפִין עֲלֵיהֶן אֶת הַתְּרוּמָה, וְאֵין חֵיבִין עֲלֵיהֶן עַל טְמֵאת מִקְדָּשׁ וּקְדָשִׁיו. טוּמְטוּם וְאַנְדְּרוּגִינוּס שְׂרָאוּ לְבָן אוֹ אֲדָם - אֵין שׁוֹרְפִין עֲלֵיהֶן אֶת הַתְּרוּמָה, וְאֵין חֵיבִין עֲלֵיהֶן עַל טְמֵאת מִקְדָּשׁ וּקְדָשִׁיו. רָאוּ לְבָן וְאֲדָם כְּאַחַד - שׁוֹרְפִין עֲלֵיהֶן אֶת הַתְּרוּמָה, וְאֵין חֵיבִין עֲלֵיהֶן עַל טְמֵאת מִקְדָּשׁ וּקְדָשִׁיו. הַנוֹגֵעַ בְּלֶבֶן וְאֲדָם, וְנִכְנַס לְמִקְדָּשׁ - פְּטוּר. הוּא עֲצָמוֹ שְׁנֹגַע בְּלֶבֶן וְאֲדָם, וְנִכְנַס לְמִקְדָּשׁ - פְּטוּר. הֵיךְ מוֹנֵה לְלֶבֶן וְרָאָה אֲדָם, לְאֲדָם וְרָאָה לְבָן - הֵרִי זֶה אֵינוֹ סוֹתֵר :

ב. וּמָה בֵּין זֹב וְלִשְׁכַּבַּת זֶרַע? זֹב בָּא מִבְּשַׂר הַמֵּת, שְׁכַבַּת זֶרַע מִבְּשַׂר הַחַי. זֹב דּוֹמֶה לְלֶבֶן בִּיצָה הַמּוֹזֶרֶת, וְשְׁכַבַּת זֶרַע קְשׁוּרָה כְּלֶבֶן בִּיצָה שְׂאִינָה מוֹזֶרֶת. שְׁכַבַּת זֶרַע אֲדָמָה - טְהוּרָה, וְהָאִשָּׁה תּוֹלָה בָּהּ :

ג. זָב, תּוֹלִין אוֹתוֹ בְּמֵאֶכְל, וּבְכָל מִינֵי מֵאֶכְל; דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן פִּינְחָס אוֹמֵר בְּשֵׁם רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתִירָא: הַחֵלֶב וְהַגְּבִינָה, וּבְשַׂר שְׂמֹן, וְיֵיזֵן יֵשֵׁן, וְגִירִיסִין שֶׁל פּוֹל, וּבִיצִים, וּמוֹרִים - מְרַגְלִילִין לְדָבָר זִיבָה. תִּינוּק - תּוֹלִין לוֹ בְּחִמְשָׁה דְּבָרִים; בְּמֵאֶכְל וּבְמִשְׁתָּהּ, בְּמִשָּׂא וּבְקִפְצָה, בְּחֵלִי שֶׁלוֹ וְשֶׁל אִמּוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מִשׁוּם רַבִּי שְׁמַעוֹן: כֶּשֶׁם שֶׁתּוֹלִין שְׁכַבַּת זֶרַע מֵעַת לְעַת, כֵּךְ לְמִרְאָה וְלַהֲרַהוּר מֵעַת לְעַת. אָבֵל לְמֵאֶכְל וְלְמִשְׁתָּה לְמִשָּׂא וְלִקְפִיצָה - תּוֹלִין לוֹ כָּל זְמַן שֶׁהוּא מְצַטְעֵר:

ד. עוֹבֵד כֹּכְבִים שְׂרָאָה קָרִי וְנִתְגַּיֵר - מִיַּד מִטְמֵא בְּזִיבָה. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמָּן שְׁתַּגְּיֵר מֵהוּל. אָבֵל מִלְּוֹ אַחֲרֵי כֵךְ רָאָה - תּוֹלִין לוֹ כָּל זְמַן שֶׁהוּא מְצַטְעֵר, בֵּין עוֹבֵד כֹּכְבִים וּבֵין יִשְׂרָאֵל:

ה. הַמוֹצֵא מֵת מִשְׁכָּב לְרַחֲבָה שֶׁל דָּרֶךְ; לְנִזְיֹר וְלַעוֹשֶׂה פֶּסַח - טְהוּר. וְלַתְּרוּמָה -

טְמֵא. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? שְׂאִין שֵׁם מְקוֹם לְעֹבֵר. אָבֵל יֵשׁ שֵׁם מְקוֹם לְעֹבֵר, אֵף לַתְּרוּמָה - טְהוּר. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּמָה הֵלֶךְ בְּרִגְלָיו. אָבֵל בְּטַעוֹן וּבְרֹכֹב - טְמֵא, שְׂמָהֵלֶךְ בְּרִגְלָיו אֶפְשָׁר לוֹ שְׂלֵא לִגְעַ וְשְׂלֵא יֵאָהֵל וְשְׂלֵא יִסִּיט, אָבֵל בְּטַעוֹן וּבְרֹכֹב אֵי אֶפְשָׁר לוֹ שְׂלֵא יִגְעַ וְשְׂלֵא יֵאָהֵל וְשְׂלֵא יִסִּיט. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? כִּשְׂמֵצָאוֹהוּ שְׁלֵם. אָבֵל בְּמִשְׁבֵּר וּמִפְרָק - טְהוּר, שְׂמָא בֵּין הַפְּרָקִים עֹבֵר. וּבִקְבָר, אֵף עַל פִּי שְׂמֵשְׁבֵר וּמִפְרָק - טְמֵא, שֶׁהַקְּבָר מְצַרְפוֹ. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּטְמֵאת הַתְּהוּם. אָבֵל בְּטְמֵאָה יְדוּעָה - טְמֵא. אֵי זֶה הֵיא טְמֵאת הַתְּהוּם? שְׂלֵא הַכִּיר בָּהּ אַחַד בְּסוּף הָעוֹלָם, אָבֵל הַכִּיר בָּהּ אַחַד בְּסוּף הָעוֹלָם - אֵין זֶה טְמֵאת הַתְּהוּם. מְצָאוֹ טְמוֹן בְּתַכָּן אוֹ בְּעַפְרָן אוֹ בְּצִרוּרֹת - הֵרִי זֶה טְמֵאת הַתְּהוּם. אָבֵל הַנִּקְבֵר בְּמִים וּבְאֶפְלָה וּבִנְקִיקֵי הַסְּלַעִים - אֵין זֶה קָבֵר הַתְּהוּם. אֵין קָבֵר הַתְּהוּם אֶלָּא לְמַת בְּלֶבֶד:

מִסְכַּת זְבִים פְּרָק שְׁלִישִׁי

א. חֲמֹר בְּזָב שְׂאִין בְּזָבָה, וּבָהּ שְׂאִין בְּזָב. שְׁהֵזֵב - טַעוֹן בִּיאַת מִים חַיִּים, וְהַזְבָּה - אֵינָה טַעוֹנָה בִּיאַת מִים חַיִּים. זָב - מִטְמֵא בְּזִיבַת כֵּן יוֹמוֹ, וְזָבָה - לְעֶשְׂרֵת יָמִים. זָב - אִם רָאָה שְׁלֹשׁ רְאִיּוֹת לַיּוֹם אַחַד - טְמֵא. וְזָבָה - אֵינָה טְמֵאָה אֶלָּא בְּשֹׁלֶשׁ רְאִיּוֹת לְשֹׁלֶשֶׁת יָמִים. זָב - אֵין הֵימִים שְׁלוֹ עוֹמְדִין לְפָנָיו, מֵה שְׂאִין בֶּן בְּזָבָה. זָב - נִזְקֵק לְסַפִּירַת שְׁבָעָה בְּשִׁתֵּי רְאִיּוֹת, מֵה שְׂאִין בֶּן בְּזָבָה. זָב - אֵין מִינּוֹ סוֹתֵרוֹ, מֵה שְׂאִין בֶּן בְּזָבָה. זָב - מִטְמֵא בְּלֶבֶן, מֵה שְׂאִין בֶּן בְּזָבָה: חֲמֹר בְּזָבָה מִבְּזָב, שְׁהֵזֵבָה מִטְמֵאָה מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב בְּרֵאִיָּה כָּל שְׂהוּא, וְשׁוֹמְרַת יוֹם כְּנֶגֶד יוֹם - בְּכָל שְׂהוּא. וְאֲסוּרָה בְּתִשְׁמִישׁ הַמְּטָה, וּמִטְמֵאָה אֶת בּוֹעֲלָהּ, וּמִטְמֵאָה מֵעַת לְעַת, וּמִטְמֵאָה מִבְּפָנִים כְּבַחוּזָן, וּמִטְמֵאָה בְּאוּנְסִין, וּמִטְמֵאָה בְּאֲדָם. מֵה שְׂאִין בֶּן בְּזָב:

ב. חֲמֹר בְּזָב שְׂאִין בְּטֵמֵא-מֵת, וּבְטֵמֵא-מֵת מֵה שְׂאִין בְּזָב. שְׁהֵזֵב עוֹשֶׂה מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב לְטֵמֵא אֲדָם וְלְטֵמֵא בְּגָדִים, וְעַל גְּבוֹי מִדָּף,

וּמִטְמָא כְּלֵי שֵׁטֶף וְכֵלֵי חֶרֶס מִקֶּה צְמִיד
פְּתִיל בְּהֶסֶט. זֹכּוֹ וְרָקוֹ וּמִימֵי רִגְלָיו -
מִטְמָאִין טְמָאָה חֲמוּרָה, וּמִטְמָאִין אוֹכְלִין
וּמִשְׁקִין, וְכֵלֵי שֵׁטֶף בְּמַגֵּעַ, וְכֵלֵי חֶרֶס בְּהֶסֶט.
וְחֵיב בְּקִרְבָּן, וְטֻעוֹן בֵּיאַת מִים חַיִּים, מֵה
שְׂאִין כֵּן בְּטְמָא מַת. חֲמַר בְּטְמָא מַת, שֵׁטְמָא
מַת טֻעוֹן הַזָּאָה שְׁלִישִׁי וּשְׁבִיעִי, מֵה שְׂאִין כֵּן
בְּזָב:

ג. חֲמַר בְּזָב מֵה שְׂאִין בְּמִצְרַע, וּבְמִצְרַע
שְׂאִין בְּזָב. חֲמַר בְּזָב, שְׂזָב מִטְמָא בְּהֶסֶט
וְטֻעוֹן בֵּיאַת מִים חַיִּים, מֵה שְׂאִין כֵּן בְּמִצְרַע.
חֲמַר בְּמִצְרַע, שֶׁהַמִּצְרַע מִטְמָא בְּבִיאָה
וְטֻעוֹן הַזָּאָת מִים חַיִּים, מֵה שְׂאִין כֵּן בְּזָב.
חֲמַר בְּזָבָה שְׂאִין בְּמִצְרַעַת, וּבְמִצְרַעַת מֵה
שְׂאִין כֵּן בְּזָבָה. שֶׁהַזָּבָה מִטְמָאָה בְּהֶסֶט,
וּמִטְמָאָה אֶת בּוֹעֵלָהּ, מֵה שְׂאִין כֵּן בְּמִצְרַעַת.
חֲמַר בְּמִצְרַעַת, שֶׁהַמִּצְרַעַת מִטְמָאָה בְּבִיאָה,
וְטֻעוֹנָה הַזָּאָת מִים חַיִּים, מֵה שְׂאִין כֵּן בְּזָבָה:

מִסְכַּת זָבִים פָּרָק רִבְעִי

א. טְמָא הַמֶּכֶה אֶת הַטְּהוֹר, וְהַטְּהוֹר שֹׁמֵךְ
אֶת הַטְּמָא, בְּגִדֵי טְהוֹר - טְמָאִים; דְּבָרֵי רַבִּי
מֵאִיר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים: טְהוֹר הַמֶּכֶה אֶת
הַטְּמָא, בְּגִדֵי טְהוֹר - טְהוֹרִין. טְמָא הַמֶּכֶה
אֶת הַטְּהוֹר, בְּגִדֵי טְהוֹר - טְמָאִים, שְׂאֵם
יִמְשֹׁף הַטְּהוֹר, הָרִי הַטְּמָא נּוֹפֵל. רַבִּי שְׁמַעוֹן
אוֹמֵר: תִּקְעוּ - טְמָא. רַתְקוּ - טְהוֹר. רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר: טְטַרְקֵי שְׁשֻׁנֵי רֵאשִׁיָּה נּוֹגְעִים
בְּאַרְץ, וְאַמְצָעִיתָהּ רּוֹפֶפֶת, וְהַטְּמָא וְהַטְּהוֹר
יוֹשְׁבִים עָלֶיהָ, בְּגִדֵי טְהוֹר - טְהוֹרִין. וְחֲכָמִים
אוֹמְרִין: עַד שֶׁיֵּהָא זֶה מְגִיף זֶה פּוֹתַח, וְעַד
שֶׁיֵּהָא זֶה מּוֹשֵׁף הֵילֶךְ זֶה מּוֹשֵׁף הֵילֶךְ. רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר: עַד שֶׁיֵּהָא הַטְּהוֹר מַעֲלֶה אֶת
הַטְּמָא. רַבִּי שְׁמַעוֹן מְטַהֵר. וּמוֹדָה רַבִּי
שְׁמַעוֹן בְּשָׂנִים שֶׁהֵיוּ טוֹחֲנִין בְּרַחִים שֶׁל יָד
אוֹ (בְּרַחִים) שֶׁל חֲמוּר, אוֹ טוֹעֲנִין בְּזָמֵן
שֶׁמְשָׂאֵן כְּבֹד, בְּגִדֵי טְהוֹר - טְמָאִין:

ב. צִיצִיתוֹ שֶׁל טְמָא עַל גְּבֵי טְהוֹר - טְהוֹר.
צִיצִיתוֹ שֶׁל טְהוֹר עַל גְּבֵי טְמָא, אִם עֶמֶד
טְמָא - טְהוֹר, וְאִם עֶמֶד טְהוֹר - טְמָא.
צִיצִיתוֹ שֶׁל טְמָא עַל גְּבֵי צִיצִית שֶׁל טְהוֹר,

אִם עֶמֶד טְמָא - טְהוֹר. אִם עֶמֶד טְהוֹר -
טְמָא. צִיצִית שֶׁל טְהוֹר עַל גְּבֵי צִיצִיתוֹ שֶׁל
טְמָא, בֵּין שְׁעֶמֶד טְמָא בֵּין שְׁעֶמֶד טְהוֹר -
טְהוֹר:

ג. שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים רַבִּי אֱלִיעֶזֶר חֲסָמָא מְשׁוּם
רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מְטַמָּא, וְחֲכָמִים מְטַהֲרִין. נְדָה
שְׁלִשְׁכָּה עִם הַטְּהוֹרָה בְּמַטָּה, כִּפְהָ שְׁבִרְאָשָׁה
- רַבִּי אֱלִיעֶזֶר חֲסָמָא מְשׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
מְטַמָּא, וְחֲכָמִים מְטַהֲרִין. נוֹטְלַת עֲרֻבָה
מִלְּאָה בְּגִדִים בְּזָמֵן שֶׁמְשָׂאָה כְּבֹד, רַבִּי
אֱלִיעֶזֶר חֲסָמָא מְשׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מְטַמָּא,
וְחֲכָמִים מְטַהֲרִין. יֹשֵׁב בְּסַפִּינָה, כְּלִים
שְׁבִרְאָשָׁה הִנֵּס שְׁבַסְפִּינָה, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר חֲסָמָא
מְשׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מְטַמָּא, וְחֲכָמִים
מְטַהֲרִים:

ד. זָב שֶׁהָיָה מְטֹל עַל חֲמֵשׁ כִּסוּיֹת לְרַחֲבָן -
כֵּלָן טְהוֹרִין, שְׂאִין אֶחָד מֵהֶן נוֹשֵׂא אֶת רְבוֹ.
וְאִם הָיָה אֲמָצְעִי גְבוּהָ - טְמָא, מִפְּנֵי שְׂרָבוֹ
נִשָּׂא עָלָיו. וּמוֹדָה רַבִּי שְׁמַעוֹן שְׂאֵם יֹשֵׁב עַל
גְּבֵי גֵשִׁישׁ שֶׁל מַטָּה, וְטְלִית תַּחַת שְׁתֵּי רִגְלָיו
שֶׁל גֵּשִׁישׁ - שְׁטַמְאֹת. וּבְכַהֲמָה תַּחַת שְׁתֵּי
רִגְלָיִם וְיָד אַחַת, אוֹ תַּחַת שְׁתֵּי יָדַיִם וְרִגְלָל
אַחַת - שְׁטַמְאָה:

ה. זָב שֶׁהִקִּישׁ עַל אֵילָן שִׁכְחוּ רַע אוֹ עַל
שׁוֹכָה שִׁכְחָה רַע, וְנִפְלוּ מִמֶּנּוּ פְּגִין אוֹ
שׁוֹכּוֹת, וְעָלִיָּהֶן מִשְׁקָה טּוֹפַח - טְמָאִין.
הִקִּישׁ עַל גְּבֵי תַנּוּר וְנָפֵל הֵימָנוּ כִּכּוּר תְּרוּמָה
- טְהוֹר. וְאִם הָיָה חֶרֶס מְדַבֵּק בּוֹ - טְמָא.
הִשְׁדָּה, וְהַתְּבָה, וְהַמְּגָדֵל, אֵף עַל פִּי שְׁהֵן
בְּאִין בְּמִדָּה - טְמָאִים. וְרַבִּי נַחֲמִיָּה וְרַבִּי
שְׁמַעוֹן מְטַהֲרִין בְּאֵלוֹ. וְאִם הָיוּ נְסוּטִין -
טְמָאִין. זֶה הַכֶּלֶל: כֹּל שֶׁהוּא מְכַח הַסְּטָה -
טְמָאָה, וּמְכַח רְעֵדָה - טְהוֹר. רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר: עַל קוֹרוֹת בֵּית הַבַּד, בְּזָמֵן שֶׁהֵיא
נִפְרָצֶת - טְהוֹרָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: אֵף עַל
קוֹרוֹת הַבְּלָנִים, בְּזָמֵן שֶׁהֵיא מִפְּקָקֶת וְאֵינָה
נִשְׁמַטָּת:

ו. הַזָּב כִּכְף מֵאֲזֵנָיִם, וּמִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב כִּכְף
שְׁנֵיהֶם, אִם הַזָּב כּוֹרַע - מְטַמָּאִין אֶחָד וּפּוֹסְלִין
אֶחָד. אִם הָיוּ הֵן מְכַרְעִין - מְטַמָּאִין שְׁנֵיִם

בְּמִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב שֶׁל זָב וְזָבָה נִדְּהָ וְיֹולֶדֶת
וּמְצָרָע – מְטֻמְאֵין שְׁנַיִם וּפּוֹסְלִין אֶחָד. אֶחָד
הַנוֹגֵעַ וְאֶחָד הַמְּסִיט וְאֶחָד הַנוֹשֵׂא וְאֶחָד
הַנִּשְׂא, וּמְסִיט אֵין בְּהֵם :

ד. בְּזוֹבוּ שֶׁל זָב, וּבִרְקוֹ, וּבִשְׂכַבַת זָרְעוֹ,
וּבְמִימֵי רִגְלָיו, וּבִדְם הַנִּגְדָה – מְטֻמָּא שְׁנַיִם
וּפּוֹסֵל אֶחָד. אֶחָד הַנוֹגֵעַ וְאֶחָד הַמְּסִיט.
וּמְסִיטוֹ וְנוֹשֵׂא וְנִשְׂא אֵין לָהֶם. אֵין לָךְ דְּבָר
שְׂאֵין בּוֹ רוּחַ חַיִּים שֶׁמְטֻמָּא בְּהֵסֵט, וְאֵין
דְּבָר מְסִיט אֶת הַטְּמָא מְטֻמָּא אֶלָּא שֵׁישׁ בּוֹ
רוּחַ חַיִּים :

ה. הַנוֹגֵעַ בְּצִמְר נְבֵלָה וּבְנִימֵי מְרַכָּב, וּבְמִי
חֻטָּאת שֵׁישׁ בְּהֵן כְּדֵי הַזֵּיחָה – מְטֻמָּא שְׁנַיִם
וּפּוֹסֵל אֶחָד, שְׂאֵי אֶפְשָׁר לְנוֹגֵעַ שְׂלָא יִסִּיט.
פֶּרֶשׁ – מְטֻמָּא אֶחָד וּפּוֹסֵל אֶחָד. בְּקֶרֶן שֶׁל
נְבֵלָה, וּבַעֲזֵן שֶׁל מְרַכָּב, וּבְמִי חֻטָּאת שְׂאֵין
בְּהֵם כְּדֵי הַזֵּחָה – מְטֻמָּא אֶחָד וּפּוֹסֵל אֶחָד.
הַנוֹגֵעַ בְּבוֹעֵל נִדְּהָ וּבַעֲבוּדַת כּוֹכְבִים –
מְטֻמָּא אֶחָד וּפּוֹסֵל אֶחָד בֵּין אָדָם בֵּין כְּלַיִם.
פֶּרֶשׁ – מְטֻמָּא אֶחָד וּפּוֹסֵל אֶחָד. עֲבוּדַת
כּוֹכְבִים – כְּשֶׁרֶץ, וּמִשְׁמִשְׂיָה – כְּשֶׁרֶץ. רַבִּי
עֲקִיבָא אוֹמֵר: כְּנִדְּהָ, וּמִשְׁמִשְׂיָה – כְּשֶׁרֶץ,
שְׁנֹאמֵר (יִשְׁעִיָה ל, כב): "תִּזְרַם כְּמוֹ דְּוָה צֵא
תֹאמֵר לוֹ" – מַה נִּדְּהָ מְטֻמְאָה בְּמִשְׂא, אֶף
עֲבוּדַת כּוֹכְבִים מְטֻמָּא בְּמִשְׂא. הַמְּכַנִּיס
רֹאשׁוֹ וְרַבּוֹ לְבֵית עֲבוּדַת כּוֹכְבִים – טְמָא. כְּלַי
חֵרֵס שֶׁהַכְּנִיס אוֹירוֹ לְבֵית עֲבוּדַת כּוֹכְבִים –
טְמָא. הַסְּפִסְלִין וְהַקְּתָדְרָאוֹת שֶׁהַכְּנִיס רַבֵּן
לְבֵית עֲבוּדַת כּוֹכְבִים – טְמָא. יֵין שֶׁהַעוֹבֵד
כּוֹכְבִים מְנַסְכוֹ, אִם יֵשׁ בּוֹ כִּזַּיִת – מְטֻמָּא
טְמָאָה חֲמוּרָה, וְאִם לֹא – אֵינוֹ מְטֻמָּא
טְמָאָה חֲמוּרָה אֶלָּא טְמָאת מִשְׁקִין בְּלַבָּד :

ו. הַאוֹכֵל מִנְבֵּלַת עוֹף טְהוֹר, מִן הַעֲצָמוֹת
וּמִן הַגִּידִים, מִן הַשְּׁלָל שֶׁל בִּיעִצִים, מִן הַדָּם
וּבִשָׂר מִן הַחַי – טְהוֹר. מִן הַאֲשָׁפוֹל שֶׁל
בִּיעִצִים, וּמִן הַקְּרַקְבָן וּבְנֵי מַעִים, אוֹ שֶׁהַמְּחָה
אֶת הַחֵלֶב וּגְמָעוֹ – טְהוֹר. כְּרָכָה בַּחֲזֵרַת
וּבִלְעָה – טְמָא. בְּסִיב וּבִלְעָה – טְהוֹר. הַקִּיאָה
וְהִיא בְּבֵית הַבְּלִיעָה – מְטֻמָּא אֶחָד וּפּוֹסֵל
אֶחָד. הַקִּיאָה וְחֹזֵר וּבִלְעָה וְהִיא בְּבֵית
הַבְּלִיעָה – מְטֻמָּא שְׁנַיִם וּפּוֹסֵל אֶחָד. בִּלְעָה

וּפּוֹסְלִין אֶחָד. בְּאָדָם, בֵּין שֶׁהִזָּב מְכָרִיעַ וּבֵין
שְׂכָרֵעַ אֶת הַזָּב – מְטֻמְאֵין שְׁנַיִם וּפּוֹסֵל אֶחָד.
הַזָּב בְּכַף מֵאֲזֵנָיִם, וְאוֹכְלִין וּמִשְׁקִין בְּכַף
שְׁנֵיָה, כְּרַע הַזָּב – מְטֻמְאֵין אֶחָד וּפּוֹסֵל אֶחָד.
כְּרַעוֹ הֵן – טְהוֹרִין. פֶּרֶשׁ – מְטֻמָּא אֶחָד
וּפּוֹסֵל אֶחָד. וְאִם אֵינוֹ יָדוּעַ, אֶף עַל פִּי שְׂאֵין
גְּבוּהֵין מִן הָאָרֶץ אֶלָּא כֹּל שֶׁהוּא – נוֹתֵינִין
עֲלֵיהֶן חוֹמְרֵי נִשְׂא וְחוֹמְרֵי נוֹשֵׂא :

ז. יֵשֵׁב עַל גְּבִי קוֹרָה, הַכְּלַיִם שֶׁבְּעַקֵּל –
טְמָאֵין. עַל הַמְּכַבֵּשׁ שֶׁל כּוֹבֵשׁ, בְּזִמְן שֶׁהוּא
טְעוּן בְּאֶבְנִים, כְּלַיִם שֶׁתַּחְתּוֹ – טְהוֹרִין. וְרַבִּי
נַחֲמִיָה מְטֻמָּא. בְּזִמְן שֶׁהוּא חוֹזֵר בְּכְלַיִם,
כְּלַיִם שֶׁתַּחְתּוֹ – טְמָאֵין :

מִסְכַּת זְבִים פֶּרֶק חֲמִישִׁי

א. הַחֲמִירָה הַתּוֹרָה בְּאוֹכְלִין וּמִשְׁקִין וּמִדָּף
שְׁעַל הַזָּבִין, מִן אוֹכְלִין וּמִשְׁקִין וּמִדָּף
שֶׁתַּחַת הַזָּב, מִמִּשְׁכָּב וּמוֹשָׁב שְׁעַל הַזָּב.
בְּמִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב שֶׁתַּחַת הַזָּב, מִן אוֹכְלִין
וּמִשְׁקִין וּמִדָּף שֶׁתַּחַת הַזָּב. בְּמִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב
שֶׁתַּחַת הַזָּב, מִן הָאָדָם שֶׁתַּחַת הַזָּב. בְּאָדָם
בֵּין מַתַּחַת בֵּין מַעַל הַזָּב, מִמִּשְׁכָּב וּמוֹשָׁב
שְׁעַל הַזָּב :

ב. רַב הַטְּמָא עַל הַטְּהוֹר אוֹ עַל מְקַצְתּוֹ, בֵּין
בְּזָב בֵּין בְּמִשְׁכָּב – טְמָא. מְקַצֵּת טְמָא עַל
הַטְּהוֹר אוֹ עַל מְקַצְתּוֹ, מְקַצֵּת טְהוֹר עַל
הַטְּמָא אוֹ עַל מְקַצְתּוֹ, בְּזָב – טְמָא, וּבְמִשְׁכָּב
– טְהוֹר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: מְקַצֵּת טְהוֹר עַל
הַטְּמָא, אֶף בְּזָב – טְהוֹר :

ג. וְאֵלוֹ הֵן חֲבוּרִין: הַשְּׁנַיִם וְהַצְּרָנִים
וְהַשְּׁעָר שְׁלֵהֵן. וְאֵלוֹ הֵן מְקַצְתָם: רֹאשִׁי
אֲצַבְעוֹת יָדִים וּרְגֵלַיִם. כִּיחוֹ וְנִיעוֹ וְרִירוֹ, וּמִי
הָאֶף שְׁלוֹ – הָרִי הֵן כְּרָקוֹ. דְּמַעַת עֵינוֹ וְדָם
מִנְּפֹתוֹ, וְהַחֵלֶב בְּאִשָּׁה – מְטֻמְאֵין טְמָאת
מִשְׁקָה. זוֹבוֹ וְרָקוֹ וּמִימֵי רִגְלָיו – מְטֻמְאֵין
טְמָאָה חֲמוּרָה. זַעֲהָ וְלַחָה סְרוּחָה, וְהָרַעִי –
טְהוֹרִין מְכֻלוּם. וְכֵן דָם הַיּוֹצֵא מִפִּיו וּמִפִּי
הָאֵמָה שְׁלוֹ – טְהוֹרִין. שְׂכַבַת זָרְעוֹ, רַבִּי
אֲלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אֵין מְטֻמְאֵין בְּמִשְׂא. וְרַבִּי
יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: מְטֻמָּא בְּמִשְׂא, שְׂאֵי אֶפְשָׁר
לְשְׂכַבַת זָרַע בְּלֹא צְחֻצְחוּי זִיבָה. הַנוֹגֵעַ

אָפְלוּ הֵן מָאָה, חוּץ מִמְשָׁקָה טְבוּל יוֹם, שֶׁהֵן פּוֹסְלִין וְאֵינָן מִטְמְאִין.

ג. חֹמֶר בְּיָדַיִם מִטְבוּל יוֹם, שֶׁהֵיְדִים מִטְמְאוֹת אֶחָד וּפּוֹסְלוֹת אֶחָד בְּקֹדֶשׁ, וּפּוֹסְלוֹת אֶת הַחֲלִין שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל טְהוּרַת תְּרוּמָה, וּמִטְמְאוֹת אֶת הַמְשָׁקִין לַעֲשׂוֹת תְּחִלָּה. וְיֵשׁ יָדַיִם שֶׁמִּטְמְאִין אוֹכְלֵי חֲלִין, בְּאֵלוֹ יָדַיִם? בְּיָדַיִם תְּחִלוֹת, וְכֹל שֶׁאֵינּוּ חֲבוּר בְּטְבוּל יוֹם - חֲבוּר בְּיָדַיִם. חֹמֶר בְּאוֹכְלֵין שֶׁאֵינּוּ בְּמִשְׁקִין, וּבְמִשְׁקִין מִה שֶׁאֵינּוּ בְּאוֹכְלֵין, שֶׁהָאוֹכְלֵין יֵשׁ לָהֶן יְדוֹת וְאֵינּוּ צְרִיכָה מִחֻשְׁבָּה לְאוֹכְלֵין, וְסָפִיקֵן לְטַמְּא אַחֲרֵיהֶם - טַמְּא, וְאֵינּוּ לָהֶם טְהוּרָה מִטְמְאָתָן. חֹמֶר בְּמִשְׁקִין, שֶׁהַמְשָׁקִין לְעוֹלָם תְּחִלָּה, לְטַמְּא אֶת הַמְשָׁקִים לְהִיּוֹת תְּחִלָּה, וְאֵת הָאוֹכְלֵין לְהִיּוֹת שְׁנַיִם, וְלְטַמְּא כְּלֵי שֶׁטֶף מֵאֲחוּרָיו וְכֵלֵי חֶרֶס מֵאֲוִירוֹ. וְיֵשׁ מֵהֶם שֶׁנַּעֲשׂוּ אֵב הַטְּמָאָה לְטַמְּא אֶדָם, לְטַמְּא בְּגָדִים, וּמִטְמְאִין בְּכֹל שֶׁהוּא, מִה שֶׁאֵינּוּ כֵּן בְּאוֹכְלֵין. חֹמֶר בְּמִים מִה שֶׁאֵינּוּ בְּמִשְׁקִין וּבְמִשְׁקִין מִה שֶׁאֵינּוּ בְּמִים, שֶׁהַמִּים נַעֲשִׂין אֵב הַטְּמָאָה לְטַמְּא אֶדָם וְלְטַמְּא בְּגָדִים, וּפּוֹסְלֵין אֶת הַמִּקְוָה בְּשִׁלְשֵׁת לוּגִין, וְאֵת הַגּוֹף בְּשִׁלְשֵׁת לוּגִין, מִה שֶׁאֵינּוּ כֵּן בְּמִשְׁקִין. חֹמֶר בְּמִשְׁקִין שֶׁהַמְשָׁקִין אֵינּוּ לָהֶם טְהוּרָה מִטְמְאָתָן, וְאֵינּוּ טְהוּרִין בְּגוֹף, וּפּוֹסְלֵין אֶת הַמִּקְוָה בְּשָׁנֵי מְרָאָה, מִה שֶׁאֵינּוּ כֵּן בְּמִים.

ד. אֲחוּרֵי כְּלִים שֶׁנִּטְמְאוּ בְּמִשְׁקִין, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: מִטְמְאִין אֶת הַמְשָׁקִין וְאֵינּוּ פּוֹסְלִין אֶת הָאוֹכְלֵין, וְהִלְכָה כְּדַבְּרֵיו. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: מִטְמְאִין אֶת הַמְשָׁקִין וּפּוֹסְלִין אֶת הָאוֹכְלֵין. וְקָל וְחֹמֶר, וּמִה אִם טְבוּל יוֹם שֶׁאֵינּוּ מִטְמָא מִשְׁקָה חֲלִין - פּוֹסֵל אוֹכְלֵי תְּרוּמָה. אֲחוּרֵי כְּלִים שֶׁהֵן מִטְמְאִים מִשְׁקָה חֲלִין, דִּין הוּא שֶׁיִּפְסְלוּ אוֹכְלֵי תְּרוּמָה. שֶׁמַּעַן אֲחֵי עֲזָרְיָה אוֹמֵר: חֲלוּף הַדְּבָרִים! מִה אִם טְבוּל יוֹם שֶׁהוּא פּוֹסֵל אוֹכְלֵי תְּרוּמָה אֵינּוּ מִטְמָא מִשְׁקָה חֲלִין, אֲחוּרֵי כְּלִים שֶׁאֵינּוּ פּוֹסְלִין אוֹכְלֵי תְּרוּמָה, דִּין הוּא שֶׁאֵינּוּ מִטְמְאִין מִשְׁקָה חֲלִין. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: רָאָה אִיךָ הִלְכָה זֶה נִחְלָקוּ עָלֶיהָ אַבוֹת הָרַאשׁוֹנִים,

וְאֵינּוּ בַּה כְּזוּת - טְהוּר מְכֻלָּם. נִטֵּל צִפּוֹר וְאֹכְלָה, אִם יֵשׁ בַּה כְּזוּת - טַמְּא, וְאִם לֹא - טְהוּר: נִבְלַת הַבְּהֵמָה בְּפָנָיו בְּתוֹךְ פִּי - טַמְּא, וּבְכִית הַבְּלִיעָה - טְהוּר. נִבְלַת הָעוֹף בְּפָנָיו וּבְתוֹךְ פִּי - טְהוּר. וּבְכִית הַבְּלִיעָה - טַמְּא. נִמְצְאָת אוֹמֵר: בְּמִקּוּם שֶׁזוּ מִטְמָאָה - זֶה מִטְהַרְתָּ, וּבְמִקּוּם שֶׁזוּ מִטְהַרְתָּ - זֶה מִטְמָאָה. נִבְלַת עוֹף טַמְּא - כְּכַחֲצֵי פֶרֶס לְפָסֵל אֶת הַגְּזֵיָה. וְזוּ אֶחָד מִשְׁלֹשָׁה עֲשָׂר דְּבָרִים שֶׁבִּין נִבְלַת עוֹף טְהוּר וּבֵין נִבְלַת עוֹף טַמְּא. נִבְלַת עוֹף טַמְּא, כְּזוּת - בְּכִית הַבְּלִיעָה, כְּפִיצָה - לְטַמְּא טַמְּאֵת אוֹכְלֵין; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: זֶה וְזֶה כְּזוּת. וְרַבִּי חֲנִינָא אוֹמֵר: זֶה וְזֶה כְּפִיצָה:

ז. הָאוֹכֵל אֲכָר מִן הַחַי מִן הַבְּהֵמָה מִן הַחַיָּה וּמִן הָעוֹפוֹת טַמְּאִים - הָרִי זֶה לּוֹקָה שְׁמוֹנִים; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְחַכְמֵים אוֹמְרִים: אֵינּוּ לּוֹקָה אֶלָּא אַרְבָּעִים; הָאוֹכֵל אֲכָר מִן הַחַי מִן הַבְּהֵמָה מִן חַיָּה, מֵעוֹפוֹת טְהוּרִין - כֹּל שֶׁהוּא. וּמִן הַטְּמְאִין - עַד שִׁיְהִיּוּ בּו כְּזוּת.

מִסְכַּת טְבוּל יוֹם פֶּרֶק רֵאשׁוֹן

א. הַמְכַנֵּס חִלוֹת בֵּין לְהַפְרִישׁוֹן בֵּין שְׁלֹא לְהַפְרִישׁוֹן, פָּרְשׁוּ וְאַחַר כֵּךְ נִשְׁכָּן - נִפְסְלוֹת בְּמַנְיָן. מוֹסִיף עָלֵיהֶן הָאֲרוֹ וְגָרִיס שֶׁל טְפִיחַ, בְּזִמְן שֶׁאֵינּוּ קְלוּפִין. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אִף פּוֹלִין הַגְּמֻלוּנִין כִּיּוֹצֵא בָהֶן - טְהוּרִין בְּאֵב הַטְּמָאָה וְאֵינּוּ צָרִיךְ לֹמַר בְּטְבוּל יוֹם; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחַכְמֵים אוֹמְרִים: טְהוּרִין בְּטְבוּל יוֹם וְטַמְּאִין בְּכֹל הַטְּמְאוֹת. מוֹסִיף עָלֵיהֶן הָאֲרוֹ וְגָרִיס שֶׁל טְפִיחַ, בְּזִמְן שֶׁהֵן קְלוּפִין. הַתְּחִלִּין וְהַשְּׁנוּנִיּוֹת - חֲבוּר בְּטְבוּל יוֹם וְאֵינּוּ צָרִיךְ לֹמַר בְּכֹל הַטְּמְאוֹת. רַבִּי שְׁמַעוֹן כֵּן גְּמַלְיָאֵל אוֹמֵר, רַבִּי מֵאִיר הִיָּה אוֹמֵר: בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּכַכְרוֹת שֶׁל בַּעַל הַבֵּית, אֶבֶל בְּכַכְרוֹת שֶׁל נַחְתוּם - אֵינּוּ טַמְּא אֶלָּא הַקֶּצֶחַ וְהַשּׁוּמְשָׁמִין וְהַשְּׁנוּנִיּוֹת בְּלִבָּד.

ב. אֶחָד מִשְׁקָה שֶׁנִּטְמָא בְּאֵב הַטְּמָאָה וְאַחַד מִשְׁקָה שֶׁנִּטְמָא בְּוֹלַד הַטְּמָאָה - הָרִי הוּא תְּחִלָּה לְעוֹלָם. מִטְמָא חֲבָרוּ וְחֲבָרוּ אֶת חֲבָרוּ

וְדַנּוּ דְבָרֵי תוֹרָה מִדְּבָרֵי סוֹפְרִים וְדְבָרֵי סוֹפְרִים מִדְּבָרֵי תוֹרָה.

מִסְכַּת טְבוּל יוֹם פָּרָק שְׁנִי

א. עֶסֶה שְׁקָרָאָה שֵׁם חֲלֵטָהּ בְּצַפּוֹנָהּ, וְכֵן קִשּׁוּת שְׁקָרָא שֵׁם תְּרוּמָה בְּצַפּוֹנָהּ - הָרִי זֶה חֲבוּר. נִטְלָה חֲלֵטָהּ מִתּוֹכָהּ וְאַחֵר כִּף חֲזָרָה לְתוֹכָהּ - הָרִי זֶה אֵינוֹ חֲבוּר. הַמְקַפֶּה וְהַחֲמִיטָה שֶׁל חֲלִיץ, וְהַשְּׂמֵן שֶׁל תְּרוּמָה צָף עַל גְּבִיחָן, נִגַּע טְבוּל יוֹם בְּשֶׂמֶן - לֹא פָסַל אֲלֵא הַשְּׂמֵן. וְכֵן הַשְּׂמֵן שֶׁהוּא צָף עַל גְּבִי הַיֵּינ. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בֶּן רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אָמַר: בֵּית שְׂמַאי אוֹמְרִים אֵינוֹ חֲבוּר. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים: חֲבוּר. טְבוּל יוֹם שֶׁהִיָּה תוֹרֵם אֶת הַבוּר, וְנִפְלָה הַיֵּמֶנוּ חֲבִית שֶׁל תְּרוּמָה וְשִׁקְעָה כְּבוֹר (שֶׁל יֵינ), מִן הַשֶּׁפֶה וּלְפָנָיִם - חֲבוּר. מִן הַשֶּׁפֶה וְלַחוּץ - אֵינוֹ חֲבוּר. וְאִם הָיָה פְּטוּס, אֶפְלוּ יֵשׁ בּוֹ מֵאָה כּוֹר - כְּלוּ חֲבוּר.

ב. חֲבִית שְׁנֻקְבָה בֵּין מִשּׁוּלֵיהָ בֵּין מִצְדֵיהָ, וְנִגַּע בָּהּ טְבוּל יוֹם - טְמֵאָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: מִפִּיָּהּ וּמִשּׁוּלֵיהָ - חֲבוּר. מִפִּיָּהּ - מִפְּנֵי שֶׁהַמְשָׁקָה מְשׁוּףָה לְתוֹךְ יָדוֹ. וּמִשּׁוּלֵיהָ מִפְּנֵי שֶׁהַמְשָׁקָה גָּרוּר עַל גְּבִי יָדוֹ. אֲבָל מִן הַצְּדָדִין - יַעֲלֶה בְּאֶחָד וּמֵאָה. כַּעֲבוּעַ שֶׁבְּחֲבִית שְׁנוּקֵב וּמִכּוֹן מִבְּפָנָיִם לְבַחוּץ; רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: בְּכֻלָּן, מִן הַצְּדָדִין - יַעֲלֶה בְּאֶחָד וּמֵאָה. מַעֲשֵׂה שְׁבַעֲבַע יֵינ בְּעָרְב, וְכֹאֵו וְשֶׁאֵלוּ אֵת רַבִּי יְהוּדָה וְאָמַר: יַעֲלֶה בְּאֶחָד וּמֵאָה.

ג. אֲכַל שְׁנִפְרַס וּמַעוֹרָה בְּמִקְצַת, אִם יֵשׁ לוֹ יָד - אוֹחֲזִין אוֹתוֹ בְּיָד. עֲלָה - אוֹחֲזִין אוֹתוֹ בְּעֵלָה. יֵשׁ לוֹ זֶה זֶה וְזֶה - אוֹחֲזֵ בְּאִיּוֹ מֵהֵן שִׁירְצָה, אֵין לוֹ לֹא זֶה וְלֹא זֶה; רַבִּי מֵאִיר אוֹמַר: בְּגִדּוֹל. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר: בְּקִטָּן. רַבִּי נַחֲמִיָּה אוֹמַר: בְּטָהוּר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: בְּטָמֵא. בְּמָה דְבָרִים אָמוּרִים? בְּטְבוּל יוֹם, אֲבָל בְּשֶׂאֵר כָּל הַטְּמֵאוֹת - הָרִי זֶה חֲבוּר. רַבִּי מֵאִיר אוֹמַר: אֶחָד טְבוּל יוֹם וְאֶחָד כָּל הַטְּמֵאוֹת, שְׁנִמְשָׁף עִמּוֹ - חֲבוּר. וְשֶׁאֵינוֹ נִמְשָׁף עִמּוֹ - אֵינוֹ חֲבוּר.

ד. עֶסֶה שְׁנִדְמָעָה אוֹ שְׁנִתְחַמְצָה בְּשֶׂאֵר שֶׁל תְּרוּמָה - נִתְחַיְבַת בְּחֵלָה, וְאֵינָה נִפְסַלַת בְּטְבוּל יוֹם; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים: אֵין תְּחִיבַת בְּחֵלָה וְנִפְסַלַת בְּטְבוּל יוֹם. אָמַר רַבִּי מְנַחֵם בְּרַי יוֹסִי: אָמַרְתִּי לְפָנָי אָבָא, אֵי אַתָּה מוֹדֶה בְּמִקְפָּה וּבְחֲמִיטָה שֶׁל חֲלִיץ, וְהַשּׂוֹם וְהַשְּׂמֵן שֶׁל תְּרוּמָה צָף עַל גְּבִיחָן, שֶׁאִם נִגַּע טְבוּל יוֹם בְּמִקְצָתוֹ - לֹא פָסַל אֲלֵא מִקּוֹם מִגְּעוֹ בְּלִבָּד. אָמַר לִי: זֶה מִין אֶחָד וְזֶה שְׁנֵי מִינֵין.

ה. יָרַק שֶׁל תְּרוּמָה וּבִיצָה טְרוּפָה נִתּוּנָה עַל גְּבִיּוֹ, וְנִגַּע טְבוּל יוֹם בְּבִיצָה, כָּל הַסֹּדֵר הָעֲלִיּוֹן - חֲבוּר; דְּבָרֵי רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן. רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמְרִים: אֵינוֹ חֲבוּר, אֲלֵא הַקֶּלַח שְׁכַנְגָד יָדוֹ. עַל זֶה הָעֵיד רַבִּי יִשְׁמַעֵאל לְפָנָי חֻכְמִים בְּכֶרֶם בִּיבְנָה, שֶׁאֵינוֹ חֲבוּר אֲלֵא הַקֶּלַח שְׁכַנְגָד יָדוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: לֹא עַל זֶה הָעֵיד, אֲלֵא עַל הָעֲשׂוֹי כְּמוֹ כּוֹבַע שֶׁאֵינוֹ חֲבוּר.

ו. חוּט שֶׁל בִּיצָה שְׁקָרַם עַל דְּפָנָה שֶׁל לֶפֶס, וְנִגַּע בָּהּ טְבוּל יוֹם, מִן הַשֶּׁפֶה וּלְפָנָיִם - חֲבוּר, מִן הַשֶּׁפֶה וְלַחוּץ - אֵינוֹ חֲבוּר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמַר: אִף מִן הַשֶּׁפֶה וּלְפָנָיִם, כָּל שְׁנֻקְלָף עִמּוֹ - חֲבוּר, וְכָל שֶׁאֵינוֹ נִקְלָף עִמּוֹ - אֵינוֹ חֲבוּר. בִּיצִים שְׁנֻקְפָן לְתוֹךְ הַקְּעֵרָה - אֵינָה חֲבוּר. הַתְּחִיל לְטָרְפֵן - אֵינוֹ חֲבוּר. טָרְפֵן בְּמִשְׁקִים - הָרִי הוּא חֲבוּר. בִּיצִים שְׁנֻקְפָן בְּטוּפַח - אֵינָם חֲבוּר. הַתְּחִיל לְטָרְפֵן - אֵינָם חֲבוּר. טָרְפֵן בְּמִשְׁקִין - חֲבוּר. טָרְפֵן בְּמֵי עֲצָמֵן - לֹא הִכְשָׁרוּ, הָרִי הֵן כַּעֲגוּלֵי דְבֻלָּה. עֲגוּלֵי דְבֻלָּה שְׁנִפְלוּ מִשְׁקִין עַל מִקְצָתָן - הָרִי זֶה קוֹצֵה הַיֵּמֶנוּ עֲבִי שֶׁלֹּשׁ אֶצְבָּעוֹת עַל רַחֵב מְלֵא קְצִיעָה; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֵינוֹ נוֹטֵל (הַיֵּמֶנוּ) אֲלֵא מִקּוֹם מִשְׁקָה בְּלִבָּד. אָמַר רַבִּי: נִרְאִין דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה בְּדְבֻלָּה שְׁמֵנָה שֶׁלֹּא גָרְסָה, וְדְבָרֵי חֻכְמִים בְּדְבֻלָּה שְׁמֵנָה שְׁגָרְסָה.

ז. מִשְׁקָה טְבוּל יוֹם - כְּטָהוּר; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי מֵאִיר אוֹמַר: בְּטָמֵא. הָאִשָּׁה שֶׁהִיא טְבוּלַת יוֹם - לְשָׂה לָּהּ עֶסֶה וְקוֹצֵה הַיֵּמֶנָה חֵלָה, וּמִפְּרִשְׁתַּת חֲלֵטָהּ וּמִנְחַתָּהּ

בכפישה או באנחותא, ומקפת וקורא לה שם, מפני שהיא שלישי, והשלישי טהור בחלין, ועל כן אמר רבי יהושע: דבר חדש שחדשו סופרים ואין לי מה אשיב.

ח. התורם את הבור ונתנה במקום שלא תתגלגל ותגיע לבור, וחזר ונתנה במקום שתתגלגל ותגיע לבור, ונשפכה - הרי זה שלם. היה תורם את הבור ונסדקה, חבית או נשפכה, אם ירד הימנה כדי דמוע - אינו שלם, ואם לאו - הרי זה שלם. היה תורם אביע חמש חביות כאחת, אף על פי שלא ירד מכל אחד ואחד כדי דמוע - אינו שלם, אם היה תורם זה אחר זה - הרי הוא שלם, מפני שהוא מתנה על כל אחד ואחד. רבי יוסי אומר: בכלן, אם היה הדיוט ולא התנה - תנאי בית דין הוא. במה דברים אמורים? בתרומת ראשית יין ושל שמן, שאין תרומת ראשית נטלת אלא מן המקף, אבל בתרומת מעשר ושאר כל הפרות - הרי זה שלם. היה תורם תרומה ותרומת מעשר כאחד, אף תרומת מעשר אינו שלם. רבי יהודה אומר: בכלן אם היה הדיוט ולא התנה, תנאי בית דין הוא.

מסכת ידים פרק ראשון

א. מי רביעית - נותנין לאחד אבל לא לשנים. מחצי לוג - לשלשה אבל לא לארבעה. ומלוג - לחמשה אבל לא לעשרה ולא למאה. מוסיפים על הראשונים ואין מוסיפים על השניים; דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר: מי רביעית נותנין לאחד אף לשנים. ומחצי לוג - לשלשה אף לארבעה. מלוג - לחמשה, אף לעשרה ואף למאה. מוסיפין על השניים ואין מוסיפין על הראשונים. כיצד? נטל את הראשונים ושפסף וחזר ונטל את השניים, ואין בהן כדי שיגיע לפרק - הרי זה מוסיף עליהן. אחד הנוטל בידו אחת, ואחד הנוטל בשתי ידיו, ואחד ידו של גדול, ואחד ידו של קטן - צריך לטול מי רביעית. רבן שמעון בן גמליאל אומר: שתי ידיו של שנים - נדון כשני אנשים. כיצד? שנים שנטלו לשתי

ידיהן מן רביעית, לא יחזר הראשון ויטל ידיו משירי רביעית:

ב. הנוטל ידיו משטיפה אחת - צריך לטול מרביעית; דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר: לשתי ידיו צריך לטול מרביעית. מידו אחת, אפלו נוטל משירי רביעית - כשר. וצריך לשפסף את ידיו. שפשפה בחברתה - טמאה. בראש או בפתל - טהורה. חזר ונגע בהן - טמאה. כל החוצצין בגוף, חוצצין בידיים, ובקדוש ידים ורגלים במקדש. הנוטל ידיו, צריך לטול מי רביעית. וקדוש ידים ורגלים במקדש, אין לך שעור:

ג. מגופה שהתקינה לכלי, נוטלין ממנו לידיים. החמת והכפישה, אף על פי שפחותין - נוטלין מהן לידיים. השק והקפה, אף שמקבלין - אין נוטלין בהן את הידיים. השדה והתבה והמגדל, בזמן שאין עשויין לאהלין - נוטלין מהם לידיים. ובזמן שהן עשויים לאהלים - אין נוטלין מהן לידיים:

ד. אין הכהנים מקדשין במקדש אלא בכלי, ואין משקיין את הסוטות אלא בכלי, ואין מטהרין את המצרעים אלא בכלי. שולי כלי עץ כלי עצם כלי זכוכית - אין נוטלין מהן לידיים. קרקסן, שפן, ועשאן כלים - נוטלין מהם לידיים אם יש להם קבלת רביעית. שכרי כלי חרס שיש בהן כדי קבלת רביעית - נוטלין מהן לידיים:

ה. החוקק באמת המים ועשה בה בית קבלה, אף על פי שתלושה מים וחברוה - אין ממלאין בה, ואין מקדשין בה, ואין מזין הימנה, ואינה צריכה צמיד פתיל, ואינה פוסלת את המקוה. חשב עליה אחר תלישתה או שתלושה וחברה - ממלאין בה ומקדשין בה, ומזין מים הימנה, וצריכה צמיד פתיל, ופוסלת את המקוה:

ו. המים שנפסלו משתית הבמה, רבי שמעון בן אלעזר אומר: בקרקע מטבילים ואין נוטלין מהן את הידיים. המים שהנחתום מטביל בהן גלוסקאות, אף על פי שלא נשתנו מראיהן - פסולים. וכשהוא

טְהוּרוֹת - טְהוּרוֹתֵי טְהוּר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר:
הַטְּמֵאָה - בְּטִמְאַתָּהּ. הֵיוּ יָדָיו אַחַת טְמֵאָה
וְאַחַת טְהוּרָה, וּלְפָנָיו שְׁתֵּי כַּפָּרִים אַחַד טְמֵאָה
וְאַחַד טְהוּר, וּנְגַעוּ שְׁתֵּי יָדָיו בְּכַכֵּר אַחַד, בֵּין
כַּבַּת אַחַת בֵּין בְּזֶה אַחַר זֶה, אוֹ שֶׁנִּגְעָה יָדוֹ
אַחַת בְּשְׁנֵי כַּפָּרִים זֶה אַחַר זֶה, הַיָּדִים
וְהַכַּפָּרִים - תְּלוּיוֹת. נִגְעָה יָדוֹ אַחַת בְּשְׁנֵי
כַּפָּרִים כְּאַחַת, הַיָּדִים - כְּמוֹת שְׁהָיוּ,
וְהַכַּפָּרִים - יִשְׂרְפוּ:

נוֹטֵל וְנוֹתְנוֹ עַל גְּבִי כַּפְרוֹ, אִם נִשְׁתַּנוּ
מֵרְאִיָּהן - פְּסוּלִים, וְאִם לֹא - כְּשָׂרִים. מִיָּם
שֶׁלְּפָנָיו הַנֶּפֶחַ, אֵף עַל פִּי שְׁלֵא נִשְׁתַּנוּ מֵרְאִיָּהן
- אֵין נוֹטֵלִין מֵהֶן לְיָדִים, מִפְּנֵי שְׁבִידוּעַ
שֶׁנְּעַשְׂתָּה מֵהֶן מְלֶאכֶה. מִיָּם שֶׁלְּפָנָיו הַסֶּפֶר,
אִם נִשְׁתַּנוּ מֵרְאִיָּהן - פְּסוּלִין, וְאִם לֹא -
כְּשָׂרִין.

ז. הַכֹּל כְּשָׂרִים לְתַן לְיָדִים, אֶפְלוּ טֵמֵא מֵת,
אֶפְלוּ בּוֹעַל נִדְהָ. כָּל שְׂאִינוֹ מְטֵמֵא אֶת הַמִּיָּם
בְּמִשְׁאָ - כְּשֶׁר לְתַן לְיָדִים. הַנּוֹתֵן לְיָדִים,
הַנוֹטֵל הִיָּה מִתְּכַנֵּן, וְהַנּוֹתֵן אֵין מִתְּכַנֵּן.
הַנּוֹתֵן מִתְּכַנֵּן, וְהַנוֹטֵל אֵין מִתְּכַנֵּן - יָדָיו
טְהוּרוֹת. וְרַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: יָדָיו טְמֵאוֹת:

ח. הַפְּקִיעוּ אֶת הַמוּלְיָר וְנִטַּל הַיָּמִינוֹ לְיָדִים,
אוֹ שֶׁנִּטַּל מִן הַסִּילוֹן שֵׁישׁ בּוֹ כְּדֵי קְבַלַת
רְבִיעִית - יָדָיו טְהוּרוֹת. וּמוּדָה רַבִּי יוֹסִי:
שְׂאֵם הַנִּיחַ חֲבִית בֵּין בְּרַכְיוֹ אוֹ בֵּין אֲצִילָיו
וְנִטַּל - שְׂדִידוֹ טְהוּרוֹת:

ט. הֵיוּ לְפָנָיו שְׁתֵּי כּוֹסוֹת, בְּאַחַת נִעְשְׂתָה בּוֹ
מְלֶאכֶה, וּבְאַחַת לֹא נִעְשְׂתָה בּוֹ מְלֶאכֶה. נִטַּל
מֵאֶחָד מֵהֶן לְשְׁתֵּי יָדָיו, וְעָשָׂה טְהוּרוֹת -
טְהוּרוֹת. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: תְּלוּיוֹת. מִן הַשְּׁנֵי
וְעָשָׂה טְהוּרוֹת - טְהוּרוֹת. מִן הָרֵאשׁוֹן וְלֹא
עָשָׂה טְהוּרוֹת, מִן הַשְּׁנֵי וְעָשָׂה טְהוּרוֹת -
טְהוּרוֹת. מִן הָרֵאשׁוֹן וְעָשָׂה טְהוּרוֹת, מִן
הַשְּׁנֵי וְעָשָׂה טְהוּרוֹת - טְהוּרוֹת. מִן הָרֵאשׁוֹן
וְעָשָׂה טְהוּרוֹת, מִן הַשְּׁנֵי וְעָשָׂה טְהוּרוֹת - אֱלוֹ
וְאֱלוֹ מְנַחֹת, אֱלוֹ וְאֱלוֹ תְּלוּיוֹת: הֵיוּ לְפָנָיו
שְׁתֵּי כּוֹסוֹת, אַחַד טְמֵא וְאַחַד טְהוּר, וְנִטַּל
מֵאֶחָד מֵהֶן לְשְׁתֵּי יָדָיו וְעָשָׂה טְהוּרוֹת -
טְהוּרוֹת. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: תְּלוּיוֹת. מִן
הָרֵאשׁוֹן וְלֹא עָשָׂה טְהוּרוֹת, מִן הַשְּׁנֵי וְעָשָׂה
טְהוּרוֹת - טְהוּרוֹת. מִן הָרֵאשׁוֹן וְעָשָׂה, מִן
הַשְּׁנֵי וְעָשָׂה - אֱלוֹ וְאֱלוֹ מְנַחֹת, הָרִי אֱלוֹ
מוֹכִיחוֹת. נֶאֱכָלוֹת רֵאשׁוֹנוֹת, אוֹ שֶׁנִּטְמְאוּ,
אוֹ שֶׁנֶּאֱבָדוּ, מִשְׁנַעֲשׂוֹ שְׁנִיּוֹת, שְׁנִיּוֹת -
תְּלוּיוֹת. נִטַּל יָדוֹ אַחַת וְעָשָׂה טְהוּרוֹת, שְׁנִיָּה
וְעָשָׂה - אֱלוֹ וְאֱלוֹ מְנַחֹת, הָרִי אֱלוֹ תְּלוּיוֹת.
הֵיוּ יָדָיו אַחַת טְהוּרָה וְאַחַת טְמֵאָה, וּלְפָנָיו
שְׁתֵּי כּוֹסוֹת, אַחַד טְמֵא וְאַחַד טְהוּר, וְנִטַּל
מֵאֶחָד מֵהֶן לְשְׁתֵּי יָדָיו אוֹ לְיָד אַחַת, וְעָשָׂה

<p>10</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>ה 5</p>	<p>6:56 _____ נץ החמה 9:33 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:25 _____ סו"ז תפלה - גר"א 6:37 _____ צה"כ לשיטת ר"ת נ"ך: איוב יב-יג תוספתא: זבים ב</p>	<p>5:44 _____ עלות השחר 8:57 _____ סו"ז קר"ש - מג"א 10:01 _____ סו"ז תפלה - מג"א 5:24 _____ שקיעה בבלי: חולין עה ירושלמי: שביעית ז</p>
<p>11</p>	<p>שני Monday</p>	<p>ו 6</p>	<p>6:55 _____ נץ החמה 9:32 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:25 _____ סו"ז תפלה - גר"א 6:38 _____ צה"כ לשיטת ר"ת נ"ך: איוב יד-טו תוספתא: זבים ג</p>	<p>5:43 _____ עלות השחר 8:56 _____ סו"ז קר"ש - מג"א 10:01 _____ סו"ז תפלה - מג"א 5:26 _____ שקיעה בבלי: חולין עו ירושלמי: שביעית ח</p>
<p>12</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>ז 7</p>	<p>6:54 _____ נץ החמה 9:32 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:24 _____ סו"ז תפלה - גר"א 6:39 _____ צה"כ לשיטת ר"ת נ"ך: איוב טז-יז תוספתא: זבים ד</p>	<p>5:42 _____ עלות השחר 8:56 _____ סו"ז קר"ש - מג"א 10:00 _____ סו"ז תפלה - מג"א 5:27 _____ שקיעה בבלי: חולין עז ירושלמי: שביעית ט</p>
<p>13</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>ח 8</p>	<p>6:53 _____ נץ החמה 9:31 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:24 _____ סו"ז תפלה - גר"א 6:40 _____ צה"כ לשיטת ר"ת נ"ך: איוב יח-יט תוספתא: זבים ה</p>	<p>5:41 _____ עלות השחר 8:55 _____ סו"ז קר"ש - מג"א 10:00 _____ סו"ז תפלה - מג"א 5:28 _____ שקיעה בבלי: חולין עח ירושלמי: שביעית י</p>
<p>14</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>ט 9</p>	<p>6:51 _____ נץ החמה 9:30 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:23 _____ סו"ז תפלה - גר"א 6:42 _____ צה"כ לשיטת ר"ת נ"ך: איוב כ-כא תוספתא: טבול יום א</p>	<p>5:39 _____ עלות השחר 8:54 _____ סו"ז קר"ש - מג"א 9:59 _____ סו"ז תפלה - מג"א 5:29 _____ שקיעה בבלי: חולין עט ירושלמי: שביעית יא</p>
<p>15</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>י 10</p>	<p>6:50 _____ נץ החמה 9:30 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:23 _____ סו"ז תפלה - גר"א 6:43 _____ צה"כ לשיטת ר"ת נ"ך: איוב כב-כג תוספתא: טבול יום ב</p>	<p>5:38 _____ עלות השחר 8:54 _____ סו"ז קר"ש - מג"א 9:59 _____ סו"ז תפלה - מג"א 5:30 _____ שקיעה בבלי: חולין פ ירושלמי: שביעית יב</p>
<p>16</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>יא 11</p>	<p>6:49 _____ נץ החמה 9:29 _____ סו"ז קר"ש - גר"א 10:22 _____ סו"ז תפלה - גר"א 6:44 _____ צה"כ לשיטת ר"ת נ"ך: איוב כד-כה תוספתא: ידים א</p>	<p>תצוה 5:37 _____ עלות השחר 8:53 _____ סו"ז קר"ש - מג"א 9:58 _____ סו"ז תפלה - מג"א 5:32 _____ שקיעה בבלי: חולין פא ירושלמי: שביעית יג</p>

דולקת הנרות 5:13 Candle Lighting

זמן מוצש"ק 6:44 Shabbos Ends

ווען א מענטש איז פרייליך א נאנץ טאג, איז אים גרינג אראפצונעמען א צייט אין טאג זיך אויסצוגעדן זיין הארץ צום איבערשטן.

(שיחות הר"ן סימן כ')